

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΙΧΘΥΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΝΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Ανάλυση της Δυναμικής των Εξαγωγών του Ελληνικού Φαγκριού
στην Αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης»**

Αρτέμιος Χαλάτσης

ΒΟΛΟΣ 2021

**UNIVERSITY OF THESSALY
SCHOOL OF AGRICULTURAL SCIENCES
DEPARTMENT OF ICHTHYOLOGY AND AQUATIC
ENVIRONMENT**

POST GRADUATE MASTER'S THESIS

**“Analysis of the Export Dynamics of the Greek Pagrus fish
(Pagrus Pagrus) in the European Union market”**

Artemios Chalatsis

VOLOS 2021

**«Ανάλυση της Δυναμικής των Εξαγωγών του Ελληνικού Φαγκριού
στην Αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης»**

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή :

1) Παναγιώτα Παναγιωτάκη, Καθηγήτρια, Υδατοκαλλιέργειες, Τμήμα Γεωπονίας, Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, **Επιβλέπων**,

2) Κωνσταντίνος Πολύμερος, Καθηγητής, Μάρκετινγκ και Πολιτική στην Πρωτογενή Παραγωγή, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, **Μέλος**.

3) Ιωάννης Μποζιάρης, Καθηγητής, Υγιεινή και Συντήρηση Ιχθυηρών, Τμήμα Γεωπονίας, Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, **Μέλος**.

γηράσκω αεί διδασκόμενος,

Σόλων (639-559 π.Χ.)

(όσο μεγαλώνω, πάντα μαθαίνω κάτι καινούργιο)

**Σε όλους εκείνους που τολμούν και συνεχίζουν τις σπουδές τους όντας
«βολεμένοι» στο δημόσιο κι έχοντας αγγίξει το κατώφλι μισού αιώνα ζωής.**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να εκφράσω τις ειλικρινείς μου ευχαριστίες στην επιβλέπουσα καθηγήτρια κα Παναγιώτα Παναγιωτάκη, για τη πολύτιμη βοήθεια, καθοδήγηση, υπομονή και επιμονή που μου προσέφερε κατά τη διάρκεια της μεταπτυχιακής μου διατριβής αλλά και καθ' όλο το έτος των μεταπτυχιακών μου σπουδών και με ενθάρρυνε συνεχώς να συνεχίσω θέτοντας υψηλότερους στόχους. Επίσης, ευχαριστώ τον καθηγητή κο Πολύμερο Κωνσταντίνο ο οποίος μου πρόσφερε τις πολύτιμες γνώσεις του και διάθεσε αρκετό από τον ελεύθερο χρόνο του, καθώς και τον καθηγητή κο Μποζιάρη Ιωάννη για τη συνεργασία που είχαν από κοινού μαζί μου τους ως μέλη της εξεταστικής επιτροπής. Οι όποιες ελλείψεις ή λάθη της παρούσας εργασίας βαρύνουν αποκλειστικά εμένα.

Ευχαριστώ επίσης θερμά την οικογένειά μου, την φιλόλογο σύζυγο μου καθηγήτρια μέσης εκπαίδευσης και τα τρία παιδιά μου ηλικίας 23 (απόφοιτο ΙΕΚ) , 19 (φοιτητή πολυτεχνείου) και 12 ετών (μαθητή ΣΤ' δημοτικού) που τα παραμέλησα εμφανώς το ακαδημαϊκό έτος 2020/21. Θέλησα μέσω εμού να τους δείξω ότι το διάβασμα ποτέ δεν σταματά, η γνώση δεν έχει όρια ούτε κάποιο μέγιστο που μπορείς να φτάσεις και ο καθένας μπορεί να κυνηγά και να επιτυγχάνει τα όνειρα του ανεξαρτήτως ηλικίας ή οικονομικής κατάστασης.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Ελλάδα είναι μια μικρή χώρα του πλανήτη η οποία όμως κατέχει την 9η θέση παγκοσμίως στις χώρες με τη μεγαλύτερη ακτογραμμή με μήκος 15.147 χιλιόμετρα, που την καθιστούν 1^η στην ΕΕ-27 και 3^η στην ευρωπαϊκή ήπειρο πίσω από την Νορβηγία (2^η παγκοσμίως πίσω από τον Καναδά) και την Ρωσική Ομοσπονδία (4^η παγκοσμίως) (www.wikipedia.org). Η χώρα μας έχει κατορθώσει μέσα στα τελευταία χρόνια να κατέχει αξιοσημείωτη θέση στο εμπόριο αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων, τόσο στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ-27 σήμερα), όσο και στην παγκόσμια αγορά. Ο τομέας των υδατοκαλλιεργειών στην πατρίδα μας που ξεκίνησε την δεκαετία του '90, αναπτύχθηκε τα τελευταία χρόνια σχετικά γρήγορα και αυτό οφείλεται τόσο στην αύξηση των ιχθυοκαλλιεργητικών μονάδων όσο και στην καλύτερη γνώση μας γύρω από τα εκτρεφόμενα είδη και την τεχνογνωσία αποκτήθηκε στον τομέα αυτό ιδιαίτερα στα μεσογειακά είδη τσιπούρα και λαβράκι. Οι καθαρές και με κατάλληλη θερμοκρασία ελληνικές θάλασσες αποτέλεσαν το πολύτιμο υπόστρωμα. Τα κυριότερα εξαγωγικά προϊόντα προς την αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι τα δύο προαναφερθέντα είδη, της τσιπούρας και του λαβρακιού σε ποσοστό που αγγίζει το 95% έναντι των άλλων ειδών (ετήσια έκθεση ΣΕΘ 2020) συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην αύξηση του εμπορικού ισοζυγίου και στην εισαγωγή πολύτιμων κεφαλαίων στη χώρα μας.

Σε παγκόσμιο επίπεδο παρουσιάζεται συνεχόμενη αύξηση στη ζήτηση των υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων. Αυτό οφείλεται σε δύο κυρίως λόγους. Ο πρώτος είναι η αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού ο οποίος ανέρχεται σήμερα στα 8 δις και οι υπολογισμοί δείχνουν 10 δις έως το 2030. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι η συλλεκτική αλιεία παρουσιάζει μείωση ιχθυοαποθεμάτων, παρόλο που γίνονται προσπάθειες ώστε να τηρούνται κάποιοι βασικοί κανόνες ώστε τα ιχθυοαποθέματα να μπορούν να ανανεώνονται με φυσικούς τρόπους έτσι ώστε και οι επόμενες γενιές να μπορούν να εκμεταλλεύονται κι εκείνες με την σειρά τους τα ψάρια και τους λοιπούς οργανισμούς των θαλασσών. Οι δύο αυτοί λόγοι παράλληλα με την τεχνογνωσία που διαθέτουμε σήμερα έχουν ωθήσει τις υδατοκαλλιέργειες σε περεταίρω ανάπτυξη καθώς αποτελούν την μόνη βιώσιμη επιλογή για να καλυφθεί η αυξανόμενη ζήτηση σε προϊόντα με ζωικές πρωτεΐνες, υψηλής βιολογικής αξίας, ω3 λιπαρά οξέα κλπ. Η αύξηση που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ

των χωρών ιδιαίτερα μετά την σταδιακή κατάργηση των συνόρων, και των ειδικών εμπορικών συμφωνιών μεταξύ των κρατών, προσέφεραν καινούργιες ευκαιρίες για την προώθηση νέων ή υπαρχόντων προϊόντων σε περισσότερες αγορές. Το γεγονός αυτό οδήγησε στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας μεταξύ των προϊόντων, ειδικά της πρωτογενούς παραγωγής και επομένως και των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων.

Βασικός σκοπός της παρούσας ερευνητικής εργασίας είναι η ανάλυση της δυναμικής των εξαγωγών της χώρας μας προς την αγορά της ΕΕ, σε ένα από τα αποκαλούμενα «νέα είδη» του τομέα των ιχθυοκαλλιεργειών το οποίο είναι το φαγκρί. Θα εξεταστεί λοιπόν η δυναμική της εξαγωγής φαγκριού στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης με περίοδο παρατήρησης των ετών 2012-2020. Αναλύοντας τα στοιχεία της περιόδου αυτής θα μπορέσουμε να διαπιστώσουμε την δυναμική του ελληνικού φαγκριού στην ευρωπαϊκή αγορά και συγκεκριμένα σε κάποιες αγορές-στόχους οι οποίες επιλέχθηκαν με συγκεκριμένα κριτήρια και θα προβλέψουμε τις προοπτικές του. Θα ήταν σκόπιμο στο σημείο αυτό να τονίσουμε όπως θα δούμε και στη συνέχεια της εργασίας αναλυτικά μέσα από πίνακες ότι το φαγκρί τόσο στον τομέα της παραγωγής όσο και στον τομέα των εξαγωγών υπολείπεται κατά πολύ από τα δύο κυρίαρχα προϊόντα του είδους που είναι η ελληνική τσιπούρα και το λαβράκι.

Η πρώτη ενότητα της εργασίας προσπαθεί εμπειριστατωμένα και στοχευμένα να αποτυπώσει την αγορά των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων κατά σειρά πρώτα σε Παγκόσμιο επίπεδο, έπειτα στην Ευρώπη (και όχι μόνο στην αγορά της ΕΕ) και τέλος στην Ελλάδα. Η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ευρωζώνη από 1/1/2021 δεν μπορεί να δώσει ακόμη σαφή εικόνα για τις διαφοροποιήσεις που θα επέλθουν στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ Ην. Βασιλείου και Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πάντως στον τομέα που θα εξεταστεί δεν φαίνεται πως η αποχώρηση αυτή θα παίξει κάποιο ουσιαστικό ρόλο. Τα στοιχεία που αντλήθηκαν στην παρούσα εργασία περιλάμβαναν και το Ην. Βασίλειο ως μέλος της ΕΕ-28 καθώς ελήφθησαν στοιχεία προγενέστερα της ημερομηνίας αποχώρησης.

Αρχικά εντοπίστηκαν οι κυριότερες εισαγωγικές χώρες της ΕΕ σε φαγκρί. Αυτές ονομάστηκαν αγορές-στόχοι. Ακολούθως εντοπίστηκαν οι χώρες εκείνες που εξάγουν το φαγκρί σε μεγαλύτερες ποσότητες στις αγορές στόχους οι οποίες είναι και ανταγωνιστικές χώρες μεταξύ τους ως προς το προϊόν φαγκρί. Οι χώρες αυτές όπως

θα δούμε είναι τόσο ευρωπαϊκές όσο και εξευρωπαϊκές. Αφού με συγκεκριμένα κριτήρια επιλέχθηκαν οι αγορές-στόχοι και οι ανταγωνιστικές χώρες, επιχειρήθηκε η διερεύνηση του βαθμού ανταγωνιστικότητας για κάθε μία από αυτές. σε συνάρτηση με όλες τις υπόλοιπες. **Ο βαθμός ανταγωνιστικότητας μεταξύ τους** ως προς τις εισαγωγές σε φαγκρί είναι και ο κύριος σκοπός της εργασίας. Έτσι λοιπόν στο τέλος της παρούσας διατριβής, θα είμαστε σε θέση να προσδιορίσουμε και να κατονομάσουμε με αριθμούς την ανταγωνιστική θέση των κυριότερων ανταγωνιστικών χωρών για κάθε μία από τις παραπάνω αγορές καθώς επίσης και τι συμβαίνει και μέσα στην αγορά της Ελλάδας σε ότι αφορά το φαγκρί κι έτσι στο τέλος να μπορέσουμε να απαντήσουμε στο ερώτημα της δυναμικής των εξαγωγών του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της ΕΕ.

Η μελέτη που πραγματοποιήθηκε σε ότι αφορά τις εξαγωγές της Ελλάδας σε αλιευτικά και υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα βασίστηκε στους δείκτες του συγκριτικού πλεονεκτήματος του Vollrath, και συγκεκριμένα στον δείκτη του **Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος, RXA** (Relative Export Advantage Index), στον δείκτη **Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος, RMA** (Relative Import Advantage Index) και στον δείκτη **Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος, RTA** (Relative Advantage Trade Index) που προκύπτει από την διαφορά των δύο πρώτων δεικτών. Τα ευρήματα της ανάλυσης έδειξαν ότι μόνο η υποκατηγορία των νωπών ή διατηρημένων ψαριών η οποία εμφανίζεται με τον ευρωπαϊκό κωδικό αναγνώρισης “0302” παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα στον τομέα των αλιευτικών προϊόντων. Στην συνέχεια διερευνήθηκε η ανταγωνιστική θέση της Ελλάδας σε σχέση με τα υπόλοιπα ανταγωνιστικά κράτη που εξάγουν φαγκρί στις αγορές-στόχους. Οι αγορές στόχοι είναι οι χώρες της ΕΕ-28 με τις μεγαλύτερες εισαγωγές φαγκριού σε αξία. Η μελέτη ανταγωνιστικότητας έγινε με την χρήση του δείκτη του **Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (RXCA)**, σε κάθε μία από τις κυριότερες εισαγωγικές αγορές της ΕΕ-28 σε φαγκρί.

Από τα αποτελέσματα της έρευνας προέκυψε ότι, οι κυριότερες ανταγωνιστικές χώρες του ελληνικού φαγκριού στις αγορές των χωρών-στόχων της ΕΕ-28 είναι η Ισπανία, η Ιταλία, η Γαλλία, η Πορτογαλία, το Μαρόκο και η Μαυριτανία (η Τουρκία δεν παρουσιάζει καμία απειλή). Οι κυριότερες χώρες που κατέχουν το μεγαλύτερο μερίδιο σε αξία εισαγωγών της κατηγορίας των νωπών ή διατηρημένων ψαριών

“0302” είναι η Γαλλία, η Ισπανία, η Ιταλία και η Πολωνία ακολουθούμενη από την Γερμανία και την Πορτογαλία. Η Πολωνία φαίνεται να αποτελεί μία ενδιαφέρουσα αγορά στην εισαγωγή των ελληνικών προϊόντων υδατοκαλλιέργειας όχι όμως για το φαγκρί, αλλά για την τσιπούρα και το λαβράκι. Όσο αφορά στην Ελλάδα κύριοι προμηθευτές της σε φαγκρί είναι η Ιταλία και η Βουλγαρία.

Η διερεύνηση του δείκτη **RXCA** στις παραπάνω αγορές, για τις κυριότερες ανταγωνιστικές χώρες της Ελλάδας, έδειξε ότι το ελληνικό φαγκρί χαρακτηρίζεται από μεγάλο βαθμό ανταγωνιστικότητας κυρίως στην αγορά της Γερμανίας, και ακολούθως στις αγορές της Ισπανίας, Γαλλίας και Ιταλίας ενώ στην αγορά της Πορτογαλίας είναι μη ανταγωνιστική. Επίσης, υπολογίστηκαν οι τιμές του φαγκριού τόσο των ελληνικών όσο και των ανταγωνιστικών χωρών σε κάθε μία από τις αγορές-στόχους ώστε να διερευνηθεί η σχέση τιμής-ανταγωνιστικότητας. Συνήθως, η ανταγωνιστικότητα των εξαγωγών συνδυάζεται με την χαμηλότερη τιμή του προϊόντος στην χώρα εξαγωγής χωρίς όμως η διαπίστωση αυτή να αποτελεί κανόνα. Τέλος, ως προς την ελληνική αγορά χρησιμοποιήθηκε ο δείκτης του **Μεριδίου Εισαγωγών IS** (Import Share), για να εκτιμηθεί ο βαθμός διεισδυτικότητας των κυριότερων ανταγωνιστικών χωρών στην αγορά της χώρας μας σε φαγκρί. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι στο φαγκρί όπως και στην τσιπούρα (μεταπτυχιακή διατριβή «Ανάλυση των προοπτικών της ελληνικής τσιπούρας και λαβρακιού στην αγορά της ΕΕ», Κοντογιάννης 2016, Παν. Θεσσαλίας), η Ιταλία έχει κερδίσει το μεγαλύτερο μερίδιο της ελληνικής αγοράς με την Βουλγαρία να την έχει ξεπεράσει την τελευταία διετία.

Αναλύοντας τα παραπάνω αποτελέσματα και τις διακυμάνσεις του δείκτη **RXCA**, φανερώνεται ένα ιδιαίτερα απαιτητικό και ανταγωνιστικό περιβάλλον όπως άλλωστε συμβαίνει σε όλα τα γεωργικά προϊόντα. Οι στρατηγικές μάρκετινγκ των ελληνικών εξαγωγών θα πρέπει να σχεδιάζονται με ιδιαίτερη προσοχή από το κράτος σε συνεργασία με τους επιχειρηματίες του κλάδου αλιείας και υδατοκαλλιεργειών και να εξειδικεύονται ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες των εισαγωγικών χωρών καθώς και τις ραγδαία αυξανόμενες απαιτήσεις των καταναλωτών που ειδικά για το φαγκρί μπορούν να καλύψουν ένα μεγάλο φάσμα της αγοράς, καθώς η αγορά του φαγκριού έχει μεγάλες δυνατότητες βελτίωσης. Τα συμπεράσματα στο τέλος της εργασίας δεν

θα αφήσουν καμία αμφισβήτηση στο αναγνώστη για την δυναμική των εξαγωγών του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Λέξεις κλειδιά: Αλιευτικά προϊόντα και προϊόντα υδατοκαλλιέργειας, φαγκρί, ανταγωνιστικότητα, Ελλάδα, Ευρωπαϊκή Ένωση

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1 Γενικά	1
1.2 Η αλιεία και οι υδατοκαλλιέργειες στον κόσμο.....	4
1.3 Η αλιεία και οι υδατοκαλλιέργειες στην Ευρώπη	11
1.4 Οι αλιεία και οι υδατοκαλλιέργειες στην Ελλάδα.....	14
1.5 Το Φαγκρί.....	16
1.6 Η θέση του φαγκριού στην ελληνική παραγωγή σε σχέση με την τσιπούρα και το λαβράκι.....	18
2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ.....	24
2.1 Ανταγωνισμός και ανταγωνιστικότητα.....	24
2.2 Δείκτες ανταγωνιστικότητας.....	26
2.2 Ανάλυση δεικτών.....	31
2.4 Επιλογές δεικτών.....	32
2.3 Δεδομένα.....	34
3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	36
3.1 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητών προϊόντων.....	37
3.1.1 Εξαγωγές της Ελλάδας σε αλιευτικά και υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα στην ΕΕ-28.....	37
3.1.2 Εισαγωγές Ελλάδας σε αλιευτικά και υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα από την ΕΕ-28.....	41
3.1.3 Ελλάδα και εμπορικό πλεονέκτημα σε αλιευτικά και υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα σε σχέση με την ΕΕ-28.....	43

3.2 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού.....	45
3.2.1 Εισαγωγή.....	45
3.2.2.1 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Γαλλίας.....	58
3.2.2.2 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Ισπανίας.....	61
3.2.2.3 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Ιταλίας.....	65
3.2.2.4 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Πορτογαλίας.....	68
3.2.2.4 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Γερμανίας.....	72
3.2.2.5 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του φαγκριού στην αγορά της Ελλάδας.....	76
4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	80
5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	87
6. ABSTRACT	90
7. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ-ΠΙΝΑΚΕΣ.....	91

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Γενικά

Το ψάρεμα είναι τόσο παλιό όσο και η εμφάνιση του ανθρώπου στη γη. Άνθρωπος και ψάρεμα έχουν κοινή πορεία χιλιετίες τώρα. Το μόνο που έχει αλλάξει είναι ο τρόπος ψαρέματος και τα ιχθυαποθέματα τα οποία έχουν μειωθεί εξαιτίας του αλόγιστου τρόπου με τον οποίο ο σύγχρονος άνθρωπος έχει επέμβει σ' αυτό που ονομάζουμε θαλάσσιο βασίλειο.

«Ο ψαράς» Σαντορίνη 1650 π.Χ. Πηγή : Wikipedia

Η γνωστή τοιχογραφία «**Ο Ψαράς**» αποτελεί παγκόσμιο αναγνωρίσιμο φυσιοκρατικό θέμα από τις κυκλαδικές τοιχογραφίες. Ο Ψαράς, όπως αποδόθηκε ως τίτλος, τοποθετείται χρονικά στο 1650 π. Χ. και βρέθηκε σε δωμάτιο οικίας, στο Ακρωτήρι Θήρας. Έχει ύψος 147 εκ. Το θέμα του έργου είναι ένας νεαρός ψαράς με την ψαριά του. Το είδος του ψαριού δεν είναι εξακριβωμένο αλλά ο τρόπος με τον οποία τα κρατάει δεμένα σε δύο αρμαθιές περασμένα σε σχοινί αποτελεί τρόπο που επιβιώνει ακόμη και σήμερα σε ερασιτέχνες ψαράδες.. Αν θεωρήσουμε ότι ο προϊστορικός άνθρωπος χρειαζόταν πολύ κόπο ώστε να σκοτώσει ένα άγριο ζώο και ήθελε τη συνεργασία πολλών ακόμη ατόμων, το προϊστορικό ψάρεμα ίσως να ήταν ο πιο απλός καθημερινός τρόπος ώστε να τραφούν οι άνθρωποι.

Η αλιεία είναι μια πανάρχαια πρακτική που χρονολογείται τουλάχιστον από την Ανώτερη Παλαιολιθική Εποχή, πριν περίπου 40.000 χρόνια. Αρχαιολογικά ευρήματα

κοχυλιών και υπολειμμάτων από ψαροκόκαλα, καθώς και σχετικές βραχογραφίες σε σπήλαια δείχνουν ότι τα αλιεύματα αποτελούσαν σημαντική σε ποσότητα πηγή τροφής, αλλά και είδος ανταλλαγής για τους ανθρώπους της περιόδου εκείνης. Επίσης έχουν βρεθεί οστέινα αγγεία λίθινης εποχής. Στο νομό μας στη Μαγνησία στο σπήλαιο του κύκλωπα στη νήσο Γιούρα Αλοννήσου βρέθηκαν οστέινα αγκίστρια και αφθονία οστεολογικών υπολειμμάτων ψαριών, μεσολιθικής περιόδου (10.000 π.Χ.-6.800 π.Χ.) τα μεγαλύτερα από τα οποία είναι τόνοι. Ενδεχομένως, το σπήλαιο χρησιμοποιούταν για την επεξεργασία και αποθήκευση των αλιευμάτων αυτών. Από όλα τα παραπάνω εύκολα συμπεράνουμε ότι το ψάρεμα και η τροφή με ψάρι συνυπάρχουν απαρχής με τον άνθρωπο.

Οστέινα αγκίστρια Μεσολιθικής εποχής

Οστέινα αμφίαιχμα αγκίστρια Μεσολιθικής εποχής

Πηγή: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Στην θρησκεία μας, στην ορθόδοξη Χριστιανική θρησκεία αλλά και γενικότερα στον χριστιανισμό ο Ιχθύς είναι ένα από τα αρχαιότερα χριστιανικά σύμβολα. Χρησιμοποιούνταν τα χρόνια των διωγμών ως σημείο αναγνώρισης των χριστιανών μεταξύ τους. Η λέξη Ιχθύς συμβολίζει και παρουσιάζει τον Κύριο, από τα αρχικά γράμματα της φράσης: « Ιησούς Χριστός Θεού Υιός Σωτήρ». Ο Κύριος είναι ο Ιχθύς που προσφέρεται θυσία και οι πιστοί τρέφονται από τον θύομενον Χριστό. Δεν θα πρέπει δε να λησμονούμε πως οι περισσότεροι μαθητές και μετέπειτα απόστολοι ήταν απλοί ψαράδες τους οποίους ο Ιησούς Χριστός επέλεξε να Τον ακολουθήσουν με την φράση «Δεύτε οπίσω μου και ποιήσω υμάς αλιείς ανθρώπων» (Ματθ.4, 19). «Ακολουθήστε με και θα σας κάνω ψαράδες ανθρώπων».

Ι	Ιησους	=	Jesus
Χ	Χριστός	=	Christ
Θ	θεός	=	God
Υ	υιός	=	Son
Σ	σωτήρ	=	Savior

Πηγή: greekaffair.news

Κατά καιρούς έχουν δοθεί διάφοροι ορισμοί από την επιστημονική κοινότητα για τον όρο αλιεία οι οποίοι καταλήγουν στο «ως η τέχνη με την οποία ο άνθρωπος μπορεί και συλλαμβάνει τους οργανισμούς που ζουν στα ύδατα». Ετυμολογικά η λέξη προέρχεται από ουσιαστικό *αλιεύς* < *άλιος* "θαλάσσιος" < *αλς*(η) "θάλασσα". (Wikipedia 2021)

Το ψάρεμα αποτελεί μια σημαντική λειτουργία στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου. Ο κυρίαρχος λόγος είναι η προμήθεια τροφής στον άνθρωπο. Το ψάρεμα που γίνεται για επαγγελματικούς σκοπούς αποτελεί μέσο βιοπορισμού για μεγάλη μερίδα ανθρώπων καθώς ζει από αυτό. Έχει υπολογισθεί πως παγκοσμίως ασχολούνται επαγγελματικά με το ψάρεμα 38 εκατομμύρια άνθρωποι (αλιεία και υδατοκαλλιέργειες). Γενικότερα άμεσα ή έμμεσα συνολικά στη βιομηχανία αλιευμάτων ο αριθμός αυτών των ανθρώπων ανέρχεται στα 200 εκατομμύρια (FAO 2021). Το ψάρεμα όμως αποτελεί και μια μορφή ψυχαγωγίας με πολλούς παθιασμένους ερασιτέχνες ψαράδες (ερασιτεχνική αλιεία). Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη (Δεκέμβριος 2020-gr.euronews.com) υπολογίσθηκε πως 9 εκατομμύρια ευρωπαίοι ασχολούνται ερασιτεχνικά με το ψάρεμα. Ένα κομμάτι της αλιείας αποτελεί εκείνο του επαγγελματικού σπορ ιδίως στις ΗΠΑ και στον Καναδά όπου είτε ατομικά είτε ομαδικά οι άνθρωποι διαγωνίζονται για ποιος θα πιάσει το μεγαλύτερο ψάρι. Η αλιεία μπορεί να διαχωριστεί σύμφωνα με το μέρος που πραγματοποιείται σε θαλάσσια (θάλασσα) και εσωτερικών υδάτων (λίμνες, ποτάμια).

Ο συνολικά αυξανόμενος παγκόσμιος πληθυσμός οδήγησε όμως σε υπεραλίευση σε ψάρια και άλλους θαλάσσιους οργανισμούς ώστε να μπορέσει η παραγωγή να καλύψει την αυξανόμενη ζήτηση. Το γεγονός αυτό οδήγησε εδώ και κάποια χρόνια σε μια άλλη μορφή συλλογής θαλάσσιων οργανισμών εκείνη των υδατοκαλλιεριών.

Ο όρος υδατοκαλλιέργεια είναι ευρύτερος από τον όρο ιχθυοκαλλιέργεια καθώς ο δεύτερος περιλαμβάνει μονάχα την εκτροφή ψαριών, ενώ ο πρώτος κι άλλων ειδών όπως όστρακα, μαλάκια, γαρίδες, φυτικά προϊόντα. Η συνολική παραγωγή προϊόντων υδατοκαλλιέργειας ανήλθε το 2018 στους 114,5 εκ. τόνους που μεταφράζεται σε προϊόντα αξίας 210,9 δις ευρώ. Η υδατοκαλλιέργεια παρέχει ήδη περισσότερα αλιευτικά προϊόντα στην ανθρωπότητα απ' ό τι η ελεύθερη αλιεία (54%, δηλαδή 97,4 εκ. τόνοι το 2018).(ΣΕΘ 2020)

1.2 Η αλιεία και οι υδατοκαλλιέργειες στον κόσμο

Το 2018 επιβεβαιώθηκε για άλλη μια χρονιά (έκθεση ΣΕΘ 2020) η σημασία της υδατοκαλλιέργειας στην εξασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας αλλά και την οικονομική και κοινωνική συνοχή πολλών αναπτυσσόμενων χωρών. Είναι γεγονός πως τα τελευταία 50 χρόνια η μέση ετήσια αύξηση της παγκόσμιας κατανάλωσης ψαριών (3,2%) ξεπέρασε την αντίστοιχη αύξηση του πληθυσμού (1,6%) αλλά και εκείνη του κρέατος από όλα τα χερσαία ζώα μαζί (2,8%). Η κατά κεφαλήν κατανάλωση ψαριών αυξήθηκε από 9 κιλά το 1961 σε 20,5 κιλά το 2018 δηλαδή αυξήθηκε κατά 128%. Το 2018 εκτιμάται πως τα ψάρια αντιπροσώπευαν περίπου το 17% της ζωικής πρωτεΐνης που καταναλώθηκε από τον παγκόσμιο πληθυσμό. Η εξασφάλιση συνεπώς της επάρκειας τροφίμων σε ένα πληθυσμό που θα ξεπερνά τα 9 δις μέχρι το 2050 παραμένει σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις. Η πρόκληση αυτή γίνεται ακόμα πιο σύνθετη αν λάβουμε υπόψη την κλιματική αλλαγή αλλά και τον κίνδυνο εξάντλησης των φυσικών πόρων. Η υδατοκαλλιέργεια αποτελεί λύση στην αντιμετώπιση της πρόκλησης συμβάλλοντας τόσο στην εξασφάλιση της επάρκειας τροφίμων όσο και στην οικονομική ευημερία μεγάλων πληθυσμιακών ομάδων, ιδίως σε αναπτυσσόμενες χώρες της Αφρικής και της Ασίας. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) και της Παγκόσμιας Τράπεζας (The World Bank) μέχρι το 2030 πάνω από το 65% των αλιευτικών προϊόντων θα προέρχεται από την υδατοκαλλιέργεια σε σχέση με το 54% που είναι σήμερα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 1.1 η παραγωγή προϊόντων τόσο αλιείας όσο και υδατοκαλλιέργειών βαίνει αυξητικά κατά την τελευταία δεκαετία όπου παρουσιάζει στο σύνολο της μια αύξηση της τάξης του 25%. Αν ανατρέξουμε και στα

προηγούμενα χρόνια θα διαπιστώσουμε πως το σύνολο των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειών έχει σχεδόν διπλασιασθεί κατά την τελευταία 20ετία. Αυτή η μεγάλη αύξηση οφείλεται στο γεγονός όπως προείπαμε της αύξησης του παγκόσμιου πληθυσμού που έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ζήτησης σε τροφή και άρα κατανάλωσης σε γεωργικά προϊόντα φυτικά και ζωικά. Κατά την τελευταία 10ετία η παγκόσμια αλιευτική παραγωγή έχει σταθεροποιηθεί περίπου στους 93 εκ. τόνους, η οποία είναι πολύ μικρότερη της παγκόσμιας ζήτησης με αποτέλεσμα η αυξανόμενη ζήτηση ιχθύων και λοιπών θαλασσιών ειδών να καλύπτεται από τις υδατοκαλλιέργειες. Στις υδατοκαλλιέργειες η παγκόσμια παραγωγή κατά την τελευταία δεκαετία αυξήθηκε κατά 50% περίπου με διπλάσιους ρυθμούς από την αλιεία (πίνακας 1.1). Το σημείο καμπής αποτέλεσε το 2013 όπου οι υδατοκαλλιέργειες ξεπέρασαν την αλιεία σε παραγωγή.

Πίνακας 1.1 : Παγκόσμια παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειών κατά την τελευταία δεκαετία (σε εκ. τόνους)

	Αλιεία	Υδ/γειες	Σύνολο	Ποσοστό (%)	Ποσοστό (%)
2009	90,14	73,83	163,97	54,97	45,03
2010	88,20	77,98	166,18	53,07	46,93
2011	92,76	81,62	174,38	53,19	46,81
2012	89,79	88,17	177,96	50,45	49,55
2013	91,04	94,99	186,03	48,93	51,07
2014	91,59	99,63	191,22	47,89	52,11
2015	92,70	103,89	196,59	47,12	52,88
2016	90,74	108,19	198,93	45,61	54,39
2017	94,32	112,17	206,49	45,67	54,33
2018	97,56	115,76	213,32	45,73	54,27
2019	93,59	120,09	213,68	43,80	56,20

Πηγή : FAO2021 και υπολογισμοί συγγραφέα

Σχήμα 1.1 Εξέλιξη παραγωγής αλιείας και υδατοκαλλιέργειας 1950-2018 (τόνοι)
Πηγή: FAO (από φυλλάδιο ΣΕΘ 2020)

Όσο αφορά στην παραγωγή αλιείας και υδατοκαλλιεργειών ανά ήπειρο μακράν πρώτη είναι η Ασία. Ειδικά στον τομέα των υδατοκαλλιεργειών η παραγωγή της ξεπερνάει το 90% της παγκόσμιας παραγωγής ενώ στην αλιεία βρίσκεται περίπου στο 55%. Ακολουθεί η Αμερική, η Ευρώπη, η Αφρική και η Ωκεανία.

Πίνακας 1.2 Παγκόσμια παραγωγή προϊόντων αλιείας ανά ήπειρο (εκ. τόνοι)

	Ασία	Αμερική	Ευρώπη	Αφρική	Ωκεανία	Σύνολο
2011	46,95	23,09	13,64	7,89	1,19	92,76
2012	47,78	18,82	13,36	8,54	1,29	89,79
2013	48,22	19,32	13,79	8,49	1,22	91,04
2014	50,08	17,39	14,02	8,75	1,35	91,59
2015	50,04	18,00	14,38	8,90	1,38	92,70
2016	49,25	16,64	14,00	9,41	1,44	90,74
2017	49,80	17,84	15,13	10,10	1,45	94,32
2018	49,93	20,64	15,30	10,16	1,53	97,56
2019	49,64	18,16	14,02	10,14	1,63	93,59

Πηγή : FAO 2021 και υπολογισμοί συγγραφέα

Πίνακας 1.3 Παγκόσμια παραγωγή προϊόντων υδατοκαλλιέργειας ανά ήπειρο (εκ. τόνοι)

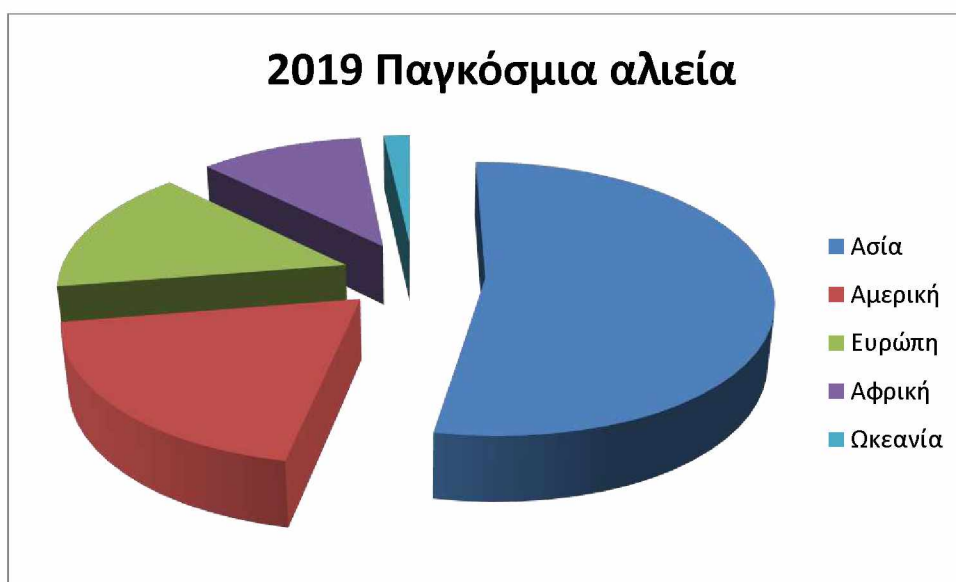
	Ασία	Αμερική	Ευρώπη	Αφρική	Ωκεανία	Σύνολο
2011	74,43	2,79	2,65	1,54	0,21	81,62
2012	80,49	2,99	2,83	1,65	0,21	88,17
2013	87,31	3,00	2,73	1,74	0,21	94,99
2014	91,27	3,36	2,91	1,87	0,22	99,63
2015	95,48	3,29	2,95	1,97	0,20	103,89
2016	99,54	3,33	2,96	2,12	0,24	108,19
2017	103,16	3,60	3,02	2,16	0,23	112,17
2018	106,29	3,83	3,07	2,35	0,22	115,76
2019	110,03	4,20	3,24	2,40	0,22	120,09

Πηγή : FAO 2021 και υπολογισμοί συγγραφέα

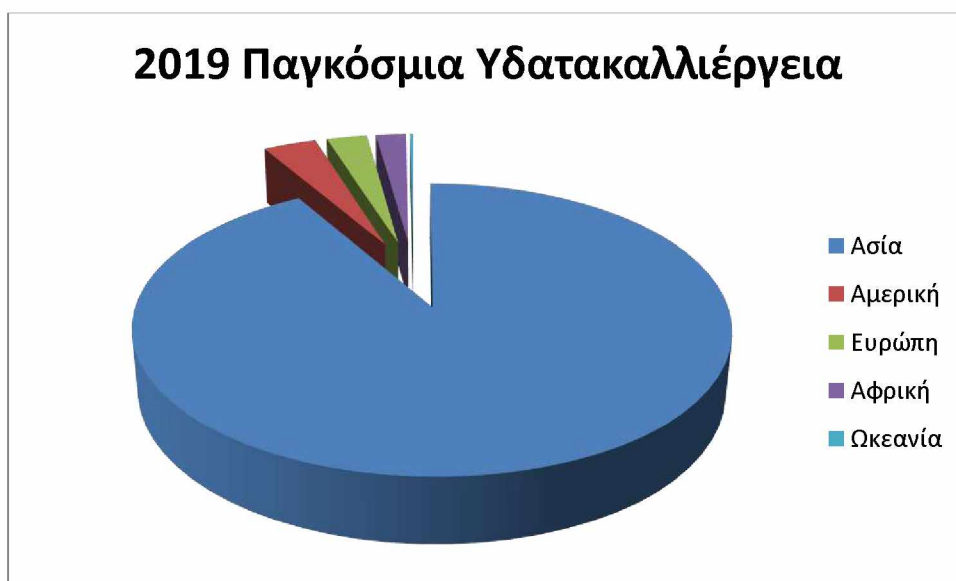
Ασία: Αποτελεί μακράν την μεγαλύτερη παραγωγό προϊόντων υδατοκαλλιέργειας αφού εκεί παράγεται σταθερά το 90% της παγκόσμιας παραγωγής (2019, 110 εκ. τόνοι) όπου η Κίνα, η Ινδονησία και η Ινδία βρίσκονται στην κορυφή της παγκόσμιας κατάταξης. Η Κίνα ωστόσο αποτελεί και παγκόσμιο πρωταθλητή με όγκο παραγωγής για το 2019 να ανέρχεται στους 68,42 εκ. τόνους. Στην αλιεία η Ασία είναι πάλι η

πρώτη ήπειρος αλλά με μικρότερα ποσοστά σε σχέση με τις υδατοκαλλιέργειες (2019, 49,64 εκ. τόνοι) στο 53% που σημαίνει ότι πάνω από το μισό της παγκόσμιας αλιείας αλιεύεται στην Ασία.

Αμερική: Παράγεται το 3,5% της παγκόσμιας παραγωγής υδατοκαλλιεργείων (2019-4,20 εκ. τόνοι) ενώ στην αλιεία το (2019, 18,16 εκ. τόνοι) ποσοστό 19,4%.

Σχήμα 1.2 Παγκόσμια παραγωγή προϊόντων αλιείας ανά ήπειρο (εκ. τόνοι)
*Όταν το σχήμα συνοδεύει έναν πίνακα δεν θα αναφέρεται ξανά η πηγή

Σχήμα 1.3 Παγκόσμια παραγωγή προϊόντων υδατοκαλλιέργειας ανά ήπειρο (εκ. τόνοι)

Ευρώπη: Παράγει το 2,7% της παγκόσμιας παραγωγής υδατοκαλλιέργειας (3,24 εκ. τόνοι) με κύρια εικόνα τη σχεδόν σταθερή παραγωγή από το 2000 και τη θεαματική αύξηση των εισαγωγών από τρίτες χώρες με ανταγωνιστικά προϊόντα χαμηλότερου κόστους. Στην αλιεία παράγει το 15% της παγκόσμιας παραγωγής (2019, 14 εκ. τόνοι)

Αφρική: Παράγεται μόλις το 2% της παγκόσμιας παραγωγής υδατοκαλλιέργειας (2,4 εκ. τόνοι) ωστόσο σημείωσε 4,6% ανάπτυξη σε σχέση με το 2017. Στην αλιεία παράγει (2019, 10,14 εκ. τόνοι) ποσοστό 10,83%.

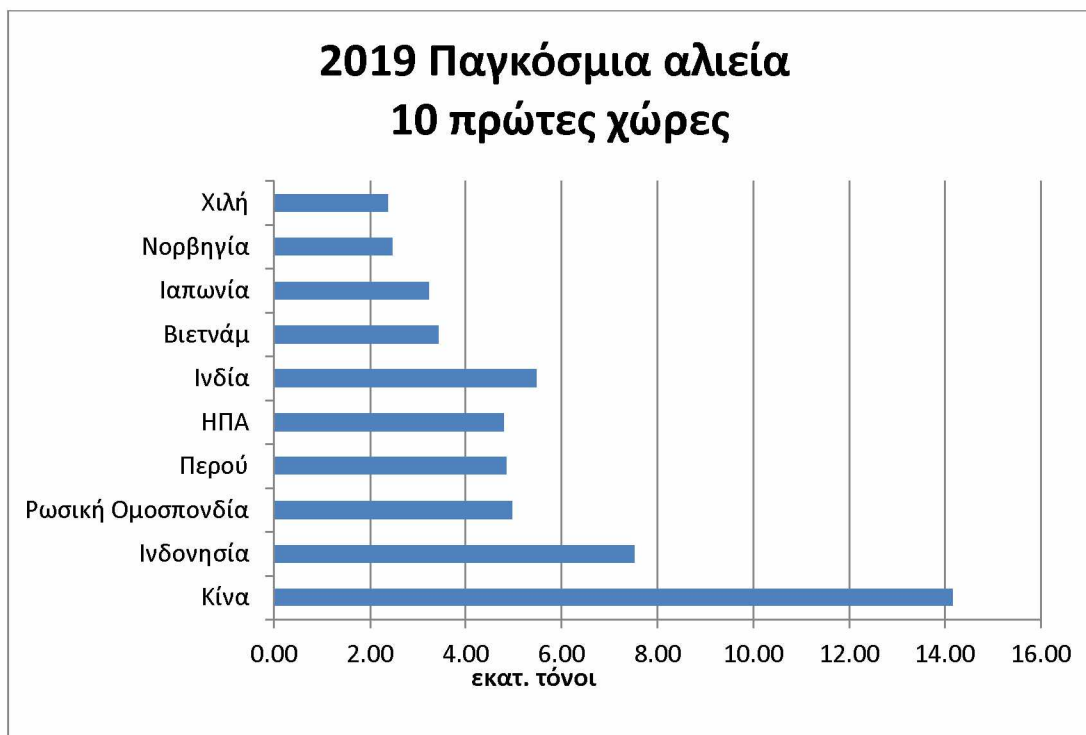
Ωκεανία: Είναι η ήπειρος με τη μικρότερη παραγωγή υδατοκαλλιεργειών παγκοσμίως, καθώς αντιπροσωπεύει μόλις το 0,20% (220,0 χιλ. τόνοι περίπου) και κινείται σταθερά στα ίδια επίπεδα. Στον τομέα της αλιείας παράγει 1,64 εκ. τόνους και αποτελεί την μοναδική ήπειρο που η αλιεία είναι περισσότερη από τις υδατοκαλλιέργειες.

Σε ότι αφορά τις κυριότερες χώρες παραγωγής αλιείας με στοιχεία του 2019, πρώτη χώρα επί σειρά ετών ήταν και παραμένει η Κίνα με 14,17 εκατ. τόνους με δεύτερη την Ινδονησία με 7,52 εκ. τόνους. Το Περού από το 2004 έως το 2015 βρισκόταν στην δεύτερη θέση αλλά ξεπεράσθηκε και από την Ινδονησία και από την Ρωσική Ομοσπονδία. ενώ η ΕΕ-28 παράγαγε για το 2019 συνολικά 5,3 εκ. τόνους.

Πίνακας 1.4 Οι 10 κατά σειρά σημαντικότερες χώρες στην παραγωγή προϊόντων αλιείας για το 2019 (σε εκ. τον.)

	2019	ποσοστό (%)
Κίνα	14,17	15,14%
Ινδονησία	7,52	8,04%
Ρωσική Ομοσπον	4,98	5,32%
Περού	4,85	5,18%
ΗΠΑ	4,80	5,13%
Ινδία	5,48	5,86%
Βιετνάμ	3,43	3,66%
Ιαπωνία	3,23	3,45%
Νορβηγία	2,47	2,64%
Χιλή	2,38	2,54%
Λοιπές	40,28	43,04%
Σύνολο	93,59	100,00%

Πηγή : FAO 2021 και υπολογισμοί συγγραφέα

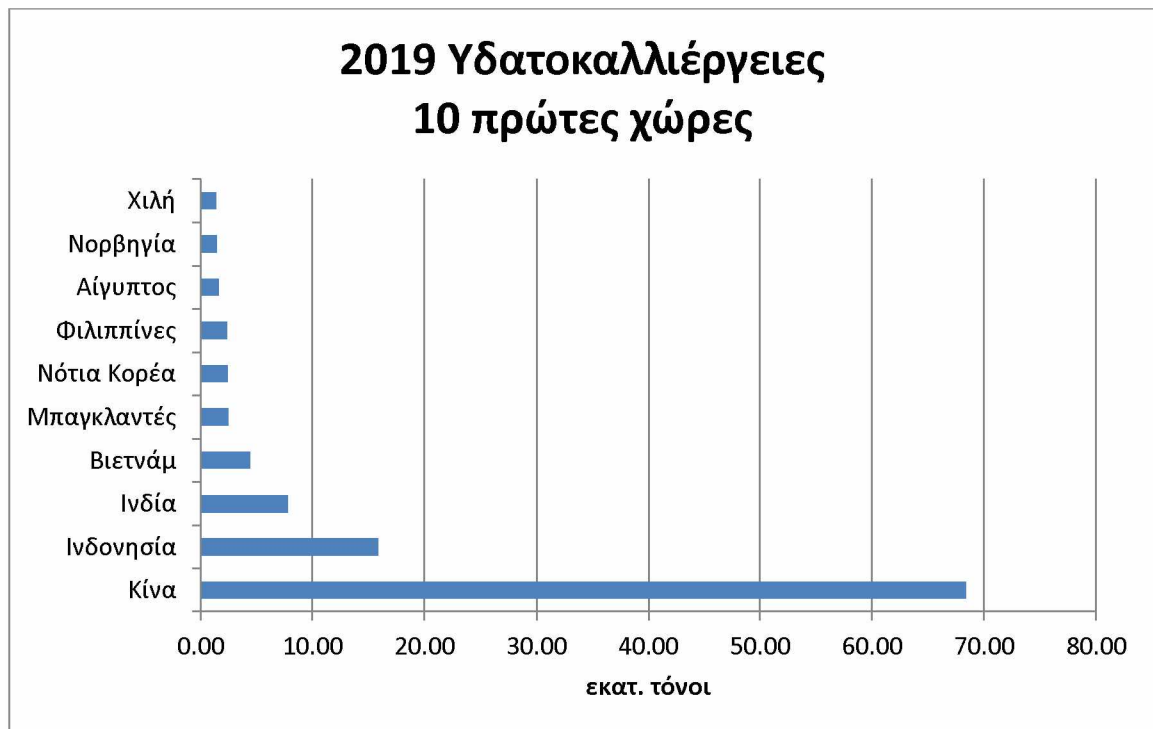
Σχήμα 1.4: Οι 10 σημαντικότερες χώρες στην παραγωγή αλιευτικών προϊόντων το 2019

Αντίστοιχα και σύμφωνα με τον FAO-2021, την μεγαλύτερη παγκόσμια παραγωγή των υδατοκαλλιεργειών παρουσιάζει η περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού. Αυτή η κυριαρχία οφείλεται κυρίως στην τεράστια παραγωγή της Κίνας η οποία ήταν και παραμένει πρώτη χώρα παραγωγής με πολλαπλάσια παραγωγή από όλες τις υπόλοιπες χώρες παγκοσμίως. Η παραγωγή υδατοκαλλιεργειών στην Κίνα για το 2019 ανήλθε στο 57% της παγκόσμιας παραγωγής ενώ ραγδαία αύξηση παρουσιάζει και η Ινδονησία. Οι υπόλοιπες περιοχές συμμετέχουν στην παγκόσμια παραγωγή κατά πολύ μικρότερα ποσοστά. Από τον παρακάτω πίνακα φαίνεται η παραγωγή της Κίνας σε υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα για το 2019 είναι 68,42 εκατ. τόνοι σε σχέση με το 2011 που ήταν σχεδόν στο μισό 38,6 εκατ. τόνοι. Ακολουθεί η Ινδονησία με 15,89 εκ. τόνους ενώ το 2011 βρισκόταν στην 4^η θέση (πίσω από το Βιετνάμ) με μόλις 2,7 εκ. τόνους δηλαδή ποσοστιαία μεταβολή κατά 490%. Ακολουθεί η Ινδία που βρίσκεται στην 3^η θέση με παραγωγή για το 2019 στους 7,80 εκ. τόνους ενώ το 2011 ήταν 4,6 εκατ. τόνοι. Η ΕΕ-28 για το 2019 παράγαγε 1,38 εκ. τόνους. Η υπεροχή της Κίνας είναι ξεκάθαρη. (πίνακας 1.5 και σχήμα 1.5).

Πίνακας 1.5 : Οι 10 κατά σειρά σημαντικότερες χώρες στην παραγωγή προϊόντων υδατοκαλλιέργειας για το 2019 (σε εκ. τον.)

	2019	ποσοστό (%)
Κίνα	68,42	56,97%
Ινδονησία	15,89	13,23%
Ινδία	7,80	6,50%
Βιετνάμ	4,45	3,71%
Μπαγκλαντές	2,48	2,07%
Νότια Κορέα	2,40	2,00%
Φιλιππίνες	2,36	1,97%
Αίγυπτος	1,64	1,37%
Νορβηγία	1,45	1,21%
Χιλή	1,40	1,17%
Λοιπές	11,80	9,83%
Σύνολο	120,09	100,00%

Πηγή : FAO 2021 και υπολογισμοί συγγραφέα

Σχήμα 1.5: Οι 10 σημαντικότερες χώρες στην παραγωγή υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων το 2019

1.3 Η αλιεία και οι υδατοκαλλιέργειες στην Ευρώπη

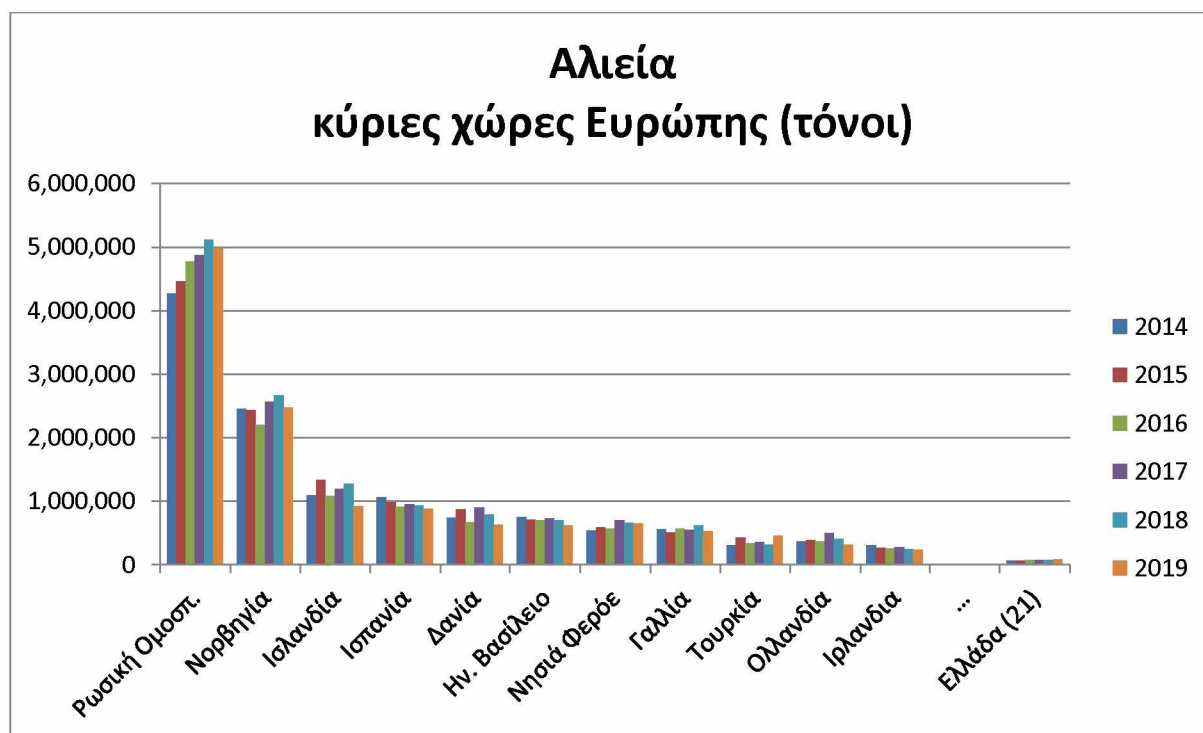
Η Ευρώπη αποτελεί την τρίτη κατά σειρά παραγωγό ήπειρο προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιεργειών μετά την Ασία και την Αμερική (πίνακες 1.2 και 1.3). Όσο αφορά στον τομέα της αλιείας κατά την τελευταία δεκαετία παρουσιάζει μια σταθερότητα στην παραγωγή που κυμαίνεται κατά μέσο όρο στους 14 εκ. τόνους. Έτσι από τους 14,12 εκ. τόνους παραγωγή στα 2010 βρισκόμαστε πάλι στα 14,02 εκ. τόνους στα 2019, ενώ το μέγιστο της παραγωγής καταγράφηκε το 2018 με 15,30 εκ. τόνους και το ελάχιστο το 2012 με 13,27 εκ. τόνους. Αυτή η σταθερότητα οφείλεται στο γεγονός ότι τα αλιευτικά αποθέματα είναι περιορισμένα και ο ρυθμός ανανέωσης πολύ μικρός.

Όσο αφορά στον τομέα των υδατοκαλλιεργειών η Ευρώπη παρουσιάζει μια σταθερή αύξηση κατά την τελευταία δεκαετία αλλά με πάρα πολύ αργούς ρυθμούς σε αντίθεση με την Ασία. Έτσι το 2010 η Ευρώπη παρήγαγε 2,52 εκ. τόνους από υδατοκαλλιέργειες και το 2019 έφτασε στους 3,25 εκ. τόνους παρουσιάζοντας αύξηση 30%, ενώ το 2000 παρήγαγε 2 εκ. τόνους δηλ. αύξηση σε βάθος εικοσαετίας 62%. Για λόγους σύγκρισης, αναφέρεται ότι στην Ασία, που είναι η πρώτη παραγωγός ήπειρος η ετήσια παραγωγή σε προϊόντα υδατοκαλλιεργειών το 2000 ήταν 28 εκατ. τόνους ενώ το 2019 έφτασε στους 110 εκατ. τόνους παρουσιάζοντας αύξηση κατά 292%. Οι δέκα σημαντικότερες χώρες της Ευρώπης στην παραγωγή αλιείας φαίνονται στον πίνακα 1.6. Η Ρωσική Ομοσπονδία βρίσκεται στην πρώτη θέση σε όλα τα χρόνια παρατήρησης ακολουθούμενη από την Νορβηγία και την Ισλανδία, ενώ η Ισπανία ακολουθεί ως η πρώτη χώρα παραγωγής αλιείας στην ΕΕ-28 (ΕΕ-27 σήμερα). Η Ρωσική Ομοσπονδία στους πίνακες του FAO περιλαμβάνεται ως χώρα στην Ευρωπαϊκή ήπειρο και όχι στην Ασιατική, ενώ Τουρκία περιλαμβάνεται στους πίνακες της Ασίας και όχι της Ευρώπης. Εμείς συμπεριλάβαμε την Τουρκία στον πίνακα 1.6 για λόγους ενημερωτικούς, καθώς είναι ανταγωνίστρια της χώρας μας στην τσιπούρα και γενικότερα παρουσιάζει μια πολύ αξιόλογη παραγωγή όχι τόσο στην αλιεία αλλά κυρίως στις υδατοκαλλιέργειες που είναι δεύτερη σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η Ελλάδα στην αλιεία βρίσκεται στη θέση (21) του σχετικού πίνακα.

Πίνακας 1.6 Συνολική παραγωγή αλιείας κυριότερων Ευρωπαϊκών κρατών κατά την τελευταία εξαετία 2014-2019 (τόνοι)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ρωσική Ομοσπονδία	4.266.059	4.464.131	4.773.471	4.873.830	5.119.477	4.983.145
Νορβηγία	2.449.786	2.431.324	2.200.228	2.557.663	2.664.190	2.472.399
Ισλανδία	1.095.508	1.336.425	1.085.502	1.198.222	1.279.794	922.962
Ισπανία	1.064.820	978.161	916.991	953.521	928.981	882.971
Δανία	745.146	869.013	670.328	904.572	789.283	628.907
Ην. Βασίλειο	755.533	705.704	703.041	725.909	700.798	619.937
Νησιά Φερόε	542.836	585.564	568.435	701.892	660.056	653.119
Γαλλία	556.678	507.195	572.560	545.573	614.648	532.890
Τουρκία	302.214	431.909	335.326	354.320	314.095	463.168
Ολλανδία	371.367	384.476	370.249	500.183	411.714	320.361
Ιρλανδία	306.424	264.370	259.856	276.330	251.241	238.444
...
Ελλάδα (21)	60.173	65.427	76.370	78.193	77.237	83.172

Πηγή : FAO 2021

Σχήμα 1.6 Συνολική παραγωγή αλιείας κυριότερων ευρωπαϊκών κρατών κατά την τελευταία εξαετία 2014-2019 (τόνοι)

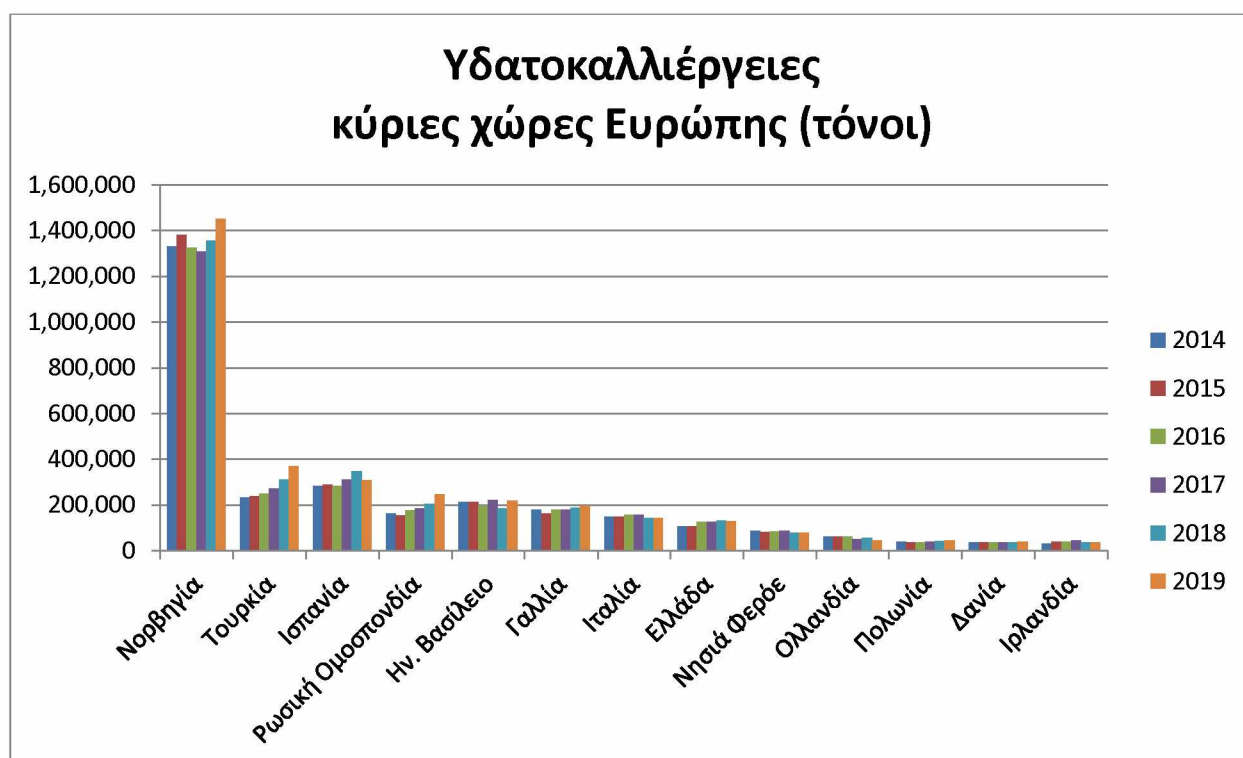
Για το έτος 2019, οι σημαντικότερες χώρες στην παραγωγή υδατοκαλλιέργειας στην ευρωπαϊκή ήπειρο, περιλαμβάνουν καταρχήν τη Νορβηγία, η οποία ξεχωρίζει κατά πολύ σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες, αφού η παραγωγή της έφθασε στους 1,45 εκατ. τόνους με την Τουρκία να ακολουθεί με 371 χιλ. τόνους και την Ισπανία στην τρίτη θέση με ποσό σχεδόν πέντε φορές μικρότερο από την Νορβηγία στους 308 χιλ. τόνους.

Ακολουθούν η Ρωσική Ομοσπονδία, το Ην. Βασίλειο, η Γαλλία, η Ιταλία και η Ελλάδα (με 129 χιλ. τόνους το 2019 και κατατάσσετε στην 8^η θέση). Η Τουρκία από το 2004 και μετά ξεπέρασε την παραγωγή της Ελλάδας και ακολούθως όλων των κρατών της Ευρώπης πλην της Νορβηγίας. Μετά την Ελλάδα οι χώρες που ακολουθούν παρουσιάζουν παραγωγή μικρότερη των 100 χιλ. τόνων. Στο σχήμα 1.7 που συνοδεύει τον πίνακα 1.7 παρουσιάζεται η παραγωγή των υδατοκαλλιεργειών των σημαντικότερων χωρών της Ευρώπης για τα έτη 2014-2019, όπου φαίνεται η τεράστια διαφορά της Νορβηγίας σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες, αλλά και η σημαντική αύξηση της Τουρκίας από έτος σε έτος στον κλάδο των υδατοκαλλιεργειών που έφτασε στο +34% την τελευταία εξαετία. Η Ισπανία είναι η πρώτη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που περιλαμβάνεται στον πίνακα.

Πίνακας 1.7 Συνολική παραγωγή υδατοκαλλιέργειας κυριότερων ευρωπαϊκών κρατών κατά την τελευταία εξαετία 2014-2019 (τόνοι)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Νορβηγία	1.332.497	1.380.890	1.326.216	1.308.634	1.355.117	1.453.042
Τουρκία	234.302	238.964	250.331	273.477	311.681	371.494
Ισπανία	282.242	289.821	283.831	311.032	347.825	308.033
Ρωσική Ομοσπονδία	163.600	154.050	173.981	186.544	204.032	248.293
Ην. Βασίλειο	214.707	211.749	194.492	222.611	184.932	219.500
Γαλλία	180.390	163.353	180.611	180.606	187.465	196.151
Ιταλία	148.730	148.763	157.000	157.000	143.338	143.600
Ελλάδα	104.663	107.162	123.707	125.525	132.365	128.822
Νησιά Φερόε	86.454	80.620	83.330	86.860	79.050	79.175
Ολλανδία	63.084	62.795	62.185	52.185	53.335	46.350
Πολωνία	40.110	36.971	38.293	38.800	43.361	44.719
Δανία	34.382	35.867	36.337	37.498	36.435	40.221
Ιρλανδία	31.200	39.650	40.244	45.433	36.896	37.914

Πηγή : FAO 2021 *Η Τουρκία στους πίνακες FAO περιλαμβάνεται ως χώρα στην Ασία αλλά την συμπεριλάβαμε στον πίνακα 1.7 στις ευρωπαϊκές χώρες για λόγους σύγκρισης

Σχήμα 1.7 Συνολική παραγωγή υδατοκαλλιέργειών κυριότερων ευρωπαϊκών κρατών κατά την τελευταία εξαετία 2014-2019 (τόνοι)

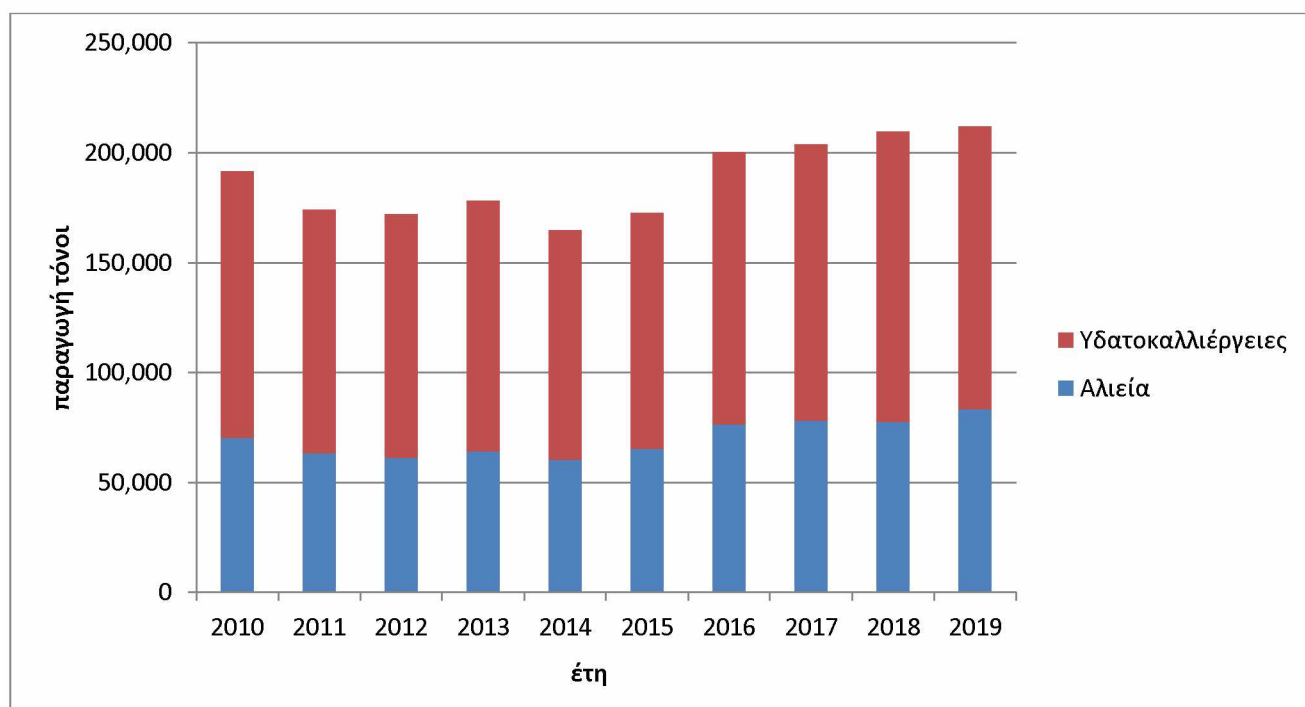
1.4 Η αλιεία και οι υδατοκαλλιέργειες στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, η συνολική παραγωγή από την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες έχει αυξηθεί κατά την τελευταία 10ετία. Παρουσιάζονται διακυμάνσεις και αυξομειώσεις από έτος σε έτος αλλά ως προς το τελικό αποτέλεσμα έχουμε αύξηση και στους δύο εξεταζόμενους τομείς. Οι υδατοκαλλιέργειες υπερτερούν της αλιείας και η μεταξύ τους αναλογία κατά το 2019 ανέρχεται σε 63% για τις υδατοκαλλιέργειες έναντι 37% για την αλιεία. Πάντως για το 2019 σε σχέση με το 2018 οι υδατοκαλλιέργειες μειώθηκαν σε ποσοστό 2,7%, ενώ αντίθετα η αλιεία αυξήθηκε κατά 7,7% εμφανίζοντας την μεγαλύτερη τιμή της δεκαετίας με 83 χιλιάδες τόνους (πίνακας 1.8) με αποτέλεσμα η αναλογία να διαμορφώνεται στα 61%-39%.

Πίνακας 1.8 Συνολική παραγωγή αλιείας Ελλάδας κατά την τελευταία δεκαετία (τόνοι)

	Αλιεία	Υδατοκαλλιέργεια	Σύνολο	ποσοστό (%)	ποσοστό (%)
2010	70.180	121.244	191.424	36,66	63,34
2011	63.246	110.809	174.055	36,34	63,66
2012	61.044	110.973	172.017	35,49	64,51
2013	64.171	114.000	178.171	36,02	63,98
2014	60.173	104.663	164.836	36,50	63,50
2015	65.427	107.162	172.589	37,91	62,09
2016	76.570	123.707	200.277	38,17	61,83
2017	78.143	125.525	203.668	38,37	61,63
2018	77.237	132.365	209.602	36,85	63,15
2019	83.172	128.822	211.994	39,23	60,77

Πηγή : FAO 2021

Σχήμα 1.8 Συνολική παραγωγή αλιείας Ελλάδας κατά την τελευταία δεκαετία (τόνοι)

1.5 Το Φαγκρί (*Pagrus pagrus*)

Το φαγκρί (*Pagrus pagrus*) (Linnaeus, 1758), είναι από τα πλέον δημοφιλή ψάρια στην περιοχή της Μεσογείου και των ακτών του Ατλαντικού και ανήκει στην οικογένεια **Sparidae**. Χαρακτηρίζεται από υψηλή τιμή πώλησης, υψηλά εκτιμώμενη ποιότητα σάρκας και προοπτικές καλής αγοράς . Το φαγκρί είναι πρωτόγυνο ερμαφρόδιτο είδος. Όλα τα ψάρια αρχίζουν τη ζωή τους ως θηλυκά και μετά μερικά αλλάζουν φύλο και γίνονται αρσενικά. Το σώμα του είναι ωοειδές συμπιεσμένο στα πλάγια. Το στόμα του έχει 4 κυνόδοντες στην επάνω σιαγόνα και 6 στην κάτω. Το ραχιαίο του πτερύγιο είναι ενιαίο με σκληρές ακτίνες 12 στον αριθμό. Τα πλευρικά του πτερύγια είναι κοντά. Τα κοιλιακά του πτερύγια έχουν σχήμα τριγωνικό, το εδρικό του φέρει 3 ακτίνες και το ουραίο του είναι πλατύ και διχαλωτό. Το χρώμα του είναι ροζ και η κοιλιά του είναι άσπρη, ενώ στην ράχη το χρώμα του σκουραίνει. Το μήκος του φτάνει τα 80 εκατοστά και το βάρος του μέχρι και 10 κιλά. Το είδος αυτό ζει σε βυθούς πετρώδεις και σε βάθος που ποικίλει ανάλογα με την εποχή το καλοκαίρι είναι στα 30 με 40 μέτρα και το χειμώνα στα 200 μέτρα. Είναι δηλαδή ένα “βενθοπελαγικό και σαρκοφάγο είδος, το οποίο ζει συνήθως πάνω σε σκληρούς, πέτρινους, χαλικώδεις ή αμμώδεις πυθμένες, δηλαδή σε βάθη συνήθως μεγαλύτερα από τα 150m, ενώ μπορεί κάποιες περιπτώσεις να φτάσουν ακόμη και τα 250m” (Roouetal., 1999, Εργολάβου 2008). Τρέφεται με ψάρια, μαλάκια και μαλακόστρακα. Στην Αγγλία αποκαλείται ως Common Seabream ή Red Porgy, στη Γαλλία Pagre, στην Ιταλία Pagro και στην Ισπανία Pagro Rosado κλπ. Είναι ένα ψάρι αρκετά επιθετικό, όπως και η τσιπούρα, χωρίς όμως να παρατηρούνται ιδιαίτερα έντονες επιθετικές συμπεριφορές όταν μεγαλώνουν στους ιχθυοκλωβούς, σε βαθμό που να προκαλούν ζημιές στην παραγωγή

Το φαγκρί, “*pagrus pagrus*”, θεωρείται ως ένα από τα πιο δημοφιλή είδη ψαριών που υπάρχουν στη Μεσόγειο, ενώ επιπλέον χαρακτηριστικό του είναι η υψηλή τιμή του στην αγορά, το οποίο δίνει καλές προοπτικές για την εκτροφή. Αυτό ενισχύεται και από το γεγονός ότι είναι ένα ψάρι το οποίο έχει υψηλή ικανότητα προσαρμογής σε διάφορες περιβαλλοντικές συνθήκες εκτροφής, ενώ επιπλέον παρουσιάζει χαμηλά επίπεδα θνησιμότητας, κατόπιν προσβολής του από ασθένειες.

Το φαγκρί είναι ένα ψάρι το οποίο παρουσιάζει σχετικά υψηλό ρυθμό ανάπτυξης, ενώ το χειμώνα αναπτύσσεται πιο γρήγορα συγκρινόμενο με την τσιπούρα, αλλά πιο αργά

σε σχέση με το λαβράκι. Ο μέγιστος ρυθμός ανάπτυξης επιτυγχάνεται την άνοιξη, σε θερμοκρασίες που κυμαίνονται από 22°C έως και 25°C. Γενικά, για να φτάσει στο σύνηθες εμπορικό του μέγεθος το οποίο είναι τα 650 gr, χρειάζεται περίπου δύο έτη, όταν η τσιπούρα και το λαβράκι χρειάζονται περίπου 1,5 έτος προκειμένου να φτάσουν τα 400 gr.

Φαγκρί βραχύπτερο Pagrus Major ιχθυοκαλλιέργειας εταιρείας SELONDA

<http://selonda.com/site/proionta/fresko-psari/fagkri-selonda/>

Προς το παρόν, η παραγωγή φαγκριού είναι σημαντικά μικρότερη από αυτές της τσιπούρας και του λαβρακιού τα οποία είναι τα κύρια είδη της ελληνικής ιχθυοκαλλιέργειας. Σύμφωνα με στοιχεία του ΣΕΘ (2020) η παραγωγή σε φαγκρί αντιπροσωπεύει περίπου το 2% της ετήσιας παραγωγής. Όπως και τα υπόλοιπα ψάρια ιχθυοκαλλιέργειας έτσι και το φαγκρί έχει υψηλή διατροφική αξία, κυρίως λόγω των υψηλών ποσοστών σε ω3 υψηλά πολυακόρεστα λιπαρά οξέα (ω3HUFAs), αλλά και σε EPA και DHA, τα οποία “συμβάλλουν στη μείωση των θανάτων τόσο από καρδιακές αρρυθμίες, όσο και από απόφραξη των εγκεφαλικών αιμοφόρων αγγείων που είναι ο βασικότερος λόγος ισχαιμικών εγκεφαλικών επεισοδίων. Επίσης, μειώνουν την πιθανότητα εμφάνισης εμφράγματος μέσω δημιουργίας αθηρωματικής πλάκας, αλλά και απόφραξης του στεφανιαίου αγγειακού συστήματος της καρδιάς” (Χαβέλας, 2016). Συγκεκριμένα, ανά 100gr φαγκριού η ενέργεια που λαμβάνει το άτομο είναι ίση με 110 kcal, ενώ οι πρωτεΐνες είναι περίπου το 21%, ενώ δεν περιέχει καθόλου υδατάνθρακες. Τα ολικά λιπαρά αποτελούν το 2,6%, ενώ οι «διαιτητικές ίνες» είναι μικρότερες από 0,5. Επιπλέον, στα 100 g περιέχονται 7 μg σελήνιο, 0,75 μg βιταμίνη D, 182mg EPA και 243mg DHA. Το φαγκρί αποτελεί ένα πολύ σημαντικό υποψήφιο είδος για την ελληνική και μεσογειακή ιχθυοκαλλιέργεια ενώ είναι ένα νέο είδος για τις ευρωπαϊκές ιχθυοκαλλιέργειες το οποίο τείνει να εκτραφεί στην περιοχή της Μεσογείου λόγω της υψηλής εμπορικής αξίας του.

1.6 Η θέση του φαγκριού στην Ελληνική παραγωγή σε σχέση με την τσιπούρα και το λαβράκι

Η διαφοροποίηση των παραγόμενων ειδών ψαριών, πέρα από την εκτροφή τσιπούρας και λαβρακιού ήταν ένα στοίχημα του κλάδου της ιχθυοκαλλιέργειας το οποίο χρόνο με χρόνο φαίνεται να επιτυγχάνεται με πολύ αργούς όμως ρυθμούς. Τα τελευταία χρόνια και συγκεκριμένα από το 2014 κι έπειτα, άρχισαν να εκτρέφονται σε όλο και μεγαλύτερες ποσότητες και άλλα είδη μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας και κυρίως φαγκρί και κρانيός. Αν και αντιπροσωπεύουν μόλις το 4-6% του όγκου παραγωγής θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, η παραγωγή τους αυξάνεται διαρκώς, αφενός λόγω της αυξανόμενης ζήτησης τους στην εγχώρια αλλά και στις ευρωπαϊκές αγορές και αφετέρου, λόγω της διαρκούς βελτίωσης της τεχνογνωσίας της εκτροφής αυτών των ειδών καθώς υπολειπόμασταν σε τεχνογνωσία σε σχέση με την παραγωγή τσιπούρας και λαβρακιού.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 1.9 που προέρχονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) για το 2019 η παραγωγή τσιπούρας και λαβρακιού ιχθυοκαλλιέργειας ανήλθε στους 97.000 τόνους (55.450 τσιπούρα και 41.300 λαβράκι) παραγωγή σχεδόν εικοσαπλάσια σε σχέση με το φαγκρί και τον κρانيό (5.400 τόνους). Για το 2019 η συνολική παραγωγή τσιπούρας και λαβρακιού ανήλθε στο 93% της συνολικής παραγωγής ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας. Για το 2018 το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 92% και γενικά όσο παλιότερα ανατρέχουμε τόσο τα ποσοστά αυτά ήταν ακόμα υψηλότερα. Αν και το φαγκρί ξεκίνησε από πολύ χαμηλά σε παραγωγή στην αρχή της δεκαετίας έφτασε στο 2019 στους 3.000 τόνους σημειώνοντας αύξηση από το 2011 κατά 746% (από 346 τόνους έφτασε στους 3.000 τόνους). Σε σχέση όμως με την τσιπούρα και το λαβράκι παραμένει σε πολύ χαμηλότερα ποσοστά παραγωγής με μόλις 2,80% επί της συνολικής παραγωγής ιχθύων έναντι 93% συνολικά της τσιπούρας και του λαβρακιού. Το υπόλοιπο ποσοστό που ανέρχεται περίπου στο 4% το καταλαμβάνουν όλα τα υπόλοιπα είδη ελληνικής ιχθυοκαλλιέργειας όπως κρانيός, μυλοκόπι, μυτάκι, πέστροφες, μαγιάτικο κλπ.

Πίνακας 1.9 Κύρια εκτρεφόμενα ειδών ιχθύων στην Ελλάδα (ποσότητα σε κιλά)

	Τσιπούρα	Λαβράκι	Φαγκρί	Κρασιός	Λοιπά είδη ψαριών	Σύνολο ιχθυο/γείες	Σύνολο υδατο/γείες
2011	51.308.558	37.088.961	346.451	581.984	4.676.118	94.002.072	111.229.460
2012	53.459.176	35.805.053	696.877	318.789	3.887.127	94.167.022	110.835.735
2013	55.751.315	34.919.688	638.469	376.228	3.500.166	95.185.866	113.877.767
2014	50.688.245	32.141.545	711.280	795.199	3.424.766	87.761.035	104.481.385
2015	47.713.336	35.600.140	781.623	1.005.343	4.234.438	89.334.880	108.032.132
2016	49.620.847	42.479.381	3.030.552	2.203.952	2.960.408	100.295.140	123.629.472
2017	55.884.562	44.407.689	1.280.172	1.649.465	3.008.094	106.229.982	128.796.657
2018	56.184.532	47.027.574	2.178.215	1.638.909	3.210.330	110.239.560	132.423.473
2019	55.451.969	41.236.796	2.927.732	2.414.899	2.829.689	104.861.085	128.701.793

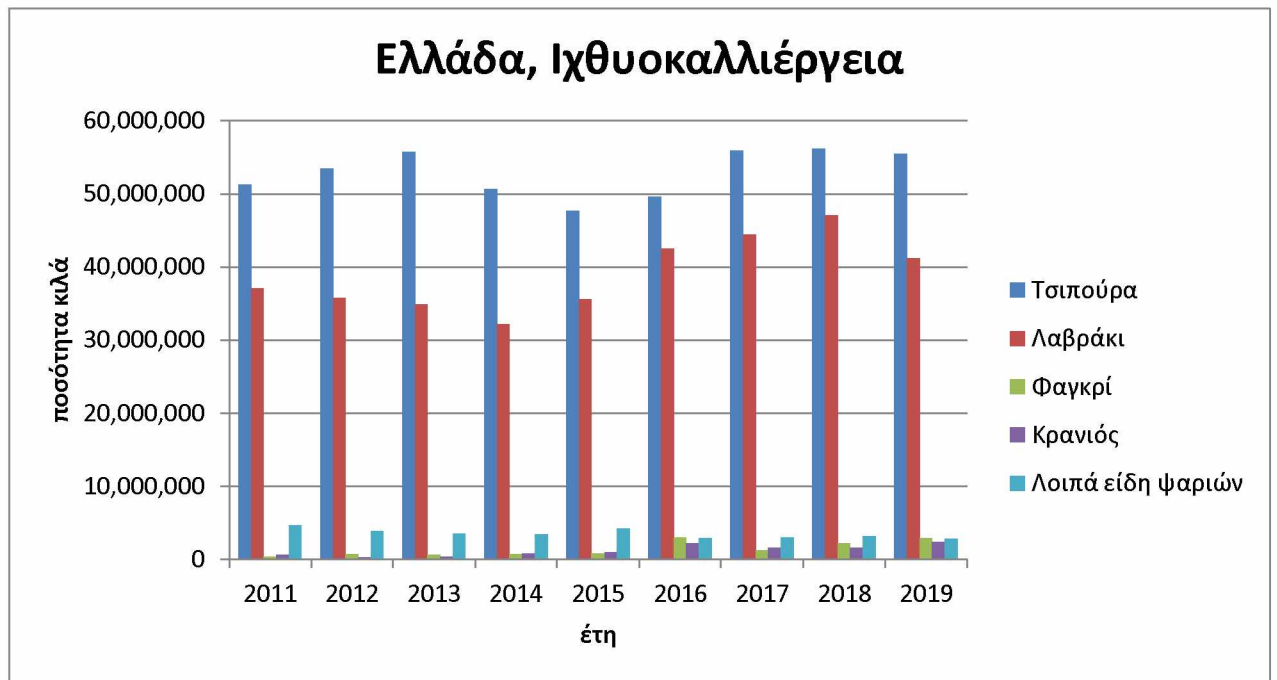
Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) 2021

Πίνακας 1.10 Κύρια εκτρεφόμενα ειδών ιχθύων στην Ελλάδα (αξία σε ευρώ)

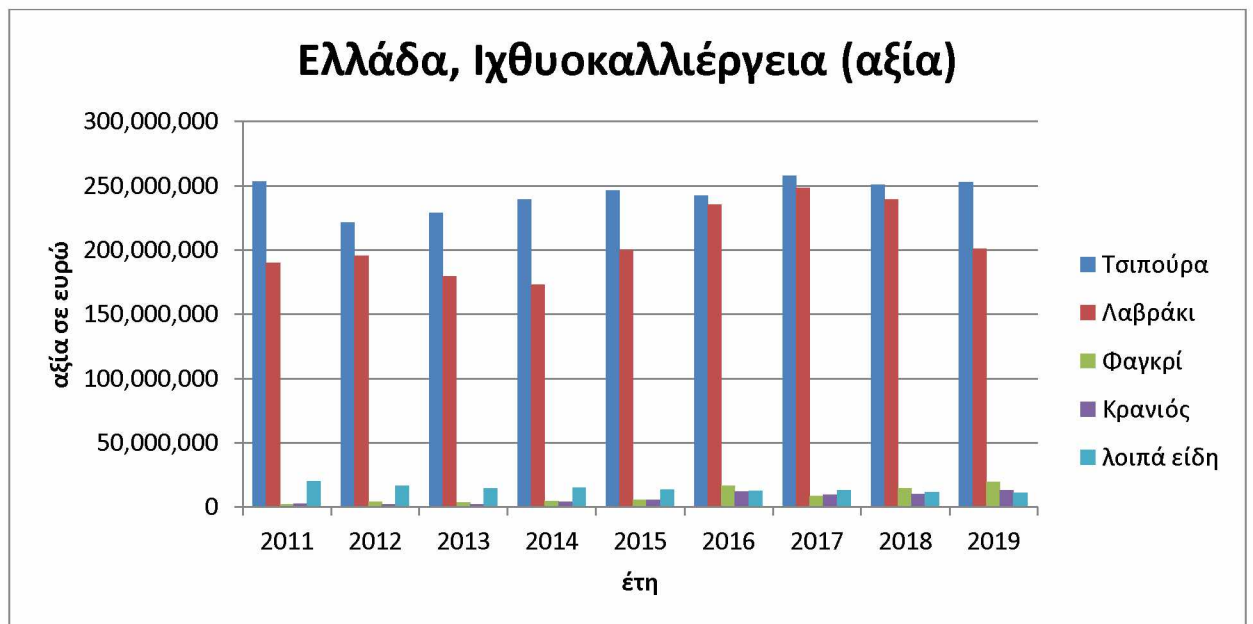
	Τσιπούρα	Λαβράκι	Φαγκρί	Κρασιός	Λοιπά είδη	Σύνολο ιχθυο/γείες	Σύνολο υδατο/γείες
2011	253.304.519	189.843.779	2.058.372	2.707.362	19.767.997	467.682.029	475.747.394
2012	221.427.883	195.445.204	3.791.747	1.849.291	16.530.187	439.044.312	445.892.133
2013	229.173.845	179.351.615	3.662.296	1.904.178	14.315.665	428.407.599	435.868.470
2014	239.563.297	172.921.236	4.705.207	3.928.043	14.954.595	436.072.378	443.860.520
2015	246.551.113	199.871.444	4.918.054	5.199.016	13.428.338	469.967.965	477.503.878
2016	242.222.880	235.579.742	16.443.793	12.145.486	12.564.923	518.956.824	527.963.099
2017	257.139.670	248.358.436	8.334.059	9.390.230	12.907.088	536.129.483	545.977.130
2018	251.099.075	239.284.062	14.714.327	10.206.541	11.428.896	526.732.901	536.069.978
2019	252.864.173	200.944.685	19.456.288	13.098.376	10.845.970	497.209.492	508.259.124

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) 2021

Από την ταυτόχρονη παρατήρηση των παρακάτω γραφημάτων (σχήμα 1.9 και 1.10) εύκολα παρατηρούμε την διαφορά παραγωγικής δυναμικότητας ανάμεσα σε τσιπούρα, λαβράκι και φαγκρί τόσο σε παραγόμενη ποσότητα (κιλά) όσο και σε αξία παραγωγής (ευρώ). Επίσης από την ταυτόχρονη μελέτη των γραφημάτων μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι για το 2017 για παράδειγμα το άνοιγμα ψαλίδας στην παραγωγή μεταξύ τσιπούρας και λαβρακιού «κλείνει» όταν αναφερόμαστε στην αξία. Αυτό συμβαίνει γιατί το λαβράκι πετυχαίνει υψηλότερες τιμές πώλησης από την τσιπούρα.

Σχήμα 1.9 Κύρια εκτρεφόμενα είδων ιχθύων στην Ελλάδα (ποσότητα σε κιλά)

Σχήμα 1.10 Κύρια εκτρεφόμενα είδων ιχθύων στην Ελλάδα (αξία σε ευρώ)

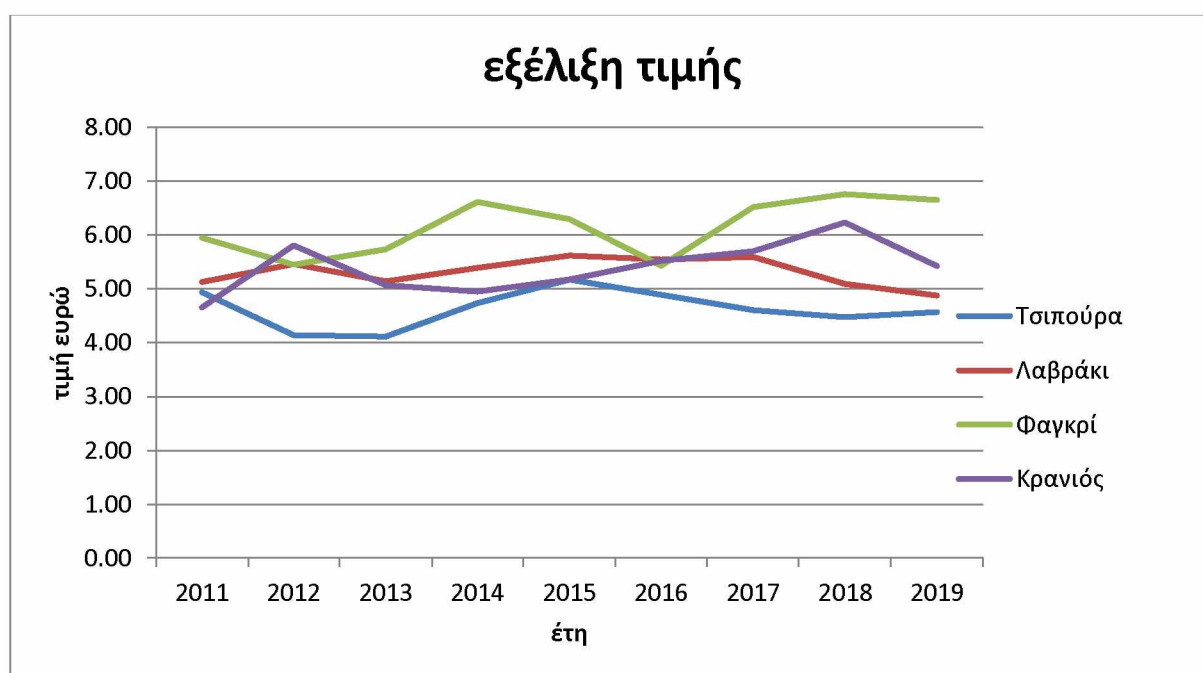
Όσο αφορά στην τιμή του φαγκριού αυτό παρουσιάζει τιμές πώλησης υψηλότερες από όλα τα υπόλοιπα είδη που εξετάζονται και μάλιστα κατά την τελευταία τριετία η

τιμή ξεπερνάει σταθερά 6,50€/έτος τιμή υψηλότερη από κάθε άλλο είδος που εξετάζεται. Ακολουθούν κατά σειρά ο κρανιός, το λαβράκι και η τσιπούρα.

Πίνακας 1.11 Εξέλιξη τιμής σε τσιπούρα, λαβράκι, φαγκρί, κρανιό στην ελληνική αγορά (ευρώ/κιλό)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Τσιπούρα	4,94	4,14	4,11	4,73	5,17	4,88	4,60	4,47	4,56
Λαβράκι	5,12	5,46	5,14	5,38	5,61	5,55	5,59	5,09	4,87
Φαγκρί	5,94	5,44	5,74	6,62	6,29	5,43	6,51	6,76	6,65
Κρανιός	4,65	5,80	5,06	4,94	5,17	5,51	5,69	6,23	5,42

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) 2021

Σχήμα 1.11 Εξέλιξη τιμής σε τσιπούρα, λαβράκι, φαγκρί, κρανιό στην ελληνική αγορά (ευρώ/κιλό)

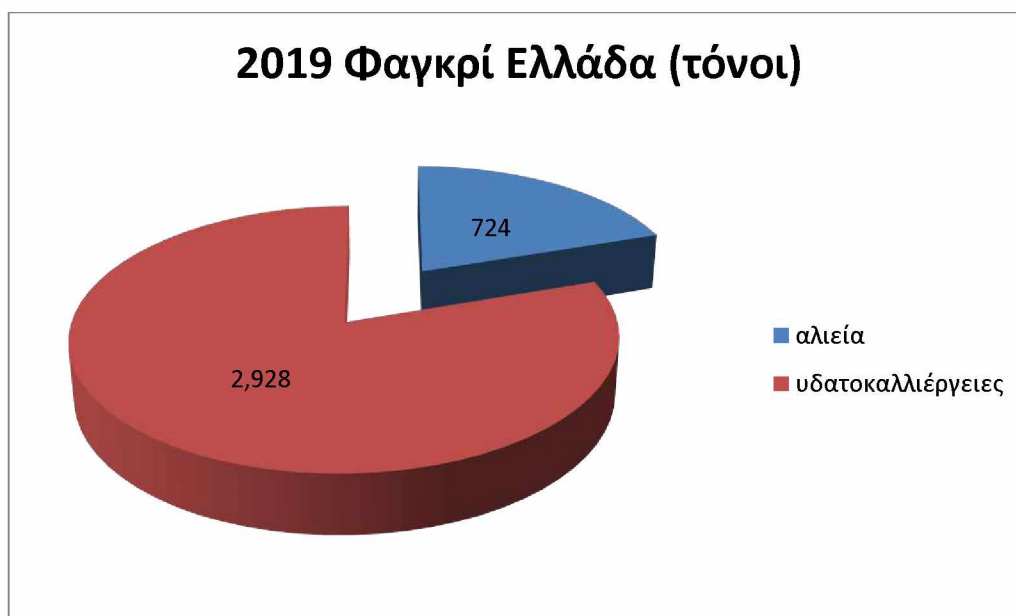
Όσο αφορά στην παραγόμενη ποσότητα φαγκριού στην Ελλάδα τόσο από αλιεία όσο και από ιχθυοκαλλιέργεια από το έτος 2012 κι έπειτα η παραγωγή εκτρεφόμενου φαγκριού έχει ξεπεράσει εκείνο της ελεύθερης αλιείας. Για το 2019 η παραγωγή

φαγκριού ιχθυοκαλλιέργειας είναι τετραπλάσια από εκείνη της αλιείας και η τάση δείχνει πως η ψαλίδα αυτή θα ανοίγει συνεχώς καθώς η αλιεία έχει περιορισμένα ιχθυοαποθέματα ενώ ο τομέας της εκτροφής έχει μεγάλες δυνατότητες ειδικά στα λεγόμενα «νέα είδη» στα οποία ανήκει και το φαγκρί.

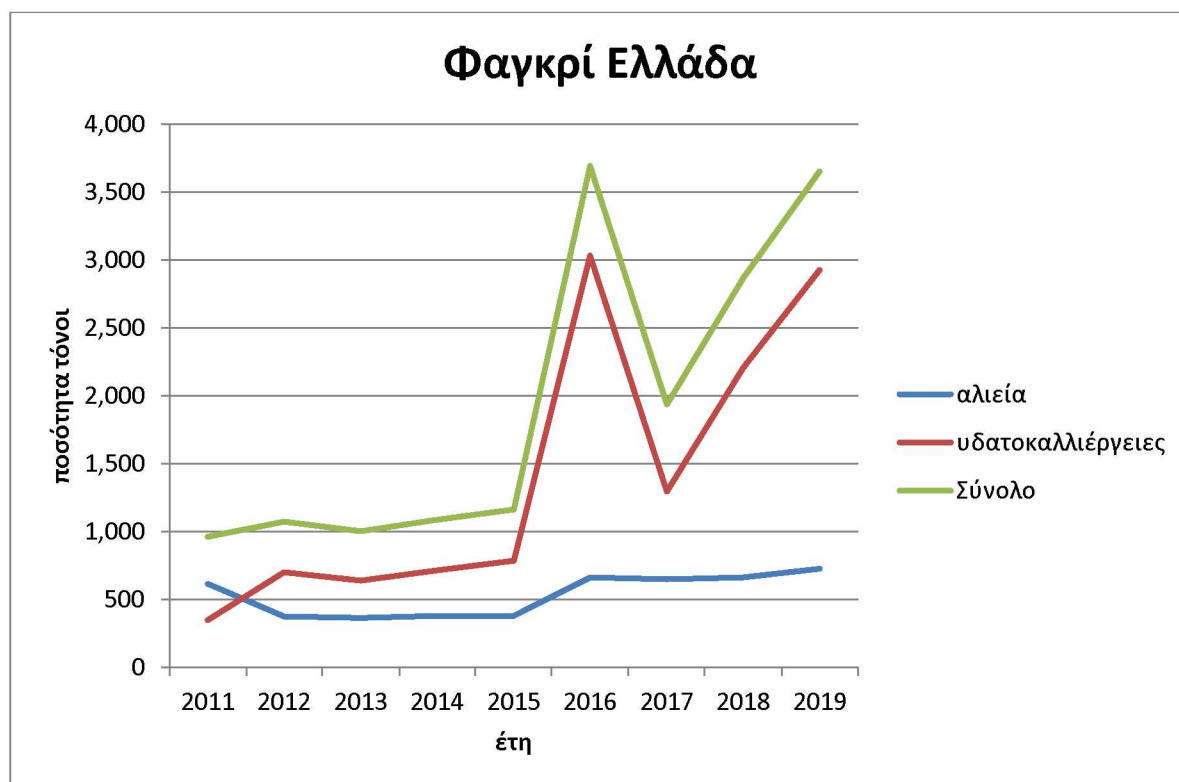
Πίνακας 1.12. Παραγόμενη ποσότητα φαγκριού στην Ελλάδα από αλιεία και υδατοκαλλιέργειες (τόνοι)

	Αλιεία	Υδατο/γειες	Σύνολο
2011	614	346	960
2012	373	697	1.070
2013	362	638	1.000
2014	375	711	1.086
2015	377	782	1.159
2016	661	3.031	3.692
2017	645	1.292	1.937
2018	662	2.202	2.864
2019	724	2.928	3.652

Πηγή FAO :2021

Σχήμα 1.12. Αναλογία παραγωγής φαγκριού στην Ελλάδα από αλιεία και υδατοκαλλιέργειες (τόνοι)

Σχήμα 1.13 Εξέλιξη της παραγωγής φαγκριού στην Ελλάδα από αλιεία και υδατοκαλλιέργειες (τόνοι)

2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ

2.1 Ανταγωνισμός και ανταγωνιστικότητα

Σύμφωνα με τους Porter, 1998b; Bojinec και Ferto. 2009, η έννοια της ανταγωνιστικότητας, χρησιμοποιείται ευρέως στην οικονομική έρευνα και στην οικονομική πολιτική από διαφορετικές οπτικές σκοπιές, αλλά παρατηρείται μικρή συμφωνία αναφορικά με τον ορισμό της.

Σε επίπεδο καθαρά επιχείρησης η ανταγωνιστικότητα έχει οριστεί με αρκετά σαφές τρόπο, σε αντίθεση με το σύνολο της οικονομίας μιας χώρας όπου η έννοια της ανταγωνιστικότητας είναι αρκετά περίπλοκη και ορίζεται διαφορετικά ανάλογα με την πηγή ορισμού. Σε επίπεδο χωρών, ως ανταγωνιστικότητα ορίζεται «ο βαθμός στον οποίο ένα κράτος μπορεί, υπό συνθήκες ελεύθερης και δίκαιης αγοράς, να προσφέρει αγαθά και υπηρεσίες που πληρούν τα κριτήρια των διεθνών αγορών, διατηρώντας και αυξάνοντας ταυτόχρονα τα πραγματικά εισοδήματα των πολιτών μακροχρόνια» (Organization for Economic Cooperation and Development, 1992). Ο παραπάνω ορισμός προέρχεται από το γεγονός ότι τα κράτη δεν λειτουργούν με τον ίδιο τρόπο που λειτουργεί μια επιχείρηση μέσα στο πλαίσιο της αγοράς. Σύμφωνα με έναν δεύτερο ορισμό ο ανταγωνισμός ως έννοια δεν έχει να κάνει μόνο με τον αριθμό των πωλητών σε μια συγκεκριμένη αγορά, αλλά και με το μερίδιο της αγοράς που αποκτά ο κάθε πωλητής σε έναν κλάδο, τη διατηρησιμότητα του μεριδίου αυτού και την κερδοφορία του (Τσακλάγκανος Α., 2004). Ο βαθμός του ανταγωνισμού των επιχειρήσεων στην εγχώρια αγορά είναι θετικά συνδεδεμένος με την ικανότητα των επιχειρήσεων να είναι ανταγωνιστικές στις διεθνείς αγορές, καθώς η έντονη εγχώρια ανταγωνιστικότητα αποτελεί το πλέον κατάλληλο υπόβαθρο για να προετοιμάσει τις επιχειρήσεις, ώστε να είναι ανταγωνιστικές και βιώσιμες στην παγκοσμιοποιημένη αγορά (Kim D. & Marion B.W. 1997).

Ο βαθμός του ανταγωνισμού μιας επιχείρησης μέσα σε μία συγκεκριμένη αγορά εξαρτάται από πέντε βασικούς παράγοντες:

- α) από τον αριθμό των νεοεισερχόμενων επιχειρήσεων,
- β) την ύπαρξη υποκατάστατων προϊόντων,

γ) τη διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών,

δ) τη διαπραγματευτική δύναμη των αγοραστών και

ε) τον ανταγωνισμό μεταξύ των υπάρχουσών επιχειρήσεων στην αγορά.

Σε επίπεδο επιχείρησης, η ανταγωνιστικότητα μπορεί να οριστεί επίσης ως η δυνατότητα μιας επιχείρησης να επιβιώσει και να αναπτυχθεί, λαμβάνοντας υπόψη τον ανταγωνισμό άλλων επιχειρήσεων για τα ίδια κέρδη στον ίδιο κλάδο ή την ίδια αγορά (World Economic Forum 2007). Οι επιχειρήσεις ανταγωνίζονται για αγορές και πόρους και μπορεί να εξετασθεί η ανταγωνιστική τους θέση μετρώντας είτε το μερίδιο αγοράς είτε το βαθμό δημιουργίας και συσσώρευσης ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων όπως τα καινοτόμα προϊόντα.

Σε επίπεδο κρατών (μακροοικονομικό επίπεδο), όπως προείπαμε η έννοια της ανταγωνιστικότητας είναι περισσότερο περίπλοκη και δυσνόητη από μια απλή επιχείρηση. Ένα κράτος δεν είναι το ίδιο με μια επιχείρηση ή μια βιομηχανία ούτε από πλευράς μεγέθους ούτε από πλευράς λειτουργίας και λειτουργικότητας. Τα κράτη δεν ανταγωνίζονται μεταξύ τους, με την στενή έννοια του όρου όπως κάνουν οι επιχειρήσεις. Ανταγωνίζονται υπό την έννοια και το πρίσμα της δημιουργίας των κατάλληλων συνθηκών ανάπτυξης της οικονομικής τους δραστηριότητας που θα βοηθήσουν στην αύξηση του εμπορικού ισοζυγίου τους. Ακολουθώντας μια συγκεκριμένη πολιτική η οποία στην πορεία μπορεί να δεχθεί μικρές αλλαγές και ισορροπώντας στον τομέα της οικονομίας πασχίζουν να διατηρήσουν εκείνο το θεσμικό πλαίσιο που ενισχύει την εμπιστοσύνη, παράγει κοινωνικό κεφάλαιο, προωθεί την επιχειρηματικότητα, οδηγεί στην αύξηση των θέσεων εργασίας με ικανοποιητικούς μισθούς, βελτιώνει συνεχώς τις δεξιότητες των εργαζομένων μέσω της εκπαίδευσης, δημιουργεί περισσότερες ευκαιρίες με αποτέλεσμα όλα αυτά να αντικατοπτρίζονται στο κοινωνικό σύνολο καθώς κάθε πολιτισμένο ελεύθερο και δημοκρατικό κράτος επιδιώκει την ευημερία των πολιτών του ατομικά ώστε να επέλθει η ευημερία του συνόλου και κατ' επέκταση του ίδιου του κράτους.

Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας ενός κράτους λοιπόν αποτελεί ένα μείζονος εθνικής σημασίας θέμα καθώς συμβάλει στην επίτευξη των εθνικών στόχων. Ο ορισμός που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του αρμοδίου οργάνου της για την έννοια της ανταγωνιστικότητας των κρατών της είναι «η ικανότητα παραγωγής

αγαθών και υπηρεσιών που ικανοποιούν τη ζήτηση των διεθνών αγορών, διατηρώντας παράλληλα υψηλά και βιώσιμα επίπεδα εισοδήματος, ή γενικότερα, η ικανότητα να δημιουργήσουν, ενώ βρίσκονται εκτεθειμένες στο διεθνή ανταγωνισμό, συγκριτικά υψηλά εισοδήματα και θέσεις απασχόλησης» (European Commission-EC-1999).

Ο ανταγωνισμός δεν είναι μια στατική έννοια αλλά μια δυναμική που συνεχώς εξελίσσεται, καθώς νέα προϊόντα, νέοι μέθοδοι μάρκετινγκ, νέες διαδικασίες παραγωγής και νέες αγορές εμφανίζονται (Porter M., 1998). Η ανταγωνιστικότητα πάλι, σύμφωνα με τους Kim D. & Marion B.W., που είδαμε και παραπάνω είναι «η συνεχής δυνατότητα και προσπάθεια της βιομηχανίας ή των εταιρειών ενός έθνους να ανταγωνίζεται με τα ξένα αντίστοιχα προϊόντα τόσο στις ξένες όσο και στις εγχώριες αγορές υπό τους όρους της ελεύθερης αγοράς». Στον ορισμό αυτό αναφέρεται η λέξη έθνος και όχι κράτος. Αυτό συμβαίνει γιατί υπάρχουν εταιρείες εθνικών συμφερόντων που βρίσκονται και παράγουν σε ξένο κράτος. Η ανταγωνιστικότητα μιας οικονομίας δεν μπορεί να συνδεθεί με την άνοδο ή την πτώση ενός ιδιαίτερου τομέα ή μιας ιδιαίτερης επιχείρησης καθώς μια οικονομία μπορεί να είναι ανταγωνιστική στο σύνολο της παρόλο που κάποιοι κλάδοι της μπορεί να είναι μη ανταγωνιστικοί. Η ανταγωνιστικότητα αποτελεί το μέσο, το όχημα δηλαδή εκείνο για την επίτευξη των επιμέρους στόχων είτε πρόκειται για επιχείρηση είτε για κράτος είτε για έθνος.

2.2 Δείκτες ανταγωνιστικότητας

Στην διεθνή βιβλιογραφία διαφορετικοί δείκτες έχουν χρησιμοποιηθεί από πολλούς επιστήμονες-ερευνητές για την διερεύνησή του βαθμού ανταγωνιστικότητας αγορών, εθνικών οικονομιών, επιχειρήσεων και προϊόντων. Η μεθοδολογία στηρίζεται στους λεγόμενους **Δείκτες Συγκριτικού Πλεονεκτήματος**, σύμφωνα με τους Balassa B. (1965), Lee J. (1995), Havrila I. and Gunawardana P. (2003), Polymeros et al. (2005) και Bognec & Ferto (2009) τους οποίους θα αναφέρουμε στη συνέχεια.

▪ Δείκτες RCA και RXCA

Ο δείκτης του **Αποκαλυπτόμενου Συγκριτικού Πλεονεκτήματος, RCA** (Revealed Comparative Advantage), έχει χρησιμοποιηθεί για να περιγράψει εάν μία χώρα παρουσιάζει ή όχι συγκριτικό πλεονέκτημα σε έναν συγκεκριμένο κλάδο, τομέα ή προϊόν μέσα από το ρόλο και την συμμετοχή της σε διεθνείς αγορές χωρίς όμως να αναλύει τις βασικές πηγές αυτού του συγκριτικού πλεονεκτήματος (Havrilaand Gunawardana 2003). Ορίζεται ως ο λόγος του μεριδίου των εξαγωγών ενός προϊόντος ή ενός κλάδου-τομέα μιας χώρας στην παγκόσμια αγορά προς το μερίδιο των συνολικών εξαγωγών όλων των προϊόντων ή κλάδων- τομέων της χώρας στην ίδια αγορά. Επομένως ο δείκτης RCA αποτυπώνεται ως εξής:

$$RCA_{ij} = (x_{ij} / X_j) / (x_{iw} / X_w)$$

όπου, RCA_{ij} είναι ο δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Συγκριτικού Πλεονεκτήματος για ένα προϊόν ή τομέα-κλάδο (i) μιας χώρας (j),

x_{ij} οι εξαγωγές του προϊόντος ή τομέα – κλάδου i μιας χώρας j,

X_j οι συνολικές εξαγωγές της χώρας j,

x_{iw} οι εξαγωγές του προϊόντος ή τομέα-κλάδου i παγκοσμίως,

X_w οι συνολικές εξαγωγές παγκοσμίως

Ανάλογα με την τιμή του δείκτη, μπορούμε να διαπιστώσουμε αν μία χώρα παρουσιάζει ή όχι συγκριτικό πλεονέκτημα ως προς μία κατηγορία προϊόντων ή έναν κλάδο. Έτσι εάν $RCA > 1$ τότε η χώρα που εξετάζουμε παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα ως προς ένα προϊόν ή κλάδο, ενώ αντίθετα όταν ο δείκτης λαμβάνει τιμές μικρότερης της μονάδας $RCA < 1$ παρουσιάζει συγκριτικό μειονέκτημα (HavrilaI. And Gunawardana P., 2003) : (Polymeros K. And Katrakilidis K., 2008).

Παραλλαγή του παραπάνω δείκτη RCA αποτελεί ο δείκτης του **Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος, RXCA** (Revealed Export Competitive Advantage), που υπολογίζει το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μιας χώρας για ένα συγκεκριμένο προϊόν, όχι στην παγκόσμια αγορά, αλλά σε μια συγκεκριμένη

αγορά-στόχο και τον οποίο δείκτη χρησιμοποιήσαμε στην παρούσα εργασία για την εύρεση της ανταγωνιστικότητας των χωρών που εξάγουν φαγκρί σε συγκεκριμένες αγορές και εκφράζεται ως εξής :

$$RXCA_{ij} = (X_{ij} / \sum_i X_{ij}) / (\sum_j X_{ij} / \sum_{ij} \sum X_{ij}) \text{ όπου :}$$

X είναι οι αξίες εξαγωγών,

i είναι οι υπό μελέτη χώρες και j είναι τα υπό μελέτη προϊόντα.

Η προσέγγιση αυτή μας δίνει την δυνατότητα της διερεύνησης της ανταγωνιστικής θέσης στις εξαγωγές μιας χώρας σε συγκεκριμένες αγορές-στόχους, καταγράφοντας τον βαθμό ανταγωνιστικότητας στις εν λόγω αγορές. Επιπρόσθετα, με την παραπάνω προσέγγιση καθίσταται εφικτή η διαδικασία εντοπισμού των κυριότερων εξαγωγικών ανταγωνιστικών χωρών στις εισαγωγικές αυτές χώρες. Εφόσον $RXCA > 1$ τότε η υπό μελέτη χώρα παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, ενώ αντίθετα εάν $RXCA < 1$ η υπό μελέτη χώρα παρουσιάζει ανταγωνιστικό μειονέκτημα. (Hinloopen και Marrewijk, 2001). Τα πλεονεκτήματα από τη χρήση του δείκτη $RXCA$ είναι τα ακόλουθα: 1) παρέχεται η δυνατότητα εντοπισμού των κυριότερων εισαγωγικών αγορών 2) διακρίνεται η εξέλιξη του βαθμού της ανταγωνιστικότητας στις εν λόγω χώρες 3) καθίσταται εφικτή η διαδικασία εντοπισμού των κυριότερων εξαγωγικών ανταγωνιστικών χωρών στις εισαγωγικές αυτές αγορές.

▪ Δείκτες Vollrath (RXA, RMA, RTA, RC)

Ένας άλλος τρόπος διερεύνησης του βαθμού ανταγωνιστικότητας αποτελεί η χρησιμοποίηση των δεικτών του συγκριτικού πλεονεκτήματος του Vollrath, [(Havrila & Gunawardana (2003) και Bognec & Ferto (2009)] τους οποίους και παραθέτουμε στη συνέχεια. Η σπουδαιότητα των δεικτών του Vollrath, έγκειται στο γεγονός ότι επιτρέπουν να γίνει διάκριση ενός προϊόντος/χώρας και των υπολοίπων προϊόντων/χωρών, αποφεύγοντας έτσι τη διπλή καταμέτρηση στο παγκόσμιο εμπόριο. Για όλους παρακάτω δείκτες ισχύει, X = αξία εξαγωγών, M = αξία εισαγωγών, i =προϊόν, j =χώρα, n =υπόλοιπο των προϊόντων, r = υπόλοιπο των χωρών,

RXA: Δείκτης του Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος,

(Relative Export Advantage Index)

$$\mathbf{RXA_{ij}} = (\mathbf{x_{ij}/x_{nj}})/(\mathbf{x_{ir}/x_{nr}})$$

RMA: Δείκτης του Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος,

(Relative Import Advantage Index),

$$\mathbf{RMA_{ij}} = (\mathbf{M_{ij}/M_{nj}})/(\mathbf{M_{ir}/M_{nr}})$$

Ο δείκτης **RMA** είναι στην ουσία παρόμοιος με το δείκτη **RXA**, με τη διαφορά ότι αναφέρεται στις εισαγωγές και όχι στις εξαγωγές της υπό μελέτη χώρας. Επομένως, ορίζεται ως ο λόγος του μεριδίου εισαγωγών μιας χώρας για ένα προϊόν σε σχέση με τις εισαγωγές του προϊόντος των υπόλοιπων χωρών σε μια συγκεκριμένη αγορά, προς το μερίδιο εισαγωγών της ίδιας χώρας στη συγκεκριμένη αγορά, όλων των άλλων υπό μελέτη προϊόντων σε σχέση με τις εισαγωγές των άλλων υπό μελέτη προϊόντων των υπόλοιπων χωρών στην ίδια αγορά. **M**: είναι οι αξίες των εισαγωγών, **i**: είναι το προϊόν, **j**: είναι η χώρα, **n**: είναι το υπόλοιπο των υπό μελέτη προϊόντων, **r**: το υπόλοιπο των χωρών. Οι δύο δείκτες **RXA** και **RMA** μπορούν να πάρουν τιμές από **0** έως **άπειρο**. Επομένως όταν οι τιμές των δεικτών **RXA** και **RMA** είναι μεγαλύτερες της μονάδας έχουμε την εμφάνιση σχετικού εξαγωγικού ή εισαγωγικού πλεονεκτήματος αντίστοιχα, ενώ όταν είναι μικρότερες της μονάδας έχουμε την εμφάνιση μειονεκτήματος.

RTA: Δείκτης του Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος,

(Relative Advantage Trade Index), :

$$\mathbf{RTA_{ij}} = \mathbf{RXA_{ij}} - \mathbf{RMA_{ij}}$$

Ο **RTA** υπολογίζεται από τη διαφορά των δύο προηγούμενων δεικτών και δίδεται από τη σχέση: $\mathbf{RTA_{ij}} = \mathbf{RXA_{ij}} - \mathbf{RMA_{ij}}$. Οι τιμές του **RTA** είναι είτε θετικές, είτε αρνητικές. Όταν αυτές είναι θετικές τότε έχουμε σχετικό εμπορικό πλεονέκτημα, ενώ όταν είναι αρνητικές έχουμε αντίστοιχως μειονέκτημα (Havrila και Gunawardana, 2003: Polymeros K. et al., 2004).

RC : Δείκτης της Σχετικής Ανταγωνιστικότητας,

(Relative Competitiveness Index)

$$RC_{ij} = \ln(RXA_{ij}) - \ln(RMA_{ij})$$

Ο δείκτης RC υπολογίζεται από τη διαφορά των λογαρίθμων των δεικτών του σχετικού εξαγωγικού πλεονεκτήματος (RXA) μείον τον δείκτη του σχετικού εισαγωγικού πλεονεκτήματος (RMA) και δίνεται από τον τύπο: $RC_{ij} = \ln(RXA_{ij}) - \ln(RMA_{ij})$ όπου: **X**: είναι οι εξαγωγές **M**: είναι οι εισαγωγές **i**: είναι το προϊόν **j**: είναι η χώρα **n**: είναι το υπόλοιπο των προϊόντων **r**: το υπόλοιπο των χωρών **Ln**: ο φυσικός λογάριθμος.

Οι δείκτες RTA και RC θα πρέπει να προτιμώνται ιδιαίτερα στις ελεύθερες αγορές. Ο RC δεν μπορεί να εφαρμοστεί στις περιπτώσεις εκείνες που το διμερές εμπόριο δεν υφίσταται, δηλαδή είτε οι εισαγωγές είτε οι εξαγωγές είναι μηδενικές ή πολύ χαμηλές και τείνουν προς το μηδέν (Havrila και Gunawardana, 2003).

▪ Δείκτης ISi

Ο δείκτης του Μεριδίου Εισαγωγών, ISi (Import Share) εξετάζει το μερίδιο εισαγωγών μιας χώρας *i* σε σχέση με τις παγκόσμιες εισαγωγές για ένα συγκεκριμένο προϊόν, τομέα ή κλάδο και εκφράζεται ως εξής:

$$ISi = I_i / \sum^n I_j \text{ όπου :}$$

I = εισαγωγές, **i** = χώρα, **n** = διαφορετικές χώρες.

Οι τιμές του παραπάνω δείκτη κυμαίνονται μεταξύ του **0** και **1**. Έτσι, όταν ο δείκτης παίρνει την κατώτατη τιμή 0, τότε η χώρα *i* δεν έχει καθόλου εισαγωγές για το υπό μελέτη προϊόν, ενώ όταν παίρνει τη μέγιστη τιμή 1, τότε η χώρα *i* είναι η μοναδική εισαγωγέας του συγκεκριμένου προϊόντος (Kim D. and Marion B.W., 1997).

▪ Δείκτης TC

Ο δείκτης της ανταγωνιστικότητας του εμπορίου, TC (Trade Competitiveness), ορίζεται ως εξής:

$$TC_{ij} = (X_{ij} - M_{ij}) / (X_{ij} + M_{ij}) \text{ όπου :}$$

X: οι αξίες εξαγωγών **M**: οι αξίες των εισαγωγών **i** : το προϊόν **j**: η χώρα

Οι τιμές του δείκτη TC κυμαίνονται μεταξύ του -1 και του +1. Έτσι, εάν ο δείκτης είναι μικρότερος του μηδενός τότε έχουμε την εμφάνιση συγκριτικού μειονεκτήματος της χώρας *j* ως προς το προϊόν *i*, ενώ εάν ο δείκτης είναι θετικός τότε η χώρα *j* παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα ως προς το προϊόν *i* (Hanet. Al., 2009).

▪ Δείκτης ΠΤ

Ο δείκτης του Grubel – Lloyd ή αλλιώς δείκτης ΠΤ (Intra – Industry Trade) (Rodas Martini, 1998) ορίζεται ως:

$$IITi = 1 - \frac{|X_i - M_i|}{(X_i + M_i)}$$

όπου **X_i** = οι εξαγωγές του προϊόντος **i** και **M_i** = οι εισαγωγές του προϊόντος **i**. Ο δείκτης του Grubel – Lloyd μπορεί να πάρει τιμές από το **0** έως **1**. Όταν η τιμή του δείκτη τείνει προς το 0, σημαίνει ότι υφίστανται μόνο εισαγωγές ή μόνο εξαγωγές του υπό μελέτη προϊόντος, ενώ όταν ο δείκτης τείνει προς το 1, τότε η αξία των εξαγωγών είναι ίση περίπου με την αξία των εισαγωγών (Havrila και Gunawardana, 2003).

2.3 Ανάλυση δεικτών

Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα η έννοια της ανταγωνιστικότητας είναι μείζονος σημασίας καθώς μέσα από αυτήν μπορούμε να διαπιστώσουμε την δυναμική ενός προϊόντος ή ενός κλάδου σε μια συγκεκριμένη αγορά. Λόγω αυτής της σημασίας αποτελεί επιτακτική ανάγκη η διερεύνηση του βαθμού ανταγωνιστικότητας των προϊόντων, των κλάδων παραγωγής, των βιομηχανιών αλλά και της εθνικής οικονομίας. Για την επίτευξη του παραπάνω σκοπού χρησιμοποιούνται οι δείκτες ανταγωνιστικότητας και μετρούν σε συγκρίσιμα μεγέθη και όχι αόριστα τον βαθμό ανταγωνιστικότητας. Η διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των οικονομιών, των κλάδων παραγωγής και συγκεκριμένων προϊόντων αποτελεί αναμφισβήτητο ένα ενδιαφέρον ζήτημα. Η προσπάθεια που γίνεται και η πληθώρα προσεγγίσεων αναδεικνύουν την σημαντικότητα και την σημασία της ανταγωνιστικότητας, στη διαμόρφωση ευνοϊκών ή όχι προϋποθέσεων για την οικονομική ευημερία και επιβίωση προϊόντων, κλάδων παραγωγής και αγορών. Σκοπός της παρούσας εργασίας, όπως ήδη έχει αναφερθεί, ήταν η διερεύνηση της ανταγωνιστικής θέσης

των εξαγωγών του ελληνικού φαγκριού (*Pagrus pagrus*) στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αρχικά εντοπίστηκαν οι κυριότερες εισαγωγικές χώρες φαγκριού στην ΕΕ και στη συνέχεια οι κυριότερες ανταγωνιστικές χώρες. Ακολουθώντας, υπολογίστηκε ο δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος RXCA, (για τιμή του δείκτη RXCA μεγαλύτερη της μονάδας, τότε η υπό μελέτη χώρα παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ενώ αντίθετα για τιμές μικρότερης της μονάδας παρουσιάζει ανταγωνιστικό μειονέκτημα) σε κάθε μία από τις κυριότερες εισαγωγικές χώρες (=αγορά-στόχος) κι έγιναν οι απαραίτητες συγκρίσεις.

2.4 Επιλογή δεικτών

Στην παρούσα μελέτη χρησιμοποιήθηκαν οι δείκτες του συγκριτικού πλεονεκτήματος του Vollrath κατά σειρά ως εξής: (α) Ο δείκτης του Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος, RXA (β) Ο δείκτης του Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος, RMA (γ) Ο δείκτης του Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος, RTA. Οι δείκτες αυτοί χρησιμοποιήθηκαν για την διερεύνηση του βαθμού της ανταγωνιστικότητας των κυριότερων υποκατηγοριών των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων, όχι όμως στην παγκόσμια αγορά, αλλά σε μία συγκεκριμένη αγορά στόχο, την αγορά της ΕΕ-28.

Ο δείκτης RXA, ορίζεται ως ο λόγος του μεριδίου εξαγωγών μιας χώρας για ένα προϊόν σε σχέση με τις εξαγωγές των υπολοίπων χωρών σε μία συγκεκριμένη αγορά, προς το μερίδιο εξαγωγών της ίδιας χώρας στην συγκεκριμένη αγορά, όλων των άλλων υπό μελέτη προϊόντων σε σχέση με τις εξαγωγές των άλλων υπό μελέτη προϊόντων των υπολοίπων χωρών στην ίδια αγορά. Δηλαδή: $RXA_{ij} = (X_{ij} / \sum_r X_{ir}) / (\sum_n X_{nj} / \sum_n \sum_r X_{nr})$, όπου: (X) : αξίες των εξαγωγών, (i) : το προϊόν, (j) : η χώρα (n) : το υπόλοιπο των υπό μελέτη προϊόντων (r) : το υπόλοιπο των χωρών.

Ο δείκτης RMA, είναι ο ίδιος με τον παραπάνω απλά αντί για εξαγωγές αναφέρεται στις εισαγωγές. Δηλαδή: $RMA_{ij} = (M_{ij} / \sum_r M_{ir}) / (\sum_n M_{nj} / \sum_n \sum_r M_{nr})$, όπου: M : αξίες των εισαγωγών (i) : το προϊόν (j) : η χώρα, (n) : το υπόλοιπο των υπό μελέτη προϊόντων (r) : το υπόλοιπο των χωρών.

Ο δείκτης του Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος, RTA, υπολογίζεται από την διαφορά των δύο προηγούμενων δεικτών και δίδεται από την σχέση: $RTA_{ij} = RXA_{ij} - RMA_{ij}$ Από τους παραπάνω δείκτες ο δείκτης του Σχετικού Εξαγωγικού

Πλεονεκτήματος, RXA είναι αυτός που χρησιμοποιείται περισσότερο στην πράξη (Havrila και Gunawardana, 2003).

Στη συνέχεια, επιχειρήθηκε η διερεύνηση της ανταγωνιστικής θέσης της Ελλάδας για το φαγκρί ως εξαγωγίμο προϊόν, στις χώρες της ΕΕ που επιλέχθηκαν- Για το σκοπό αυτό υπολογίστηκε ο δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (RXCA) στις κυριότερες εισαγωγικές χώρες έτσι ώστε να υπολογισθεί το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα του συγκεκριμένου προϊόντος στην αγορά-στόχο. Ο δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (RXCA), υπολογίστηκε όχι στην παγκόσμια αγορά, αλλά στη συγκεκριμένη αγορά στόχο, που είναι η κάθε μία από τις κυριότερες εισαγωγικές χώρες. Ο δείκτης RXCA εκφράζεται ως εξής

$$RXCA_{ij} = (X_{ij} / \sum X_{iji}) / (\sum X_{njj} / \sum_{ij} \sum X_{ij})$$
 όπου: X : αξίες των εξαγωγών i : οι υπό μελέτη χώρες j : τα υπό μελέτη προϊόντα.

Επίσης σε κάθε αγορά-στόχο έγινε σύγκριση των τιμών πώλησης φαγκριού, των ανταγωνιστικών χωρών, με τη μαθηματική σχέση αξίες προς ποσότητες. $P_{ij} = V_{ij} / Q_{ij}$, όπου: P η τιμή, V οι αξίες, Q οι ποσότητες, i η χώρα, j το προϊόν.

Τέλος, χρησιμοποιήθηκε ο δείκτης του Μεριδίου Αγοράς, IS (Import share), για να εκτιμήσουμε τον βαθμό διεισδυτικότητας στην αγορά της Ελλάδας των ανταγωνιστικών χωρών για το υπό μελέτη είδος δηλ. το φαγκρί. Ο δείκτης Μεριδίου Αγοράς εκφράζεται ως $IS_i = I_i / \sum I_{jn}$, όπου : i : οι εισαγωγές και n : οι διαφορετικές χώρες

2.5 Δεδομένα

Η συλλογή δεδομένων και στατιστικών στοιχείων των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητών εξαγωγών και εισαγωγών, αλλά και των υπολοίπων χωρών, που χρησιμοποιήθηκαν στην παρούσα εργασία, έγινε από τις βάσεις δεδομένων της eurostat, από την ηλεκτρονική διεύθυνση <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/newxtweb/> και η προσπέλαση έγινε μεταξύ Ιουνίου και Οκτωβρίου 2021. Χρησιμοποιήθηκε 4ψήφια και 8ψήφια κωδικοποίηση. Η κατάταξη των επτά κυριότερων κατηγοριών των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων έγινε σύμφωνα με τους κωδικούς που χρησιμοποιεί η eurostat. Τα έτη τα οποία εξετάστηκαν ως προς τις

εισαγωγές/εξαγωγές για το φαγκρί είναι η ενιαετία 2012-2020 καθώς από το 2012 κι έπειτα υφίσταται η συγκεκριμένη κωδικοποίηση που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα και είναι ο κωδικός ονοματολογίας 03028090. Οι κύριες κατηγορίες των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων που μελετήθηκαν είναι ταξινομημένες σύμφωνα με τον εκτελεστικό κανονισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με τη συνδυασμένη ονοματολογία των ειδών. Οι επτά κυριότερες υποκατηγορίες των υπό μελέτη αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων (03) παρουσιάζονται στον πίνακα 2.1

Για το φαγκρί χρησιμοποιήθηκε ο ευρωπαϊκός κωδικός 03028590 που είναι ο μόνος που συμπεριλαμβάνει αυτό το είδος ψαριού. Πιο συγκεκριμένα και για να είμαστε απολύτως ακριβής στην έρευνα μας ο κωδικός αυτός ενδεχομένως να περιλαμβάνει και κάποια ακόμη είδη ιχθύων που ανήκουν στην οικογένεια των σπαριδών αφού έχουν εξαιρεθεί ήδη και περιλαμβάνονται σε διαφορετικούς κωδικούς (α) η τσιπούρα που αναφέρεται αποκλειστικά στον ευρωπαϊκό κωδικό 03028530 τσιπούρες (*Sparus aurata*) και βάση αυτού έχουν γίνει όλες οι αντίστοιχες μεταπτυχιακές εργασίες που αναφέρονται στην τσιπούρα και (β) ο κωδικός 03028510 περιλαμβάνει αποκλειστικά τα είδη *Dentex dentex* και *Pagellus spp.* που είναι η συναγρίδα και λυθρίνι. Όλα τα υπόλοιπα είδη της οικογένειας σπαριδών που εξάγονται και εισάγονται αντίστοιχα και λαμβάνονται από την βάση δεδομένων της eurostat περιλαμβάνονται στον κωδικό 03028590. Τα υπόλοιπα ευρέως γνωστά είδη που ανήκουν στην οικογένεια των σπαριδών είναι το φαγκρί, ο μπαλιός, το τσαούσι, το σκαθάρι, η σάλπα, ο σαργός, το μελανούρι, και ο σπάρος. Με το σκεπτικό αυτό και με βάση κάποια ανάλυση στοιχείων που έγινε με βάση τα στοιχεία της eurostat και σε σχέση με τον κύριο κωδικό της κατηγορίας 030285 που περιλαμβάνει όλη την οικογένεια σπαριδών προέκυψε πως στην κατηγορία 03058590 περιλαμβάνεται το φαγκρί σε πολύ υψηλό ποσοστό που ανάλογα με τις συναλλασσόμενες χώρες κυμαίνεται από 97%-100%. Δεδομένου ότι για τα υπόλοιπα δευτερεύοντα είδη της οικογένειας των σπαριδών δεν υπάρχουν στοιχεία ότι αποτελούν εξαγωγίμα είδη, τα στοιχεία του κωδικού 03028590 που ελήφθησαν από την βάση δεδομένων της eurostat και χρησιμοποιήθηκαν για το φαγκρί είναι τα μόνα σωστά με μια ενδεχόμενη τιμή απόκλισης στις τιμές των πινάκων από 0% έως -3%. Η συγκεκριμένη τιμή απόκλισης δεν επηρεάζει τα τελικά συμπεράσματα και τις τιμές των δεικτών RXCA.

Πίνακας 2.1: Υποκατηγορίες των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων

Υποκατηγορία "0301"	Ψάρια ζωντανά.
Υποκατηγορία "0302"	Ψάρια νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης "0304".
Υποκατηγορία "0303"	Ψάρια κατεψυγμένα, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης "0304".
Υποκατηγορία "0304"	Φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών (έστω και αλεσμένα), νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα.
Υποκατηγορία "0305"	Ψάρια αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Ψάρια καπνιστά, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) ψαριών, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων.
Υποκατηγορία "0306"	Μαλακόστρακα, έστω και χωρίς το όστρακό τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Μαλακόστρακα με το όστρακό τους, βρασμένα σε νερό ή ατμό, έστω και διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) μαλακόστρακων, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων.
Υποκατηγορία "0307"	Μαλάκια, έστω και χωρισμένα από το κοχύλι τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Ασπόνδυλα υδρόβια, άλλα από τα μαλακόστρακα και τα μαλάκια, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) ασπόνδυλων υδρόβιων και άλλων από τα μαλακόστρακα, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων.

Πηγή: Eurostat.

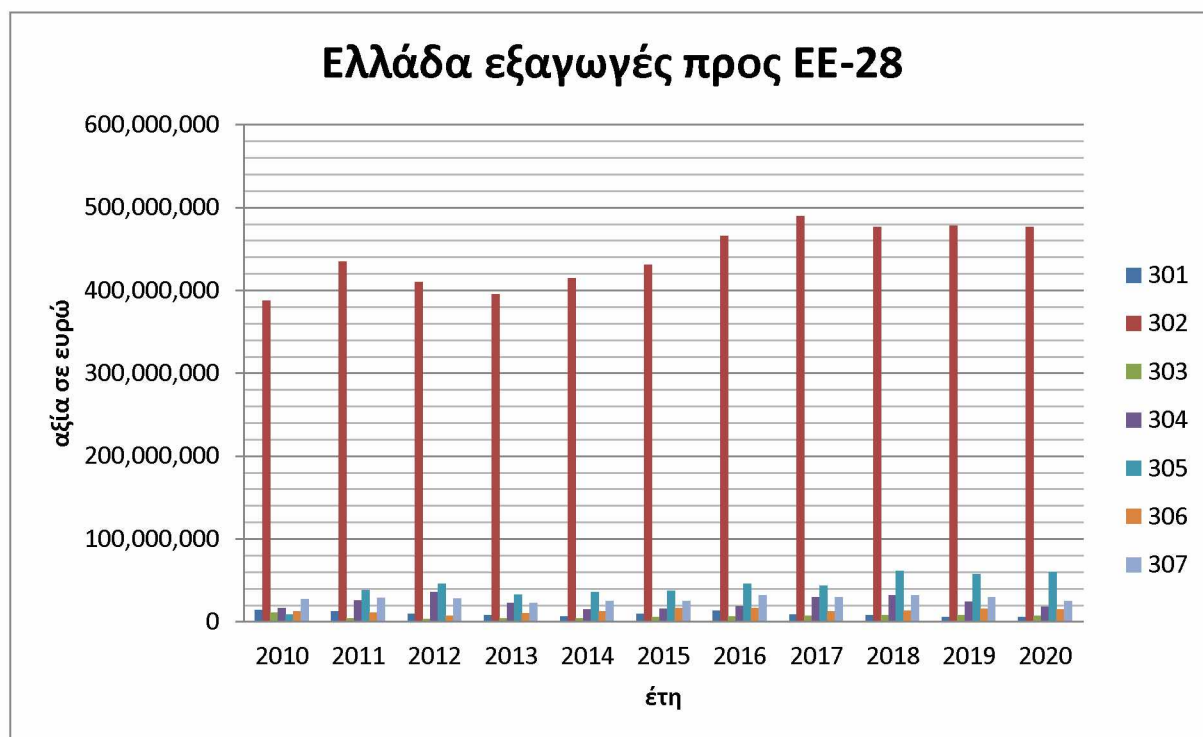
3. Αποτελέσματα και συζήτηση

3.1 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων

Το πρώτο βήμα που ακολουθήθηκε στην παρούσα εργασία ως προαπαιτούμενο ήταν να διερευνηθεί ο τομέας των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ-28). Ως γνωστό από 1/1/2021, το Ηνωμένο Βασίλειο βρίσκεται επισήμως εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η συμφωνία αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση κυρώθηκε στις 30 Ιανουαρίου 2020 και τέθηκε σε ισχύ στις 31 Ιανουαρίου 2020 τα μεσάνυχτα (ώρα κεντρικής Ευρώπης). Η β' φάση της διαδικασίας εξόδου περιλάμβανε μεταβατική περίοδο ένδεκα μηνών, η οποία έληξε στις 31.12.2020 και έκτοτε το Ην. Βασίλειο αποχώρησε οριστικά από το άρμα της ΕΕ. Εμείς συμπεριλάβαμε το Ηνωμένο Βασίλειο στους πίνακες καθώς την χρονική περίοδο που εξετάσαμε αποτελούσε χώρα της ΕΕ-28 και τα όποια στοιχεία αντλήθηκαν από τις πηγές eurostats, FAO και ΕΛΣΤΑΤ περιελάμβαναν και το Ην. Βασίλειο ως χώρα της ΕΕ. Σε ότι αφορά τη χώρα μας, η ελληνική παραγωγή παρουσιάζει μια σταθερότητα κρατώντας την Ελλάδα μεταξύ των κυριοτέρων συμμετεχόντων στην συγκεκριμένη αγορά των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων. Οι κύριες υποκατηγορίες αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων όπως είδαμε (πίνακας 2.1) είναι οι εξής επτά : “0301”, “0302”, “0303”, “0304”, “0305”, “0306”, “0307” . Υπάρχουν και κάποιες ακόμα που είναι δευτερεύουσες με πολύ μικρά συμμετοχής (π.χ. “0308”) και στις οποίες δεν θα γίνει αναφορά στην παρούσα εργασία.

3.1.1 Εξαγωγές της Ελλάδας σε αλιευτικά και υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα στην ΕΕ-28

Από όλες τις υποκατηγορίες εκείνη που ονοματίζεται ως «**νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη ψάρια**» (“0302”) κοινώς φρέσκα ψάρια, καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών προς την αγορά της ΕΕ-28, αλλά ταυτόχρονα η ίδια υποκατηγορία καταλαμβάνει και το μεγαλύτερο μερίδιο εξαγωγών της ΕΕ-28 προς την ίδια την ευρωπαϊκή αγορά (πίνακες 3 και 4 του παραρτήματος)

Σχήμα 3.1 Εξαγωγές των κυριότερων υποκατηγοριών των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων στην αγορά της ΕΕ-28. (αξία σε €)

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Το μικρότερο μερίδιο αγοράς το καταλαμβάνει η υποκατηγορία “0303” (ψάρια κατεψυγμένα, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης “304”), με αξία εξαγωγών 7,5 εκ. ευρώ για το 2020 με σχετικά σταθεροποιητικές τάσεις κατά την τελευταία τετραετία και διπλασιασμό τιμών σε σχέση με το 2012 που ήταν 3,6 εκ. ευρώ. Με κλίμακα από το μικρότερο προς το μεγαλύτερο την υποκατηγορία “0303” ακολουθεί η “0301” η οποία από το 2016 κι έπειτα βαίνει μειούμενη. Ακολουθεί η υποκατηγορία “0306” η οποία παρουσιάζει ελαφρά μείωση, η υποκατηγορία “0304” η οποία κατά τα μέσα της δεκαετίας παρουσίασε αυξητικές τάσεις που όμως βαίνουν μειούμενες κατά την τελευταία τετραετία, η υποκατηγορία “0307” η οποία κυμαίνεται σταθερά μεταξύ 25 εκ. και 32 εκ. ευρώ κατά την τελευταία επταετία και τέλος η υποκατηγορία “0305” η οποία κυμαίνεται σε αξία εξαγωγών στα 60 εκ. ευρώ περίπου με σταθερές τιμές κατά την τελευταία τριετία. Στην κορυφή όλων των υποκατηγοριών σε αξία εξαγωγών βρίσκεται η υποκατηγορία “0302” η οποία κατά την τελευταία δεκαετία παρουσιάζει τιμές που κυμαίνονται σε αξία από 400 εκ. ευρώ έως 490 εκ. ευρώ (2017, μέγιστο δεκαετίας) δηλαδή τιμές αναλογικά πολύ

μεγαλύτερες από όλες τις υπόλοιπες υποκατηγορίες. Η αξία των εξαγωγών των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων όλων των κύριων υποκατηγοριών συνολικά έφτασε στο μέγιστο το 2018, με 638 εκ. ευρώ παρουσιάζοντας μια αύξηση 30% σε σχέση με το 2010 (480εκ. ευρώ). Ενδεχομένως το νούμερο αυτό να ξεπεραστεί το 2020 καθώς τα στοιχεία του 2020 (656 εκ. ευρώ) δεν είναι ακόμα σταθεροποιημένα. Οι υποκατηγορίες “0302”, “0303”, και “0305” παρουσιάζουν κατά την τελευταία δεκαετία σχετικά αυξητικές τάσεις ενώ οι υπόλοιπες παρουσιάζουν μια σχετική σταθερότητα με μειούμενες τάσεις κατά την τελευταία τριετία αλλά σε πολύ μικρά ποσοστά όπως φαίνεται και στο σχήμα 3.1. Οι ακριβείς τιμές παρουσιάζονται στον σχετικό πίνακα 4 του παραρτήματος.

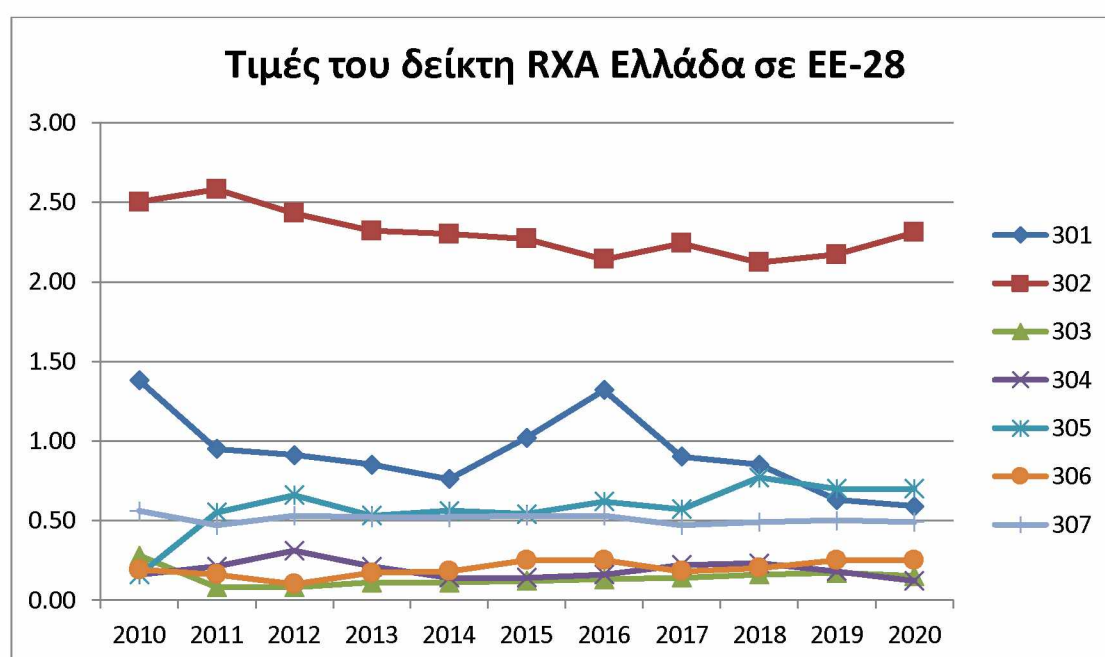
Ακολούθως εφαρμόσαμε τον τύπο του Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (RXA) για τις ελληνικές εξαγωγές στην αγορά της ΕΕ-28. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα. Εύκολα μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι η μοναδική υποκατηγορία που παρουσιάζει σχετικό εξαγωγικό πλεονέκτημα είναι η υποκατηγορία “0302” (νωπά ψάρια ή διατηρημένα με απλή ψύξη). Οι τιμές που λαμβάνει διαπιστώνεται ότι είναι μεγαλύτερες της μονάδας και πολλαπλάσιες των δεικτών των υπόλοιπων υποκατηγοριών που μελετήθηκαν. Ο δείκτης RXA της υποκατηγορίας “0302” δεν είναι σταθερός αλλά παρουσιάζει αυξομειώσεις και έλαβε την μέγιστη τιμή του το έτος 2011 (2,58). Παρ’ όλα αυτά οι αυξομειώσεις δεν κρίνονται σημαντικές κατά την εξεταζόμενη περίοδο καθώς από το 2010 έως το 2020 κυμάνθηκαν μεταξύ των τιμών 2,12 (2018) ελάχιστη τιμή και 2,58 (2011) μέγιστη τιμή. Μεταξύ 2010 και 2020 παρουσιάζεται μια ασήμαντη πτώση -7,60%.

Πίνακας 3.1 : Τιμές του δείκτη του Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (RXA) στην αγορά της ΕΕ-28 των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων

RXA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	% μεταβολή
301	1,38	0,95	0,91	0,85	0,76	1,02	1,32	0,90	0,85	0,63	0,59	-57,24
302	2,50	2,58	2,43	2,32	2,30	2,27	2,14	2,24	2,12	2,17	2,31	-7,60
303	0,28	0,08	0,08	0,11	0,11	0,12	0,13	0,14	0,16	0,17	0,15	-46,43
304	0,16	0,21	0,31	0,21	0,14	0,14	0,16	0,22	0,23	0,18	0,12	-25,00
305	0,16	0,55	0,66	0,53	0,56	0,54	0,62	0,57	0,77	0,70	0,70	337,50
306	0,19	0,16	0,10	0,17	0,18	0,25	0,25	0,18	0,20	0,25	0,25	31,58
307	0,56	0,47	0,53	0,52	0,52	0,53	0,53	0,47	0,49	0,50	0,49	-12,50

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα βλέπουμε πως όλες οι υποκατηγορίες πλην της “0302” κυμαίνονται με τιμές συντελεστή χαμηλότερο έως πολύ χαμηλότερο της μονάδας (1,00) υποδηλώνοντας έλλειψη εξαγωγικού πλεονεκτήματος. Η υποκατηγορία “0301” κάποιες χρονιές έφτασε και ξεπέρασε την μονάδα $RXA > 1$ σε γενικό επίπεδο όμως βρίσκεται κάτω από αυτήν. Η υποκατηγορία “0305” δείχνει μια σταθερή πορεία ανόδου με μια ποσοστιαία μεταβολή της τάξης του +337,50% στο διάστημα 2010 έως 2020. Οι υποκατηγορίες “0301” και “0303” παρουσιάζουν σημαντική ποσοστιαία μείωση μεταξύ των ετών που εξετάζονται.

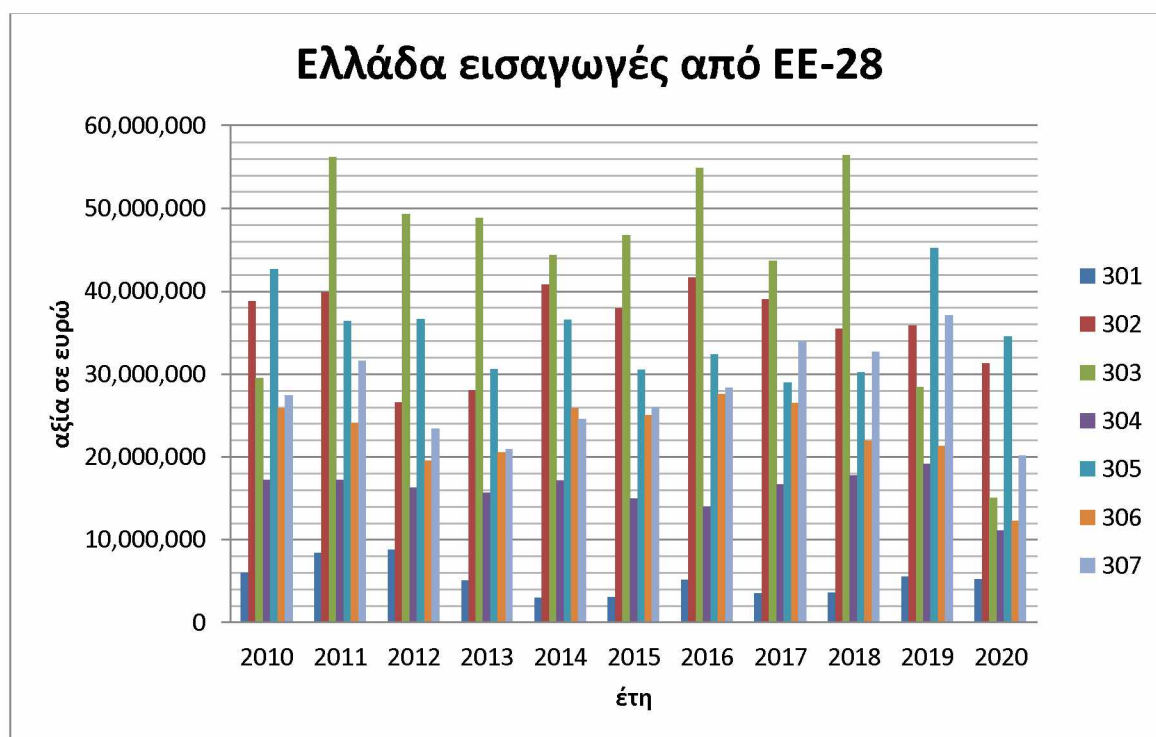

Σχήμα 3.2 : Τιμές του δείκτη RXA των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων στην αγορά της ΕΕ-28

3.1.2 Εισαγωγές Ελλάδας σε αλιευτικά και υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα από την ΕΕ-28

Οι εισαγωγές της Ελλάδας σε αλιευτικά προϊόντα από την αγορά της ΕΕ-28 για την περίοδο 2010-2020 φαίνονται στον πίνακα 6 του παρατήματος. Τα δεδομένα του πίνακα αυτού φανερώνουν ότι η αξία των εισαγομένων προϊόντων όλου του κλάδου των αλιευτικών προϊόντων μειώθηκε από 218 εκ. ευρώ το 2011 σε 205 εκ. ευρώ το 2019 ενώ για το έτος 2020 τα στοιχεία είναι προσωρινά και προφανώς θα αυξηθούν. Γενικά οι εισαγωγές μετά το 2014 κυμαίνονται κοντά και πάνω από 200 εκ. ευρώ για

όλες τις υποκατηγορίες συνολικά. Η υποκατηγορία “0303” κατείχε για όλα τα χρόνια μελέτης το μεγαλύτερο μερίδιο ελληνικών εισαγωγών ακολουθούμενη από την υποκατηγορία “0302”. Η “0302” ξεπέρασε την “0303” την τελευταία διετία. Σημαντικές αυξήσεις παρουσίασε την τελευταία διετία και η “0305” που ξεπέρασε όλες τις υπόλοιπες υποκατηγορίες την διετία 2019 και 2020. Τελευταία όλων ήταν και παραμένει η “0301”. Γενικά, όλες οι υποκατηγορίες παρουσιάζουν αυξομειώσεις τιμών, λιγότερο ή περισσότερο έντονες, από έτος σε έτος, που σημαίνει ότι το περιβάλλον της αγοράς των αλιευτικών προϊόντων είναι άκρως ευμετάβλητο. Στους πίνακες 4 και 6 του παραρτήματος φαίνονται ότι οι τιμές εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας προς και από την ΕΕ-28 για το έτος 2019 στην κατηγορία “03” που είναι 630 εκ ευρώ και 205 εκ. ευρώ, αντίστοιχα. Δηλαδή με απλά λόγια η αξία εξαγωγών της Ελλάδας προς την ΕΕ-28, σε αλιευτικά και υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα είναι τριπλάσιες των εισαγωγών.

Σχήμα 3.3 Εισαγωγές των κυριότερων υποκατηγοριών των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων από την αγορά της ΕΕ-28. (αξία σε €)

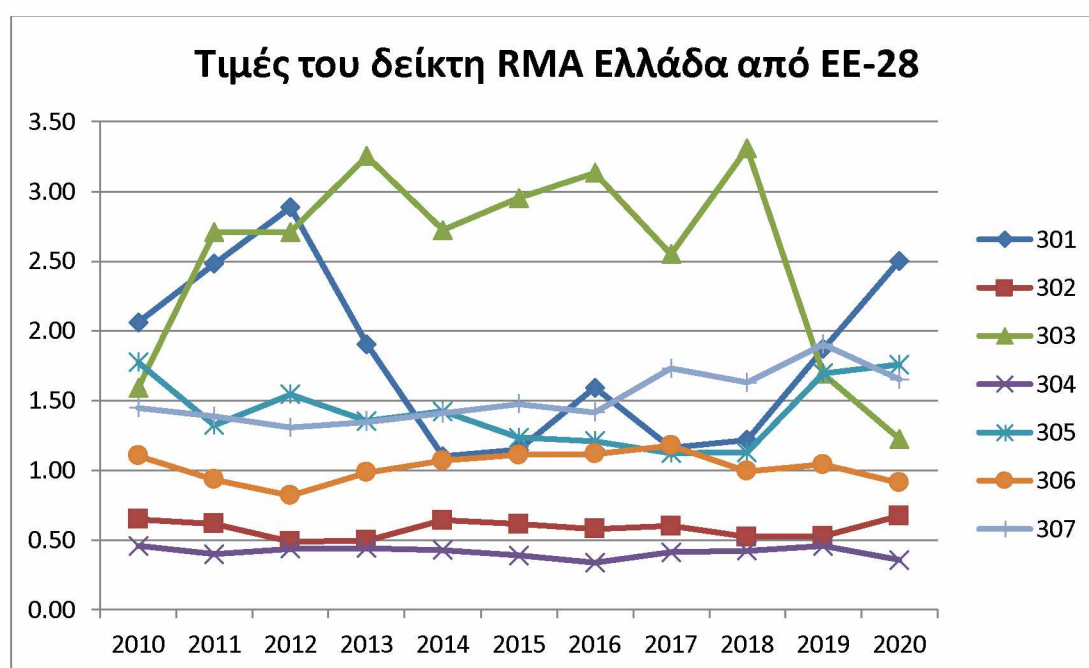
Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Ο Πίνακας 3.2 παρουσιάζει το Δείκτη του Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA) για τις εισαγωγές της Ελλάδας σε αλιευτικά προϊόντα από την αγορά της ΕΕ-28

Πίνακας 3.2 Τιμές του δείκτη του Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA) όλων των αλιευτικών προϊόντων που εισάγει η Ελλάδα από την αγορά της ΕΕ-28

RMA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	% μεταβολή
301	2,06	2,48	2,88	1,91	1,10	1,15	1,59	1,16	1,22	1,87	2,50	21,36
302	0,65	0,61	0,49	0,50	0,64	0,61	0,58	0,60	0,52	0,53	0,67	3,08
303	1,59	2,71	2,71	3,25	2,72	2,95	3,13	2,55	3,31	1,69	1,22	-23,27
304	0,46	0,40	0,44	0,44	0,43	0,39	0,34	0,41	0,42	0,46	0,36	-21,74
305	1,77	1,32	1,54	1,35	1,42	1,23	1,21	1,12	1,13	1,69	1,76	-0,56
306	1,10	0,93	0,82	0,98	1,07	1,11	1,12	1,18	0,99	1,04	0,91	-17,27
307	1,45	1,38	1,31	1,35	1,41	1,47	1,41	1,73	1,63	1,90	1,65	13,79

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Σχήμα 3.4 : Τιμές του δείκτη του Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA) όλων των αλιευτικών προϊόντων που εισάγει η Ελλάδα από την αγορά της ΕΕ-28

Στον πίνακα 3.2 φαίνεται ότι οι τιμές του δείκτη RMA των κατηγοριών “0301”, “0303”, “0305” και “0307”, είναι μεγαλύτερες της μονάδας, που σημαίνει ότι υπάρχει σχετικό εισαγωγικό πλεονέκτημα. Οι κατηγορίες “0302”, “0304” και “0306” (τα μισά έτη) εμφανίζουν τιμές μικρότερες της μονάδας, που σημαίνει ότι παρουσιάζουν

σχετικό εισαγωγικό μειονέκτημα. Συνεπώς, οι κατηγορίες “0302”, “0304” και “0306” παρουσιάζουν μικρή διεισδυτική ικανότητα στην ελληνική αγορά των αλιευτικών προϊόντων. Όμως η κατηγορία “0306” παρουσίασε αυξητική τάση σε συγκριμένα έτη την περίοδο 2011-2020, και μάλιστα μεγαλύτερη της μονάδας κατά τα έτη 2015-2017. Αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι και μελλοντικά οι τιμές της κατηγορίας “0306” μπορούν να υπερβούν την μονάδα και να παρουσιάσουν σχετικό εισαγωγικό πλεονέκτημα.

3.1.3 Ελλάδα και εμπορικό πλεονέκτημα σε αλιευτικά και υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα σε σχέση με την ΕΕ-28

Για να υπολογιστούν οι τιμές του Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος RTA χρησιμοποιήθηκε ο γενικός τύπος : $RTA = RXA - RMA$. Από τις τιμές του δείκτη RXA του πίνακα 3.1 και τις τιμές του δείκτη RMA του πίνακα 3.2 προέκυψε ο πίνακας 3.3 ο οποίος δίνει τις τιμές του δείκτη RTA για όλες τις κατηγορίες των αλιευτικών προϊόντων στην περίοδο μελέτης 2010-2020.

Πίνακας 3.3 Τιμές του δείκτη Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος (RTA) όλων των αλιευτικών προϊόντων μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ-28

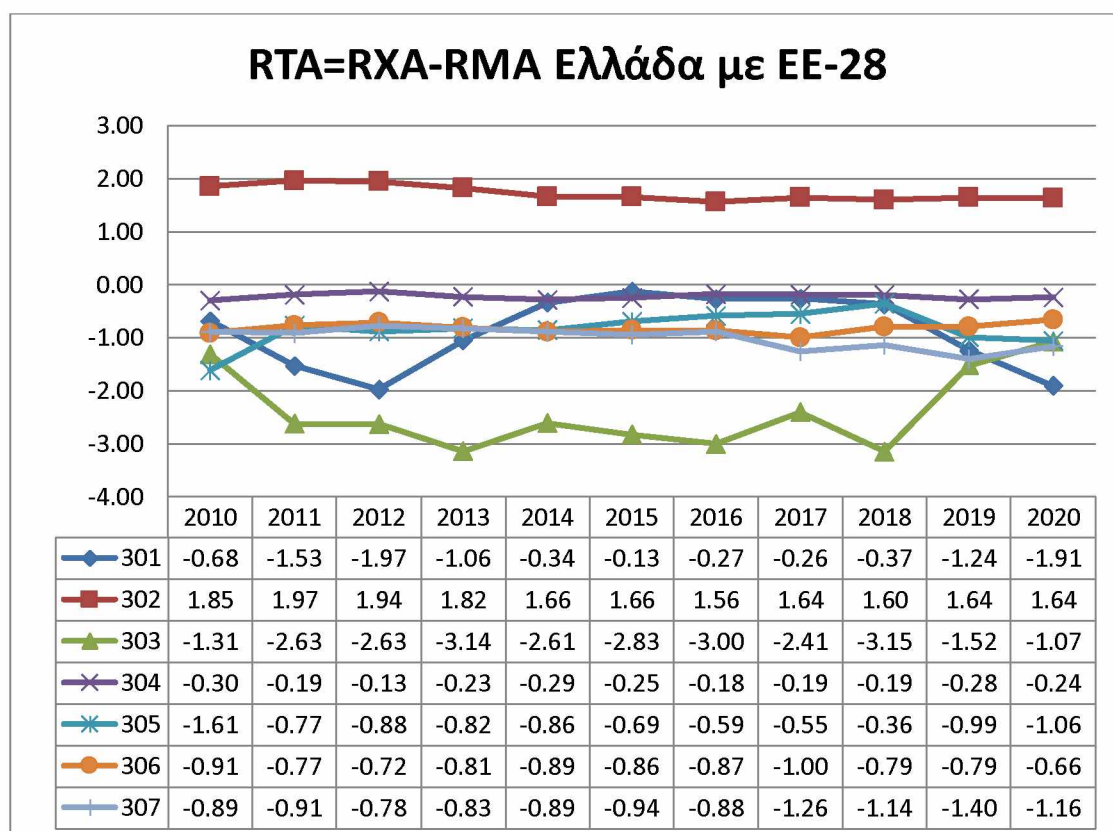
RTA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
301	-0,68	-1,53	-1,97	-1,06	-0,34	-0,13	-0,27	-0,26	-0,37	-1,24	-1,91
302	1,85	1,97	1,94	1,82	1,66	1,66	1,56	1,64	1,60	1,64	1,64
303	-1,31	-2,63	-2,63	-3,14	-2,61	-2,83	-3,00	-2,41	-3,15	-1,52	-1,07
304	-0,30	-0,19	-0,13	-0,23	-0,29	-0,25	-0,18	-0,19	-0,19	-0,28	-0,24
305	-1,61	-0,77	-0,88	-0,82	-0,86	-0,69	-0,59	-0,55	-0,36	-0,99	-1,06
306	-0,91	-0,77	-0,72	-0,81	-0,89	-0,86	-0,87	-1,00	-0,79	-0,79	-0,66
307	-0,89	-0,91	-0,78	-0,83	-0,89	-0,94	-0,88	-1,26	-1,14	-1,40	-1,16

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Στον πίνακα αυτό φαίνεται ότι σε έξι κατηγορίες αλιευτικών προϊόντων οι τιμές του δείκτη RTA είναι αρνητικές και μόνο στην 0302 είναι θετικές και μεγαλύτερες της μονάδας. Η μεγάλη τιμή του δείκτη αυτού φανερώνει ότι η υποκατηγορία “0302” των αλιευτικών προϊόντων (νωπά ψάρια ή διατηρημένα με απλή ψύξη) παρουσιάζει **συγκριτικό πλεονέκτημα**. Οι τιμές των δεικτών στους πίνακες 3.1, 3.2 και 3.3 παρουσιάζουν διακυμάνσεις από έτος σε έτος. Αυτό δείχνει ότι το περιβάλλον της αγοράς των αλιευτικών προϊόντων είναι ανταγωνιστικό και ασταθές και επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες. Συμπερασματικά, η παραπάνω μελέτη για την

ανταγωνιστικότητα των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων στην αγορά της ΕΕ-28, με τη χρήση των δεικτών RXA, RMA και RTA, έδειξε ότι από τις επτά κατηγορίες αλιευτικών προϊόντων μόνο η “0302” παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των υπολοίπων κατηγοριών.

Επομένως η υποκατηγορία “0302” αποτελεί και την μόνη κατηγορία για να προχωρήσουμε στην διερεύνηση της. Ακριβώς αυτή η διερεύνηση θα μας δώσει πληροφορίες και συμπεράσματα για τα επί μέρους προϊόντα της. Αυτό σημαίνει πως να μεν η συγκεκριμένη υποκατηγορία εμφανίζει έντονα συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με όλες τις υπόλοιπες αλλά δεν μπορούμε να εξάγουμε το συμπέρασμα πως όλα τα επιμέρους προϊόντα της υποκατηγορίας “0302” είναι ανταγωνιστικά στο σύνολο τους. Το σύνολο των επιμέρους προϊόντων της υποκατηγορίας αυτής ανέρχεται στα 120.

Σχήμα 3.5 : Τιμές του δείκτη Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος (RTA) όλων των αλιευτικών προϊόντων μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ-28

3.2 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού

3.2.1 Εισαγωγή

Στην προηγούμενη ενότητα, έγινε μια προσπάθεια να διερευνηθεί η ανταγωνιστικότητα των κυριότερων υποκατηγοριών των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων. Αποδείχθηκε ότι η υποκατηγορία “0302” είναι η μόνη που παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα στην αγορά της ΕΕ-28. Στην υποκατηγορία αυτή ανήκουν πληθώρα ιχθύων ή ομάδες ιχθύων για κάθε μία από τις οποίες υπάρχει κάποιος συγκεκριμένος ευρωπαϊκός κωδικός ο οποίος αναφέρεται σ’ ένα συγκεκριμένο είδος ψαριού ή σε μια ομάδα. Σ’ αυτό το στάδιο της εργασίας θα διερευνήσουμε ένα συγκεκριμένο προϊόν της κατηγορίας αυτής κι αυτό είναι το φαγκρί. Πολλές μελέτες έχουν είδη γίνει σε πλαίσια προπτυχιακών και μεταπτυχιακών διατριβών για την τσιπούρα και το λαβράκι τα οποία διαθέτουν δικούς τους ξεχωριστούς κωδικούς στην υποκατηγορία “0302” και τα οποία ως γνωστό αποτελούν και τα κυριότερα εξαγωγικά προϊόντα της Ελλάδας στην αγορά της ΕΕ-28 στην κατηγορία αλιευτικά και υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα.

Στο πρώτο στάδιο της έρευνας, εντοπίστηκαν οι κυριότερες εισαγωγικές χώρες των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων της υποκατηγορίας “0302” καθώς και οι κυριότερες εισαγωγικές χώρες σε φαγκρί που αποτελούν και την αγορά-στόχο. Ακολούθως εντοπίστηκαν οι κυριότερες ανταγωνιστικές χώρες με βάση τις ποσότητες που εισάγουν από αυτές οι αγορές-στόχοι. Στο τελικό στάδιο, διερευνήθηκε και καταγράφηκε η ανταγωνιστική θέση καθώς και ο βαθμός ανταγωνιστικότητας, για κάθε μία από τις κυριότερες εξαγωγικές χώρες σε φαγκρί προς τις αγορές-στόχους.

Το στοιχείο εκείνο που μας έδωσε τις απαντήσεις που ζητήσαμε ως προς τον βαθμό ανταγωνισμού κάθε χώρας σε μια συγκεκριμένη αγορά-στόχο ήταν η χρήση του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (RXCA) την σπουδαιότητα του οποίου είδαμε σε προηγούμενο κεφάλαιο. Η μελέτη με την χρήση του RXCA έγινε στις κυριότερες εισαγωγικές χώρες των κρατών μελών της ΕΕ-28 σε φαγκρί. Έτσι και σύμφωνα με τον πίνακα 11 του παρατήματος οι κυριότερες χώρες που εισάγουν φαγκρί κατά φθίνουσα σειρά είναι η Ισπανία, η Ιταλία, η

Πορτογαλία, η Γαλλία, η Γερμανία και η Ελλάδα. Ακολουθούν με μικρότερες ποσότητες εισαγωγών άλλες χώρες όπως η Ρουμανία, η Ολλανδία, η Βουλγαρία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Οι έξι πρώτες χώρες αποτέλεσαν τις αγορές-στόχο στις οποίες διερευνήθηκε η ανταγωνιστικότητα των επτά κυριότερων χωρών που προμηθεύουν τις αγορές αυτές σε φαγκρί. Οι κύριες χώρες προμηθευτές δεν είναι πάντα οι ίδιες για κάθε αγορά-στόχο αλλά αλλάζουν όπως θα δούμε και στη συνέχεια. Δηλαδή σε κάθε μία από τις αγορές στόχους δηλαδή Ισπανία, Ιταλία Πορτογαλία, Γαλλία, Γερμανία και Ελλάδα υπάρχουν διαφορετικές κύριες χώρες προμηθευτές φαγκριού και σε διαφορετικές ποσότητες. Αυτές οι χώρες θα διερευνηθούν μεταξύ τους ως προς την ανταγωνιστικότητα και η Ελλάδα συμπεριλαμβάνεται μέσα σε αυτές καθώς προμηθεύει φαγκρί σε κάθε αγορά-στόχο. Οι αγορές στόχοι δεν προέκυψαν με βάση την αξία εισαγωγών ανά χώρα σε υποπροϊόντα της κατηγορίας “0302” αλλά με βάση την αξία εισαγωγών μόνο σε φαγκρί. Διαπιστώνουμε όμως πως οι δύο αυτές διαφορετικές ομάδες κρατών συμπίπτουν σχεδόν μεταξύ τους καθώς οι κύριες χώρες ΕΕ-28 που εισάγουν προϊόντα της υποκατηγορίας “0302” είναι η Γαλλία, η Ιταλία, η Ισπανία, η Πολωνία, η Γερμανία και η Πορτογαλία ενώ όπως προείπαμε οι κύριες χώρες ΕΕ-28 που εισάγουν φαγκρί είναι η Ισπανία, η Ιταλία, η Πορτογαλία, η Γαλλία, η Γερμανία και η Ελλάδα (δηλαδή η Πολωνία εναλλάσσεται με την Ελλάδα). Στην τελευταία παράγραφο των ενοτήτων που αναφέρονται στην διερεύνηση της αγοράς στόχου ως προς την ανταγωνιστικότητα των κρατών γίνεται και σύγκριση των τιμών πώλησης του φαγκριού μεταξύ των ανταγωνιστικών χωρών εντός της κάθε αγοράς χρησιμοποιώντας την κλασσική σχέση που δίνεται από το πηλίκο της διαίρεσης Τιμή=Συνολική Αξία εισαγωγών /Συνολική Ποσότητα. Εισαγωγών.

Σύμφωνα πάντα με τα στοιχεία του πίνακα 3.2 και 3.3 οι κυριότερες εισαγωγικές χώρες –αγορές της ΕΕ-28 σε προϊόντα της υποκατηγορίας “0302” για το έτος 2020 ήταν η Γαλλία, η Ισπανία, η Ιταλία, η Πολωνία, η Γερμανία και η Πορτογαλία. Για να είμαστε πιο αντικειμενικοί μάλιστα λάβαμε και τον μ.ο. των εισαγωγών της τελευταίας τριετίας που μας έδειξε πάλι αυτές τις χώρες. Οι τέσσερις αυτές χώρες εισάγουν συνολικά το 60% των προϊόντων της υποκατηγορίας “0302” που προέρχεται από την ΕΕ-28, ενώ όλες οι άλλες το υπόλοιπο 40%. Άρα αυτές οι 4 κύριες χώρες εισάγουν σχεδόν τα 2/3 των προϊόντων της υποκατηγορίας “0302” που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και χαρακτηρίζονται ως κύριες εισαγωγικές χώρες. Άρα ορθώς η μελέτη του ελληνικού φαγκριού, καθώς και των άλλων

ανταγωνιστικών χωρών ως προς το φαγκρί πραγματοποιήθηκε σ' αυτές τις αγορές. Οι αγορές αυτές όπως αναφέρθηκε κατονομάζονται ως αγορές-στόχοι.

Πίνακας 3.2 Εισαγωγές ανά χώρα, των προϊόντων της υποκατηγορίας “0302” στην αγορά της ΕΕ-28 για τα έτη 2018-2019-2020 (αξία σε €)

	2018	2019	2020
ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	6.556.563.174	6.669.795.987	5.290.285.361
ΑΥΣΤΡΙΑ	54.486.371	47.384.999	35.483.272
ΒΕΛΓΙΟ	145.419.720	140.536.299	103.606.266
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	17.792.337	22.347.405	20.074.654
ΚΥΠΡΟΣ	6.069.068	6.083.004	5.542.739
ΤΣΕΧΙΑ	71.028.364	54.381.799	54.424.578
ΓΕΡΜΑΝΙΑ (5)	471.620.228	490.727.635	411.093.991
ΔΑΝΙΑ	115.441.514	128.511.193	77.556.885
ΕΣΤΟΝΙΑ	32.945.875	38.146.484	32.664.815
ΙΣΠΑΝΙΑ (3)	862.152.654	948.996.690	857.264.929
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	79.849.007	61.926.138	50.802.021
ΓΑΛΛΙΑ (1)	1.332.302.170	1.353.560.331	974.565.581
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	313.418.517	337.097.047	44.195.216
ΕΛΛΑΔΑ	35.405.731	35.861.261	31.288.342
ΚΡΟΑΤΙΑ	12.691.044	14.215.514	10.556.189
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	8.604.411	7.026.703	5.080.730
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	72.990.673	71.466.028	39.049.514
ΙΤΑΛΙΑ (2)	946.417.068	1.005.756.803	814.423.160
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	255.250.964	251.450.975	200.292.226
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	22.133.195	22.359.212	19.130.485
ΛΕΤΟΝΙΑ	51.143.509	49.374.165	37.082.781
ΜΑΛΤΑ	2.315.240	2.247.454	1.448.750
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	355.785.006	328.996.126	272.020.120
ΠΟΛΩΝΙΑ (4)	874.214.005	837.964.973	791.173.196
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ (6)	317.523.595	315.456.638	313.336.991
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	47.655.970	55.121.610	49.577.380
ΣΟΥΗΔΙΑ	29.390.781	21.779.689	20.289.251
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	16.131.935	15.182.864	13.456.351
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	6.384.222	5.836.948	4.804.948

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Πίνακας 3.3 : Εισαγωγές ανά χώρα ΕΕ-28 υποκατηγορίας “0302” κατά την τελευταία δεκαετία από ΕΕ-28 (αξία σε €)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	μ.ο.δεκαετίας
ΕΥΡΩΠ. ΕΝΩΣΗ	4.022.332.609	3.973.980.688	4.624.028.005	4.961.490.988	5.323.645.364	6.404.702.139	6.375.555.978	6.556.563.174	6.669.795.987	5.290.285.361	5.420.238.029
ΑΥΣΤΡΙΑ	31.726.894	34.485.018	45.299.066	52.055.477	57.574.185	69.599.711	60.911.174	54.486.371	47.384.999	35.483.272	48.900.617
ΒΕΛΓΙΟ	109.305.532	111.789.261	118.971.072	126.396.271	132.763.271	144.876.630	147.574.103	145.419.720	140.536.299	103.606.266	128.123.843
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	10.394.305	11.066.250	13.668.021	16.041.576	16.714.893	15.778.719	18.730.280	17.792.337	22.347.405	20.074.654	16.260.844
ΚΥΠΡΟΣ	3.294.196	3.445.187	3.285.112	3.621.952	4.166.538	4.962.230	4.856.245	6.069.068	6.083.004	5.542.739	4.532.627
ΤΣΕΧΙΑ	24.105.592	27.070.356	32.592.523	39.825.395	46.917.301	74.834.632	80.140.158	71.028.364	54.381.799	54.424.578	50.532.070
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	243.101.750	236.150.823	286.058.418	362.087.368	378.553.128	475.409.245	519.334.402	471.620.228	490.727.635	411.093.991	387.413.699
ΔΑΝΙΑ	123.230.156	106.656.913	130.878.354	129.083.407	131.043.623	128.317.484	121.586.693	115.441.514	128.511.193	77.556.885	119.230.622
ΕΣΤΟΝΙΑ	35.728.961	39.420.320	53.794.108	64.636.546	67.127.255	36.306.929	42.256.923	32.945.875	38.146.484	32.664.815	44.302.822
ΙΣΠΑΝΙΑ	643.526.671	596.165.735	648.950.836	714.283.680	799.595.317	900.099.226	900.220.957	862.152.654	948.996.690	857.264.929	787.125.670
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	62.870.444	54.211.130	67.695.300	76.702.195	72.359.408	73.676.884	91.867.194	79.849.007	61.926.138	50.802.021	69.195.972
ΓΑΛΛΙΑ	870.038.986	838.736.319	965.225.123	970.199.524	1.013.429.520	1.251.911.773	1.281.725.495	1.332.302.170	1.353.560.331	974.565.581	1.085.169.482
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	169.062.024	163.143.682	223.806.207	217.548.771	243.103.136	290.524.976	307.570.709	313.418.517	337.097.047	44.195.216	230.947.029
ΕΛΛΑΔΑ	39.847.484	26.574.520	28.027.090	40.822.107	37.981.952	41.665.062	39.039.326	35.405.731	35.861.261	31.288.342	35.651.288
ΚΡΟΑΤΙΑ	2.373.059	2.360.582	4.755.695	8.326.968	9.307.263	13.174.936	13.800.409	12.691.044	14.215.514	10.556.189	9.156.166
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	1.406.706	2.626.394	4.702.230	7.158.760	7.761.190	8.850.926	7.679.325	8.604.411	7.026.703	5.080.730	6.089.738
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	31.112.008	36.321.135	40.602.800	47.570.286	58.679.474	63.539.712	70.173.218	72.990.673	71.466.028	39.049.514	53.150.485
ΙΤΑΛΙΑ	676.999.534	604.050.136	648.346.036	687.896.714	765.170.204	900.351.267	921.084.946	946.417.068	1.005.756.803	814.423.160	797.049.587
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	96.041.081	112.105.080	119.826.066	160.918.427	179.952.126	253.595.457	266.086.695	255.250.964	251.450.975	200.292.226	189.551.910
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	12.808.274	13.870.569	14.824.280	16.242.773	18.257.530	21.315.576	21.909.801	22.133.195	22.359.212	19.130.485	18.285.170
ΛΕΤΟΝΙΑ	40.843.920	48.815.098	58.592.304	42.618.641	45.094.771	62.057.769	51.067.373	51.143.509	49.374.165	37.082.781	48.669.033
ΜΑΛΤΑ	2.280.637	856.306	1.476.653	2.514.536	1.433.492	1.676.561	1.879.620	2.315.240	2.247.454	1.448.750	1.812.925
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	162.990.200	166.736.697	173.719.963	197.237.031	193.945.327	336.745.918	341.472.419	355.785.006	328.996.126	272.020.120	252.964.881
ΠΟΛΩΝΙΑ	362.398.877	467.478.675	646.320.229	652.355.607	678.872.366	849.399.172	664.274.034	874.214.005	837.964.973	791.173.196	682.445.113
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	213.930.569	214.990.137	223.106.329	250.497.694	287.834.102	294.012.035	309.713.393	317.523.595	315.456.638	313.336.991	274.040.148
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	22.459.682	18.880.196	24.650.530	26.204.717	34.018.292	43.157.462	42.725.921	47.655.970	55.121.610	49.577.380	36.445.176
ΣΟΥΗΔΙΑ	24.720.813	29.588.731	35.259.864	31.626.640	24.410.919	29.489.155	26.682.180	29.390.781	21.779.689	20.289.251	27.323.802
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	7.045.966	7.039.899	8.740.879	9.431.463	10.630.931	13.677.481	13.982.533	16.131.935	15.182.864	13.456.351	11.532.030
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	1.061.347	1.706.121	2.118.700	7.586.462	6.947.850	5.695.211	7.210.452	6.384.222	5.836.948	4.804.948	4.935.226

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα (με πράσινο τονίζονται οι 5 πρώτες χώρες σε εισαγωγές “0302” προερχόμενο από ΕΕ-28)

Πίνακας 3.4 :Αξία εισαγωγών της υποκατηγορίας “0302” των παρακάτω χωρών (κυριότερες χώρες) και Τουρκία προερχόμενες από την Ελλάδα (αξία σε €)

	Ιταλία	Ισπανία	Γαλλία	Πορτογαλία	Ην. Βασίλειο	Γερμανία	Ολλανδία	Βουλγαρία	Ρουμανία	ΛΟΙΠΕΣ (ΕΕ-28)	Σύνολο ΕΕ-28	Τουρκία
2011	201.446.271	60.769.353	50.703.812	25.748.967	28.896.122	11.948.302	6.060.426	5.144.232	4.017.583	8.718.604	403.453.672	695.836
2012	187.679.687	55.373.982	48.537.528	26.589.614	33.764.139	16.156.720	6.832.455	4.253.332	3.904.063	9.190.284	392.281.804	609.146
2013	182.562.698	70.645.531	45.130.228	27.015.515	23.762.418	16.017.408	6.208.844	5.659.039	3.914.141	8.031.604	388.947.426	287.250
2014	192.766.886	62.120.670	45.417.944	23.920.054	9.930.170	12.129.270	5.662.145	5.030.052	3.808.073	7.809.224	368.594.488	98.768
2015	185.656.631	53.404.819	47.748.865	31.669.888	7.748.483	11.397.182	5.303.354	5.484.191	4.431.383	8.265.704	361.110.500	634.475
2016	199.229.114	65.708.379	48.389.527	38.060.400	5.184.115	12.451.478	9.940.738	5.029.869	5.853.653	7.994.940	397.842.213	104.861
2017	198.368.751	64.865.012	51.205.210	48.701.384	4.448.509	15.172.193	11.309.264	6.456.353	7.584.681	7.550.089	415.661.446	294.611
2018	204.658.668	61.728.804	51.778.413	48.591.487	3.946.602	14.478.101	13.649.002	6.943.150	9.277.599	9.934.938	424.986.764	313.146
2019	196.277.793	87.821.314	50.248.087	34.426.133	3.593.778	9.963.021	11.502.233	8.136.687	10.213.780	10.482.887	422.665.713	298.947
2020	168.567.625	129.585.676	47.448.625	27.674.223	122.664	11.466.885	11.609.399	8.390.292	12.452.834	9.794.673	427.112.896	116.114
Μ.Ο.	191.721.412	71.202.354	48.660.824	33.239.767	12.139.700	13.118.056	8.807.786	6.052.720	6.545.779	8.777.295	400.265.692	345.315
Μ.Ο. 3ετίας	189.834.695	93.045.265	49.825.042	36.897.281	2.554.348	11.969.336	12.253.545	7.823.376	10.648.071	10.070.833	424.921.791	242.736

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Όπως φαίνεται και από τον ως άνω πίνακα η Τουρκία εισάγει από την Ελλάδα μικρές ποσότητες της υποκατηγορίας “0302”, ενώ μακράν πρώτη είναι η Ιταλία που εισάγει σχεδόν το 50% του συνόλου υποπροϊόντων της υποκατηγορίας “0302” που εξάγονται από την Ελλάδα.

Μελετώντας τα στοιχεία του πίνακα 3.3 μπορούμε να επισημάνουμε τα εξής ως προς τις εισαγωγές των κυριότερων χωρών της ΕΕ-28 που εισάγουν προϊόντα της υποκατηγορίας “0302” προερχόμενα από ΕΕ-28.

Γαλλία: Η αγορά της Γαλλίας κατά την τελευταία δεκαετία (2011-2020) αύξησε τις εισαγωγές της στην υποκατηγορία “0302” από 870 εκ. ευρώ το 2011 σε 975 εκ. ευρώ το 2020. Αυτό μεταφράζεται σε αύξηση κατά 12%. Γενικότερα κατά τα έτη 2015-2019 οι εισαγωγές της ξεπερνούν πάντα το 1 δις ευρώ. Αυτό την καθιστά πρώτη χώρα εισαγωγέα της υποκατηγορίας “0302”. Το μερίδιο αγοράς της μεταξύ των χωρών της ΕΕ-28 ανέρχεται στο 20% δηλαδή των 1/5 του συνόλου των εισαγωγών της υποκατηγορίας “0302” προερχόμενο από την ΕΕ-28 το εισάγει η Γαλλία.

Ιταλία: Η αγορά της Ιταλίας συναγωνίζεται με εκείνη της Ισπανίας. Η Ιταλία κατά την τελευταία δεκαετία αύξησε τις εισαγωγές της στην υποκατηγορία “0302” από 677 εκ. ευρώ το 2011 σε 814 εκ. ευρώ το 2020. Αυτό μεταφράζεται σε αύξηση κατά 20%. Γενικότερα κατά τα έτη 2016-2019 οι εισαγωγές της Ιταλίας σε προϊόντα της υποκατηγορίας “0302” ξεπερνούν πάντα τα 900 εκ. ευρώ. Το μερίδιο αγοράς που κατέχει μεταξύ των χωρών της ΕΕ-28 ανέρχεται στο 14,7% .

Ισπανία: Η Ισπανία συναγωνίζεται την Ιταλία στις εισαγωγές και κινούνται οριακά στα ίδια επίπεδα. Η Ισπανία κατά την τελευταία δεκαετία αύξησε τις εισαγωγές της στην υποκατηγορία “0302” από 644 εκ. ευρώ το 2011 σε 857 εκ. ευρώ το 2020. Αυτό μεταφράζεται σε αύξηση κατά 33%. Γενικότερα κατά τα έτη 2015-2020 οι εισαγωγές της Ισπανίας σε “0302” ξεπερνούν πάντα τα 800 εκ. ευρώ. Το μερίδιο αγοράς της στην υποκατηγορία “0302” μεταξύ των χωρών της ΕΕ-28 ανέρχεται στο 14,5% .

Πολωνία: Η Πολωνία έρχεται καθαρά τέταρτη στις εισαγωγές της συγκεκριμένης υποκατηγορίας. Η Πολωνία κατά την τελευταία δεκαετία αύξησε τις εισαγωγές της στην υποκατηγορία “0302” από 362 εκ. ευρώ το 2011 σε 791 εκ. ευρώ το 2020. Αυτό μεταφράζεται σε αύξηση κατά 118%, δηλαδή υπερδιπλασίασε τις εισαγωγές της και παρουσιάζεται σαν η πλέον δυναμική χώρα σε εισαγωγές “0302” δεδομένου και του πληθυσμού της ο οποίος είναι μικρότερος από τις 3 προαναφερθείσες πρώτες χώρες. Το μερίδιο αγοράς της μεταξύ των χωρών της ΕΕ-28 ανέρχεται στο 12,6% . Το μερίδιο αγοράς των 4 αυτών χωρών αθροιστικά καταλαμβάνει το 63%.

Όσο αφορά στο φαγκρί όπως προείπαμε εντοπίστηκαν οι κυριότερες εισαγωγικές χώρες-αγορές του φαγκριού, καθώς και οι κυριότερες ανταγωνιστικές χώρες στην αγορά της ΕΕ-28. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 3.5 οι κυριότερες εισαγωγικές αγορές σε φαγκρί μεταξύ των χωρών της ΕΕ-28 είναι η Ιταλία, η Ισπανία, η Γαλλία, η Πορτογαλία και η Ελλάδα. Όλες οι υπόλοιπες ακολουθούν με αρκετά μικρότερα ποσά (εισαγωγές σε αξία) όπως φαίνεται και από τον πίνακα 11 του παραρτήματος. Οι χώρες αυτές αποτελούν επίσης και τους κυριότερους προορισμούς των ελληνικών εξαγωγών σε φαγκρί. Ειδικότερα, και σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 3.5 η αγορά της Ισπανίας σε εισαγωγή φαγκριού προέλευσης ΕΕ-28 καταλαμβάνει κατά μέσο όρο το μεγαλύτερο μερίδιο σε αξία συναλλαγών. Και αυτό γιατί ενώ όλα τα χρόνια οι εισαγωγές φαγκριού προέλευσης ΕΕ-28 στην αγορά της Ισπανίας κυμαινόταν από 3,4 έως 5 εκ. ευρώ τα δύο τελευταία χρόνια εκτοξεύθηκε στα 19 εκ. και 53 εκ. ευρώ αντίστοιχα. Αποτέλεσμα της τελευταίας διετίας ήταν η Ισπανία να περάσει στην πρώτη θέση στις εισαγωγές φαγκριού προέλευσης ΕΕ-28 και να αφήσει στην δεύτερη θέση την αγορά της Ιταλίας η οποία όλα τα χρόνια παρουσιάζει μια σχετική σταθερότητα στις εισαγωγές της σε φαγκρί με φάσμα εισαγωγών που κυμαίνεται μεταξύ 6,7 εκ. ευρώ και 11,6 εκ. ευρώ. Ακολουθούν κατά σειρά η Πορτογαλία, η Γαλλία η Γερμανία και η Ελλάδα με ποσοστά που ανεβοκατεβαίνουν ανάλογα το έτος. Η Ισπανία έχει προβεί σε τεράστιες εισαγωγές σε φαγκρί τα δύο τελευταία χρόνια πολλαπλάσιο από όλες τις υπόλοιπες χώρες κυρίως ελληνικής προέλευσης.

Πίνακας 3.5 Κυριότερες χώρες της ΕΕ-28 με τις μεγαλύτερες εισαγωγές σε φαγκρί από την ΕΕ-28 (αξία σε €)

	Ιταλία	Ισπανία	Γαλλία	Πορτογαλία	Γερμανία	Ελλάδα
2012	8.091.761	3.437.621	3.477.362	439.644	563.780	644.069
2013	6.775.751	3.643.677	2.233.353	1.168.574	550.196	467.322
2014	7.129.279	3.434.675	2.039.272	2.137.736	606.077	358.409
2015	7.752.797	3.617.514	2.017.182	3.996.604	715.295	368.277
2016	9.230.122	4.234.467	1.492.585	3.974.776	733.465	396.859
2017	9.217.892	4.220.249	2.067.251	4.020.088	582.725	299.736
2018	8.141.349	5.001.072	2.276.112	4.046.405	600.089	332.242
2019	11.667.993	19.401.003	2.209.838	3.724.171	514.098	325.910
2020	7.844.378	53.092.037	1.621.987	3.638.476	556.717	416.765
Μ.Ο.	8.427.925	11.120.257	2.159.438	3.016.275	602.494	401.065
Μ.Ο. 3ετίας	9.580.831	25.575.836	1.774.803	3.779.141	601.427	379.845

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Στη συνέχεια και σύμφωνα με τον πίνακα 3.6, εντοπίστηκαν οι ανταγωνίστριες χώρες στην αγορά της ΕΕ-28 από όλες τις χώρες παγκοσμίως, δηλαδή οι χώρες εκείνες παγκοσμίως από τις οποίες προμηθεύεται φαγκρί η αγορά της ΕΕ-28 σε μεγαλύτερες ποσότητες. Αυτές είναι ανταγωνίστριες χώρες μεταξύ τους αλλά και με την Ελλάδα καθώς προμηθεύουν το ίδιο προϊόν (φαγκρί) στην ίδια συγκεκριμένη αγορά (πχ αγορά της Ισπανίας). Οι κυριότερες αγορές-στόχοι προέκυψαν ήδη από τα στοιχεία του πίνακα 3.5 και είναι η Ισπανία, η Γαλλία, η Πορτογαλία, η Ιταλία, η Γερμανία και η Ελλάδα. Όσο για τις ανταγωνίστριες χώρες αυτές προκύπτουν από τον πίνακα 3.6 και είναι τόσο ενδοευρωπαϊκές όσο και εξωευρωπαϊκές.

Πίνακας 3.6 Εισαγωγές της ΕΕ-28 σε φαγκρί από όλες τις χώρες παγκοσμίως (αξία σε €) ανταγωνίστριες χώρες της Ελλάδας ευρωπαϊκές και εξω ευρωπαϊκές

	Ισπανία	Ελλάδα	Γαλλία	Ιταλία	Ολλανδία	Γερμανία	Δανία	Ην. Βασίλειο
2012	4.238.337	6.056.074	2.693.388	784.684	696.180	14.762	266.495	265.966
2013	5.322.174	3.720.447	2.308.668	888.484	638.326	65.909	132.332	175.742
2014	6.026.571	3.842.392	2.352.267	2.355.887	729.315	28.366	170.591	144.715
2015	7.957.846	3.692.440	2.803.930	980.390	915.391	183.368	250.821	129.520
2016	9.058.864	3.551.580	3.014.819	956.127	899.543	680.235	290.343	144.727
2017	9.410.554	3.621.821	2.934.676	980.709	886.201	656.648	283.011	159.356
2018	8.472.677	4.585.978	2.895.022	800.885	982.246	334.493	343.180	411.382
2019	9.106.175	19.043.100	4.163.719	596.733	1.306.254	594.647	515.529	63.198
M.O.	7.449.150	6.014.229	2.895.811	1.042.987	881.682	319.804	281.538	186.826
	Μαυριτανία	Μαρόκο	Ομάν	Νέα Ζηλανδία	Νησιά Φερόε	Αργεντινή	Αλγερία	Αίγυπτος
2012	5.114.435	6.045.469	578.644	247.029	626.324	124.800	37.276	149.498
2013	7.125.483	7.680.531	918.046	266.946	536.127	649.066	57.516	104.642
2014	9.470.108	8.125.922	1.064.301	382.916	955.772	153.099	65.051	115.115
2015	12.920.222	7.143.563	664.481	513.099	412.352	40.518	110.077	29.069
2016	14.075.869	7.600.147	492.834	640.583	660.373	59.089	126.887	12.232
2017	11.099.651	8.922.656	552.561	712.797	233.292	226.610	115.062	24.854
2018	10.447.392	9.348.829	799.956	801.866	0	68.343	143.285	39.267
2019	8.748.901	8.709.483	120.904	721.710	0	80.023	124.368	122.168
M.O.	9.875.258	7.947.075	648.966	535.868	428.030	175.194	97.440	74.606

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

*Ο παραπάνω πίνακας 3.6 είναι ενιαίος όπως φαίνεται στο παράρτημα αλλά έχει τοποθετηθεί εδώ σε δύο τμήματα οριζοντίως ώστε να διευκολύνει στην ανάγνωση των στοιχείων

Βάζοντας σε αντιπαράθεση τους πίνακες 3.5 και 3.6 βλέπουμε ότι μία χώρα μπορεί να είναι ταυτόχρονα και εισαγωγέας και εξαγωγέας για ίδιο προϊόν δηλ. το φαγκρί. Αυτό συμβαίνει συχνά στα γεωργικά προϊόντα αλλά αλλάζουν οι ποσότητες εισαγωγών και εξαγωγών. Έτσι, η Ελλάδα για παράδειγμα κατά το 2019 (πίνακας 3.5) ήταν εισαγωγέας σε φαγκρί από την ΕΕ-28 αξίας 326 χιλ. ευρώ, ενώ ταυτόχρονα ήταν και εξαγωγέας προς την ΕΕ-28 καθώς η τελευταία εισήγαγε από την Ελλάδα φαγκρί αξίας 19 εκ. ευρώ (πίνακας 3.6). Σε φαγκρί λοιπόν η Ελλάδα είχε θετικό εμπορικό ισοζύγιο 18,7 εκ. ευρώ κατά το 2019 όπως συμβαίνει και όλα τα χρόνια της περιόδου μελέτης.

Από την μελέτη του πίνακα 3.6 που αναφέρεται στις εισαγωγές της ΕΕ-28 (ενιαία αγορά) σε φαγκρί από όλες της χώρες παγκοσμίως διαπιστώνουμε πως οι κύριες χώρες προμηθευτές φαγκριού της ΕΕ-28 είναι το Μαρόκο, η Μαυριτανία, η Ισπανία, η Ελλάδα, η Γαλλία, η Ιταλία, η Ολλανδία, το Ομάν, η Νέα Ζηλανδία, τα νησιά Φερόε, η Γερμανία, η Δανία, το Ην. Βασίλειο, η Αργεντινή, η Αλγερία και η Αίγυπτος. Υπάρχουν κι άλλες χώρες οι οποίες όμως συμμετέχουν σε πολύ μικρότερα ποσοστά από τις προαναφερθείσες και για τον λόγο αυτό δεν περιλαμβάνονται στον πίνακα. Κάποιες από τις προαναφερθείσες χώρες θα διερευνηθούν στη συνέχεια ως προς την ανταγωνιστικότητα μεταξύ τους στο φαγκρί στις επιλεγμένες αγορές-στόχους. Για κάθε αγορά-στόχο θα εξετασθούν οι επτά (7) κυριότερες από τις δεκαέξι (16) που προαναφέρθηκαν παραπάνω ανάλογα με την ποσότητα που εξάγουν στην κάθε αγορά-στόχο. Οι πίνακες του παραρτήματος 13-17 μας δείχνουν ποιες είναι οι ανταγωνίστριες χώρες για κάθε αγορά στόχο.

Από τα στοιχεία του πίνακα 3.6 διαπιστώνουμε επίσης πως οι δύο κύριες εξω ευρωπαϊκές χώρες-προμηθευτές της αγοράς της ΕΕ-28 σε φαγκρί είναι η Μαυριτανία και το Μαρόκο. Οι εισαγωγές της ΕΕ-28 από τις χώρες αυτές σε φαγκρί κινούνται σε υψηλά επίπεδα, όμως με μη σταθερές συναλλαγές από έτος σε έτος. Γενικά η Μαυριτανία παρουσιάζει μέσο όρο συναλλαγών 9ετίας κοντά στα 10 εκ. ευρώ, ενώ το Μαρόκο κοντά στα 8 εκ. ευρώ. Από τις ευρωπαϊκές χώρες –προμηθευτές της αγοράς της ΕΕ-28 σε φαγκρί την πρώτη θέση καταλαμβάνει η Ισπανία με μέσο όρο συναλλαγών τα 7,5 εκ. ευρώ και ακολουθεί η Ελλάδα με 6 εκ. ευρώ. Το αντίστοιχο νούμερο για την ελληνική τσιπούρα που αποτελεί το πρώτο εξαγωγίμο ψάρι στην αγορά της ΕΕ-28 και για αντίστοιχα έτη παρακολούθησης ξεπερνά τα 160 εκ. ευρώ

δηλαδή είναι σχεδόν 28 φορές μεγαλύτερο από το φαγκρί (μεταπτυχιακές διατριβές Οικονόμου/Κοντογιάννη/Λιόλιου, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος).

Η Ελλάδα είναι μακράν η πρώτη χώρα παγκοσμίως από την οποία η ΕΕ-28 εισήγαγε φαγκρί για το 2019 με αξία 19 εκ. ευρώ, ενώ όλα τα προηγούμενα χρόνια τα ποσά που κινούνταν η χώρα μας ήταν ανάμεσα στα 3,5 εκ. με 6 εκ. ευρώ πολύ λιγότερα από το 2019. Η Ελλάδα ήταν πάντα στην δεύτερη θέση από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς την προμήθεια φαγκριού στην αγορά της ΕΕ-28 πίσω από την Ισπανία και η τέταρτη στον κόσμο πίσω από την Μαυριτανία, το Μαρόκο. Όμως μετά τις συναλλαγές του 2019 και εφόσον συνεχισθεί αυτός ο όγκος συναλλαγών από μέρους της χώρας μας, η Ελλάδα ενδεχομένως να ανέβει στην πρώτη θέση από τις ευρωπαϊκές χώρες προμηθευτές της ΕΕ-28 σε φαγκρί ξεπερνώντας και την Ισπανία. Δυστυχώς δεν υπάρχουν ακόμα άμεσα διαθέσιμα στοιχεία για το 2020 και το 2021 στον τομέα αυτό. Πίσω από την Ελλάδα ακολουθεί η Γαλλία με μια σχετική σταθερότητα και άνοδο το τελευταίο έτος παρατήρησης, ενώ πιο πίσω ακολουθεί η Ιταλία και η Ολλανδία με αξία κοντά στα 1 εκ. ευρώ ανά έτος. Τα υπόλοιπα κράτη όπως η Γερμανία, η Δανία και το Ην. Βασίλειο ακολουθούν σε αρκετά μικρότερα ποσά ενώ υπάρχουν κι άλλα κράτη από τα οποία προμηθεύεται η ΕΕ-28 φαγκρί αλλά σε ελάχιστες ποσότητες. Η Τουρκία για την οποία υπάρχουν στοιχεία προμηθεύει την ΕΕ-28 σε φαγκρί κατά μέσο όρο 27 χιλ. ευρώ το έτος δηλαδή πολύ μικρή αξία συναλλαγών σε αντίθεση με την τσιπούρα όπου επιστημονικές μελέτες την φέρνουν στην δεύτερη θέση μετά την Ελλάδα στην εξαγωγή τσιπούρας προς την αγορά της ΕΕ-28. Η Τουρκία λοιπόν με τα δεδομένα της έρευνας μας δεν αποτελεί απειλή για την Ελλάδα ούτε θα αποτελέσει στο άμεσο μέλλον στο θέμα της εξαγωγής φαγκριού και γενικά του ανταγωνισμού.

Στον πίνακα 3.7 παρουσιάζονται όλες οι χώρες της ΕΕ-28 που εισάγουν ελληνικό φαγκρί. Από την ανάλυση του πίνακα φαίνεται πως η Ισπανία αποτελεί μακράν την πρώτη χώρα εισαγωγέα ελληνικού φαγκριού με αγορές σε αξία κατά την τελευταία τριετία που ξεπερνούν τα 21 εκ. ευρώ και μερίδιο αγοράς 84,6%. Όλα τα προηγούμενα χρόνια η Ισπανία κινούνταν σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα παρόλα αυτά την τελευταία τριετία οι εισαγωγές της εκτοξεύθηκαν. Η δεύτερη κύρια χώρα

εισαγωγέας ελληνικού φαγκριού είναι η Ιταλία με μέσο όρο τελευταίας τριετίας στα 2,7 εκ. ευρώ και μερίδιο αγοράς στα 10,7%. Η Ιταλία είναι μια παραδοσιακή χώρα εισαγωγέας ελληνικού φαγκριού και μέχρι το 2018 ήταν η πρώτη χώρα με ετήσιες εισαγωγές σταθερά κοντά στα 2 εκ. ευρώ αλλά την ξεπέρασε η Ισπανία. Ακολουθεί η Γαλλία η οποία αν και τα πρώτα χρόνια της περιόδου μελέτης εισήγαγε από την Ελλάδα ποσότητες φαγκριού σε αξία πάνω από 1 εκ. ευρώ, οι ποσότητες αυτές από το 2016 κι έπειτα βαίνουν μειούμενες με αποτέλεσμα το ποσοστό εισαγωγής σε ελληνικό φαγκρί στην αγορά της Γαλλίας κατά την τελευταία τριετία να πέσει μόλις στο 2,7% επί του συνόλου εισαγωγών της ΕΕ-28. Αθροιστικά, Ισπανία, Ιταλία και Γαλλία εισάγουν ελληνικό φαγκρί σε ποσοστό άνω του 90% επί του συνόλου των χωρών της ΕΕ-28, ενώ την τελευταία τριετία έφτασαν στο 98%. Με απλά λόγια σχεδόν όλο το ελληνικό φαγκρί πηγαίνει σε Ισπανία, Ιταλία και Γαλλία. Ακολουθούν με πολύ μικρότερες εισαγωγές η Γερμανία, η Ρουμανία, η Κύπρος, η Σλοβενία, η Βουλγαρία, η Πορτογαλία, η Κροατία και οι υπόλοιπες χώρες όπως φαίνονται στον πίνακα 3.7.

Πίνακας 3.7 Κύριες χώρες ΕΕ-28 που εισάγουν φαγκρί προερχόμενο από την Ελλάδα (αξία σε €)

	Ιταλία	Ισπανία	Γαλλία	Γερμανία	Βουλγαρία	Ρουμανία	Κύπρος	Σύνολο ΕΕ-28
2012	2.635.460	1.060.942	2.035.930	303.163	255	2.884	5.405	6.056.074
2013	1.337.049	893.027	1.209.297	215.131	28.813	445	19.587	3.720.447
2014	1.633.893	655.595	1.260.135	144.514	61.184	8.749	1.005	3.844.392
2015	1.848.490	344.051	1.082.876	260.653	110.449	6.852	18.724	3.751.412
2016	2.072.015	378.010	748.833	147.125	119.082	6.592	51.560	3.551.580
2017	1.885.822	413.928	945.737	180.909	93.034	45.709	3.987	3.621.821
2018	2.137.921	1.200.885	854.252	254.312	21.019	68.861	14.387	4.585.978
2019	3.015.140	14.847.474	793.964	198.357	23.471	87.727	30.564	19.043.100
2020	2.987.493	48.216.486	422.290	241.843	32.398	102.288	83.341	52.264.800
M.O.	2.172.587	7.556.711	1.039.257	216.223	54.412	36.679	25.396	11.159.956
M.O. 3ετίας	2.713.518	21.421.615	690.169	231.504	25.629	86.292	42.764	25.297.959

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

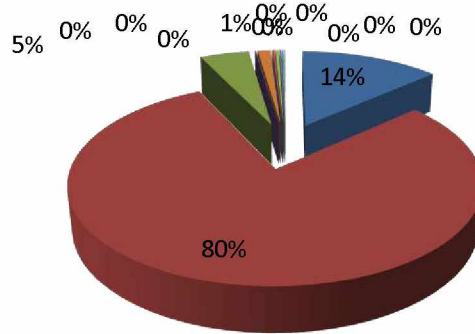
Τμήμα Χάρτη Ευρώπης και Αφρικής όπου φαίνονται οι χώρες συναλλαγής σε φαγκρί μεταξύ των οποίων η Μαυριτανία και το Μαρόκο
Πηγή: gr.dreamstime.com

Πίνακας 3.8 Εισαγωγές χωρών ΕΕ-28 σε φαγκρί προερχόμενο από τη Ελλάδα (αξία σε €)

	Ιταλία	Ισπανία	Γαλλία	Πορτογαλία	Ην. Βασίλειο	Γερμανία	Ολλανδία	Βουλγαρία	Ρουμανία	Κύπρος	Κροατία	Πολωνία	Σλοβενία	Βέλγιο	Σύνολο ΕΕ-28
2012	2.635.460	1.060.942	2.035.930	0	5.145	303.163	0	255	2.884	5.405	6.890	0	0	0	6.056.074
2013	1.337.049	893.027	1.209.297	0	16.513	215.131	0	28.813	445	19.587	585	0	0	0	3.720.447
2014	1.633.893	655.595	1.260.135	0	0	144.514	0	61.184	8.749	1.005	0	79.317	0	0	3.844.392
2015	1.848.490	344.051	1.082.876	79.317	0	260.653	0	110.449	6.852	18.724	0	0	0	0	3.751.412
2016	2.072.015	378.010	748.833	0	0	147.125	28.363	119.082	6.592	51.560	0	0	0	0	3.551.580
2017	1.885.822	413.928	945.737	0	0	180.909	0	93.034	45.709	3.987	51	0	52.644	0	3.621.821
2018	2.137.921	1.200.885	854.252	0	0	254.312	0	21.019	68.861	14.387	4.698	0	29.421	222	4.585.978
2019	3.015.140	14.847.474	793.964	4.656	0	198.357	0	23.471	87.727	30.564	27.350	0	6.950	7.447	19.043.100
2020	2.987.493	48.216.486	422.290	48.356	225	241.843	0	32.398	102.288	83.341	87.617	0	42.463	0	52.264.800
Μ.Ο.	2.172.587	7.556.711	1.039.257	14.703	2.431	216.223	3.151	54.412	36.679	25.396	14.132	8.813	14.609	852	11.159.956
Μ.Ο. 3ετίας	2.713.518	21.421.615	690.169	17.671	75	231.504	0	25.629	86.292	42.764	39.888	0	26.278	2.556	25.297.959

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Ποσοστό εισαγωγών σε ελληνικό φαγκρί χωρών ΕΕ-28 μ.ο. 2018-2020

Σχήμα 3.4 : Αξία εισαγωγών χωρών ΕΕ-28 σε φαγκρί ελληνικής προέλευσης (αξία σε €)

Στη συνέχεια θα διερευνηθεί η ανταγωνιστικότητα του ελληνικού φαγκριού στις αγορές της Ισπανίας, της Ιταλίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας και της Πορτογαλίας καθώς αυτές είναι η πέντε πρώτες εισαγωγικές αγορές της ΕΕ-28 σε φαγκρί (πίνακας 11). Οι πέντε πρώτες χώρες σε εισαγωγή ελληνικού φαγκριού είναι η Ισπανία, η Ιταλία, η Γαλλία, η Γερμανία και η Ρουμανία (πίνακας 12). Ανταγωνίστριες της Ελλάδας χώρες αλλά και αναμεταξύ τους είναι εκείνες που εμφανίζονται στον πίνακα 3.6 είναι δηλαδή οι κυριότερες χώρες από τις οποίες εισάγουν φαγκρί οι αγορές της Ισπανίας, Ιταλίας Γαλλίας, Γερμανίας και Πορτογαλίας και Ελλάδας. Οι κυριότερες ανταγωνίστριες χώρες στο φαγκρί όπως προέκυψαν από την επεξεργασία των δεδομένων της eurostat είναι η Ισπανία, Ιταλία, Γαλλία, Πορτογαλία, Ελλάδα, Ολλανδία, Δανία, Ην. Βασίλειο, Μαυριτανία και Μαρόκο ενώ μόνο για την αγορά της Ελλάδας συμπεριλαμβάνεται η Βουλγαρία και η Ν. Ζηλανδία καθώς εκεί χρησιμοποιείται ο δείκτης IS αντί του RXCA. Η ανάδειξη του βαθμού ανταγωνιστικότητας έγινε χρησιμοποιώντας τον δείκτη RXCA και στοιχεία από τους πίνακες του παραρτήματος. Ο δείκτης αυτός για κάθε εισαγωγική αγορά μεταφράζεται ως ένα κλάσμα με αριθμητή τις εισαγωγές της αγοράς αυτής σε φαγκρί από μια χώρα, δια τις εισαγωγές σε “0302” από την ίδια χώρα και παρονομαστή τις εισαγωγές της αγοράς αυτής σε φαγκρί από ΕΕ-28, δια τις εισαγωγές σε “0302” από την ΕΕ-28.

3.2.2.1 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Γαλλίας

Η αγορά της Γαλλίας αποτελεί μία από τις σημαντικές αγορές για το ελληνικό φαγκρί, αλλά ταυτόχρονα αποτελεί την σημαντικότερη αγορά της ΕΕ-28 για τα προϊόντα της υποκατηγορίας “302”. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 3.9 όπου παρουσιάζεται η αξία των εισαγωγών της Γαλλίας σε φαγκρί από τις επτά κυριότερες χώρες που εξάγουν φαγκρί προς την χώρα αυτή, βλέπουμε τις Ελλάδα, Ισπανία, Ολλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Δανία, Μαυριτανία και το Μαρόκο, ενώ δεν περιλαμβάνεται η Ιταλία. Το ελληνικό φαγκρί καταλαμβάνει σημαντικό μερίδιο αγοράς στην αγορά της Γαλλίας σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες αν και την τελευταία πενταετία παρουσιάζει μια σταθερή μείωση από έτος σε έτος. .

Η αγορά της Γαλλίας αποτελεί την τρίτη σημαντικότερη αγορά για το ελληνικό φαγκρί (με μ.ο. εισαγωγών 9ετίας λίγο πάνω από 1 εκ. ευρώ και συνολικά πάνω από 9 εκ. ευρώ), αλλά και την σημαντικότερη αγορά της Ε.Ε.-28 των προϊόντων της υποκατηγορίας των νωπών ψαριών (μ.ο. εισαγωγών 10ετίας πάνω από 1 δις €). Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 3.9 όπου παρουσιάζεται η αξία των εισαγωγών της Γαλλίας σε φαγκρί από τις χώρες της Ελλάδας, Ισπανίας, Ολλανδίας, Ην. Βασιλείου, Δανίας, Μαυριτανίας και του Μαρόκου διαπιστώνεται ότι το ελληνικό φαγκρί κατέχει το δεύτερο μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς σε σχέση με τις προαναφερθείσες ανταγωνιστικές χώρες πίσω από την Μαυριτανία ενώ κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς από τις ευρωπαϊκές χώρες όμως με μειούμενες τάσεις. Ειδικότερα, οι εισαγωγές του ελληνικού φαγκριού ακολούθησαν σταθερή καθοδική πορεία κατά την περίοδο της μελέτης και μάλιστα από τα 2 εκ. ευρώ το 2012, υποπενταπλασιάστηκαν και έφτασαν το 2020 στα 422 χιλιάδες ευρώ.

Πρώτο σε αξία εισαγωγών στην αγορά της Γαλλίας είναι το φαγκρί της Μαυριτανίας με μέσο όρο της περιόδου μελέτης στα 1,9 εκ. ευρώ, ακολουθεί της Ελλάδας κι έπεται το φαγκρί της Ισπανίας με 796 χιλιάδες ευρώ, ενώ αρκετά πιο πίσω βρίσκεται το φαγκρί του Μαρόκου με 81 χιλιάδες ευρώ. Ακολουθούν, η Ολλανδία με 80 χιλιάδες ευρώ, το Ην. Βασίλειο 71 χιλιάδες ευρώ και Δανία με 58 χιλιάδες ευρώ. Γενικά η Ελλάδα προμηθεύει όλα τα χρόνια την αγορά της Γαλλίας σε φαγκρί σε

ποσοστό 50% επί του συνόλου όλων των χωρών της ΕΕ-28 πλην της τελευταίας διετίας που το ποσοστό αυτό έχει πέσει σημαντικά και έφτασε στο 25%.

Οι εισαγωγές της Γαλλίας σε ελληνικό φαγκρί παρουσιάζουν μια πτωτική τάση κατά την τελευταία 9ετία στην οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία (2012-2020). Η πτώση είναι σημαντική -61% και όπως προκύπτει είναι σταδιακή και κλιμακωτή. Δεν παρουσιάζει δηλαδή μεγάλες διακυμάνσεις. Ακολουθεί σε αξία εισαγωγών το Ισπανικό φαγκρί το οποίο παρουσιάζει ελαφρά μείωση και τιμές που ανεβοκατεβαίνουν από έτος σε έτος. Ακολουθεί το Ηνωμένο Βασίλειο το οποίο σημείωσε σημαντική πτώση κατά το 2020 ίσως ως προελεύδιο της επικείμενης εξόδου του από την ΕΕ.. Η Μαυριτανία παρουσίαζε κλιμακωτά ανοδικές τάσεις έως το 2016 και ακολούθως κλιμακωτά πτωτικές τάσεις. Οι συνολικές εισαγωγές της Γαλλίας σε φαγκρί από τις επτά παραπάνω χώρες ανήλθαν κοντά στα 4,8 εκ. ευρώ το 2012, ενώ έχουν μειωθεί σημαντικά σήμερα (2020) με εισαγωγές κοντά στα 2,5 εκ. ευρώ.

Πίνακας 3.9 Εισαγωγές Γαλλίας σε φαγκρί από Ελλάδα, Ισπανία, Ολλανδία, Ην. Βασίλειο, Δανία, Μαυριτανία και Μαρόκο (αξία σε €)- Επτά κυριότερες χώρες από τις οποίες εισάγει φαγκρί η Γαλλία και εξετάζονται ως προς την ανταγωνιστικότητα

Έτος	Ελλάδα	Ισπανία	Ολλανδία	Ην. Βασίλειο	Δανία	Σύνολο (ΕΕ)	Μαυριτανία	Μαρόκο
2012	2.035.930	935.310	128.918	134.554	141.529	3.477.362	1.358.814	79.172
2013	1.209.297	875.560	51.250	30.297	23.196	2.233.353	1.118.287	124.435
2014	1.260.135	538.730	75.766	70.058	72.631	2.039.272	2.063.444	101.564
2015	1.082.876	749.134	27.251	80.817	56.904	2.017.182	2.450.982	133.707
2016	748.833	609.183	4.016	35.248	24.931	1.492.585	3.442.705	42.757
2017	945.737	796.960	10.209	53.356	44.724	2.067.251	2.337.803	94.569
2018	854.252	1.000.995	94.812	216.522	34.259	2.276.112	1.704.610	120.862
2019	793.964	858.079	61.112	11.955	48.275	2.209.838	1.515.500	33.133
2020	422.290	802.768	269.447	8.585	79.268	1.621.987	1.045.297	306
M.O.	1.039.257	796.302	80.309	71.266	58.413	2.159.438	1.893.049	81.167

Πηγή eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

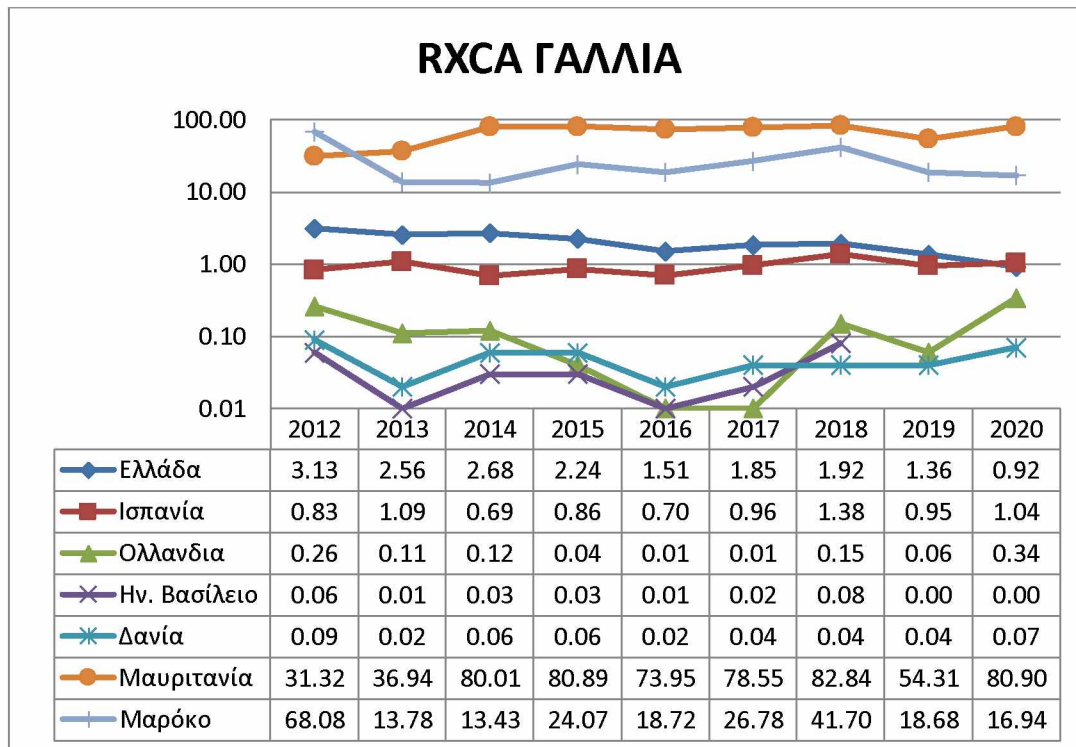
Από τα αποτελέσματα εφαρμογής του δείκτη του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (RXCA) στην αγορά της Γαλλίας, για τα έτη 2012-2020, προκύπτει ότι τιμή του δείκτη μεγαλύτερη της μονάδας και μάλιστα υψηλό εμφανίζουν σταθερά οι εξω-ευρωπαϊκές χώρες Μαυριτανία και Μαρόκο, ενώ η Ελλάδα αποτελεί την μοναδική ευρωπαϊκή χώρα με δείκτη μεγαλύτερο της μονάδας γεγονός που την κάνει την μόνη ανταγωνιστική ως προς το φαγκρί στην αγορά της

Γαλλίας μαζί με την Μαυριτανία και το Μαρόκο. Σε συνδυασμό με το γεγονός ότι εξάγει μεγάλες ποσότητες σε φαγκρί την κάνει απόλυτο κυρίαρχο μαζί με την Μαυριτανία. Οι υπόλοιπες χώρες παρουσιάζουν ανταγωνιστικό μειονέκτημα με την Ισπανία να ξεπερνά την μονάδα στον δείκτη RXCA μόνο κάποια χρόνια.

Πίνακας 3.10 : Τιμές δείκτη RXCA για την αγορά της Γαλλίας

RXCA	Ελλάδα	Ισπανία	Ολλανδία	Ην. Βασίλειο	Δανία	Μαυριτανία	Μαρόκο
2012	3,13	0,83	0,26	0,06	0,09	31,32	68,08
2013	2,56	1,09	0,11	0,01	0,02	36,94	13,78
2014	2,68	0,69	0,12	0,03	0,06	80,01	13,43
2015	2,24	0,86	0,04	0,03	0,06	80,89	24,07
2016	1,51	0,70	0,01	0,01	0,02	73,95	18,72
2017	1,85	0,96	0,01	0,02	0,04	78,55	26,78
2018	1,92	1,38	0,15	0,08	0,04	82,84	41,70
2019	1,36	0,95	0,06	0,00	0,04	54,31	18,68
2020	0,92	1,04	0,34	0,00	0,07	80,90	16,94
M.O.	2,02	0,94	0,12	0,03	0,05	66,63	26,91
MIN	0,92	0,95	0,01	0,00	0,02	31,32	13,43
MAX	3,13	1,38	0,34	0,08	0,09	82,84	68,08
τυπική απόκλιση	0,70	0,21	0,11	0,03	0,02	20,39	17,71

Πηγή eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Σχήμα 3.5 : Τιμές του δείκτη RXCA για το φαγκρί στην αγορά της Γαλλίας

Τα αποτελέσματα των υπολογισμών των τιμών του φαγκριού των ανταγωνιστικών χωρών στη αγορά της Γαλλίας παρουσιάζονται στον πίνακα 3.11. Για το 2020 το φαγκρί της Δανίας με τιμή 2,22€/κιλό και του Ην. Βασιλείου με 2,26€/κιλό είναι οι πιο χαμηλές στην αγορά της Γαλλίας, όμως με το Ην. Βασίλειο να έχει ελάχιστες συναλλαγές ώστε να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα. Το φαγκρί της Ελλάδας έχει τιμή στα 4,73€/κιλό για το 2020 και 4,86€/κιλό κατά μέσο όρο την τελευταία 9ετία. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα 3.11 η τιμή του φαγκριού της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Ολλανδίας κυμαίνονται περίπου στα ίδια επίπεδα. Επομένως, το ελληνικό φαγκρί στην αγορά της Γαλλίας είναι ανταγωνιστικό γεγονός που συμφωνεί και με την χαμηλή τιμή που παρουσιάζει στην αγορά αυτή.

Πίνακας 3.11 : Τιμές πώλησης φαγκριού που εισάγονται στην αγορά της Γαλλίας και προέρχονται από τις παρακάτω χώρες (τιμές σε €/κιλό)

Έτος	Ην.						
	Ελλάδα	Ισπανία	Ολλανδία	Βασίλειο	Δανία	Μαυριτανία	Μαρόκο
2012	2,24	2,70	6,75	2,21	2,35	6,01	13,65
2013	3,75	3,47	3,69	2,16	3,13	5,67	12,70
2014	5,56	4,78	5,02	2,41	3,04	5,70	13,54
2015	6,20	5,88	4,40	2,24	2,82	5,66	13,78
2016	5,27	5,53	4,46	2,67	5,09	5,94	12,58
2017	5,63	5,74	4,64	3,10	4,07	6,00	13,71
2018	5,25	5,44	4,18	3,45	5,91	6,09	16,11
2019	5,13	4,36	2,47	2,66	3,20	5,70	12,27
2020	4,73	4,01	4,02	2,26	2,22	5,77	12,24
M.O.	4,86	4,66	4,40	2,57	3,54	5,84	13,40
MIN	2,24	2,70	2,47	2,16	2,22	5,66	12,24
MAX	6,20	5,88	6,75	3,45	5,91	6,09	16,11

Πηγή eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

3.2.2.2 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Ισπανίας

Η αγορά της Ισπανίας αποτελεί την σημαντικότερη αγορά για το ελληνικό φαγκρί. Όπως φαίνεται από τον παρακάτω πίνακα η Ελλάδα κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς στην αγορά της Ισπανίας με μέσο όρο συναλλαγών ετών 2012-2020

περισσότερο από 7,5 εκ. ευρώ. Η Ελλάδα είναι μακράν η πρώτη από τις ευρωπαϊκές χώρες που προμηθεύει με φαγκρί την αγορά της Ισπανίας και ξεπερνά ακόμα και τις ισχυρά παραδοσιακές εξωευρωπαϊκές χώρες προς την αγορά της ιβηρικής χερσονήσου που είναι η Μαυριτανία και το Μαρόκο. Η Ισπανία αποτελεί τη δεύτερη σημαντικότερη αγορά της ΕΕ-28 μετά τη Γαλλία σε εισαγωγές των προϊόντων της υποκατηγορίας “0302” των νωπών ψαριών. Το έτος 2020 το 91% του συνόλου του ευρωπαϊκού φαγκριού που προμηθεύτηκε η Ισπανία ήταν ελληνικής προέλευσης. Οι εισαγωγές του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Ισπανίας ακολούθησαν μια πτωτική τάση την περίοδο 2012-2015 για να ανακάμψουν μετέπειτα και την τελευταία διετία να εκτοξευθούν στα 14,8 εκ. € το 2019 και να σκαρφαλώσουν στο τεράστιο ποσό των 48,2 εκ. € το 2020. Από τις υπόλοιπες χώρες η Μαυριτανία και το Μαρόκο αποτελούν μαζί με την Ελλάδα τους κύριους προμηθευτές στην αγορά της Ισπανίας σε φαγκρί, ενώ από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες μετά την Ελλάδα πρώτη είναι η Πορτογαλία και ακολουθούν η Ιταλία με πτωτικές τάσεις έως το 2019, η Γαλλία με σταθερές ανοδικές τάσεις καθ’ όλη την διάρκεια των ετών πλην του 2020. Στην τελευταία θέση από τους επτά κυριότερους προμηθευτές της Ισπανίας σε φαγκρί βρίσκεται η Ολλανδία.

Πίνακας 3.12: Εισαγωγές Ισπανίας σε φαγκρί από Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία, Πορτογαλία Ολλανδία, Μαυριτανία και Μαρόκο (αξία σε €) - Επτά κυριότερες χώρες από τις οποίες εισάγει φαγκρί η Ισπανία και εξετάζονται ως προς την ανταγωνιστικότητα

Έτος	Ελλάδα	Ιταλία	Γαλλία	Πορτογαλία	Ολλανδία	Σύνολο (ΕΕ)	Μαυριτανία	Μαρόκο
2012	1.060.942	95.079	674.735	1.139.121	146.821	3.476.621	2.826.194	5.704.274
2013	893.027	172.840	587.476	1.727.051	144.974	3.643.677	5.056.914	7.095.031
2014	655.595	205.673	822.310	1.102.561	181.180	3.434.675	6.503.387	7.209.778
2015	344.051	283.597	855.652	1.639.369	248.783	3.617.514	9.879.426	6.458.755
2016	378.010	228.190	881.957	1.729.262	312.730	4.234.467	10.502.025	7.388.786
2017	413.928	144.399	946.738	1.780.640	323.520	4.220.249	8.722.677	8.558.860
2018	1.200.885	61.702	1.130.696	1.658.733	381.123	5.001.072	8.717.333	8.971.476
2019	14.847.474	169.488	1.824.656	1.830.873	560.123	19.401.303	7.162.829	8.466.447
2020	48.216.486	1.110.170	1.030.322	1.861.393	502.057	53.092.038	7.409.866	5.831.417
Μ.Ο.	7.556.711	274.571	972.727	1.607.667	311.257	11.124.624	7.420.072	7.298.314

Πηγή eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Από τα αποτελέσματα εφαρμογής του δείκτη RXCA προκύπτει ότι η Ελλάδα παρουσιάζει τιμές δείκτη υψηλότερες της μονάδας για όλη της περίοδο μελέτης με τις

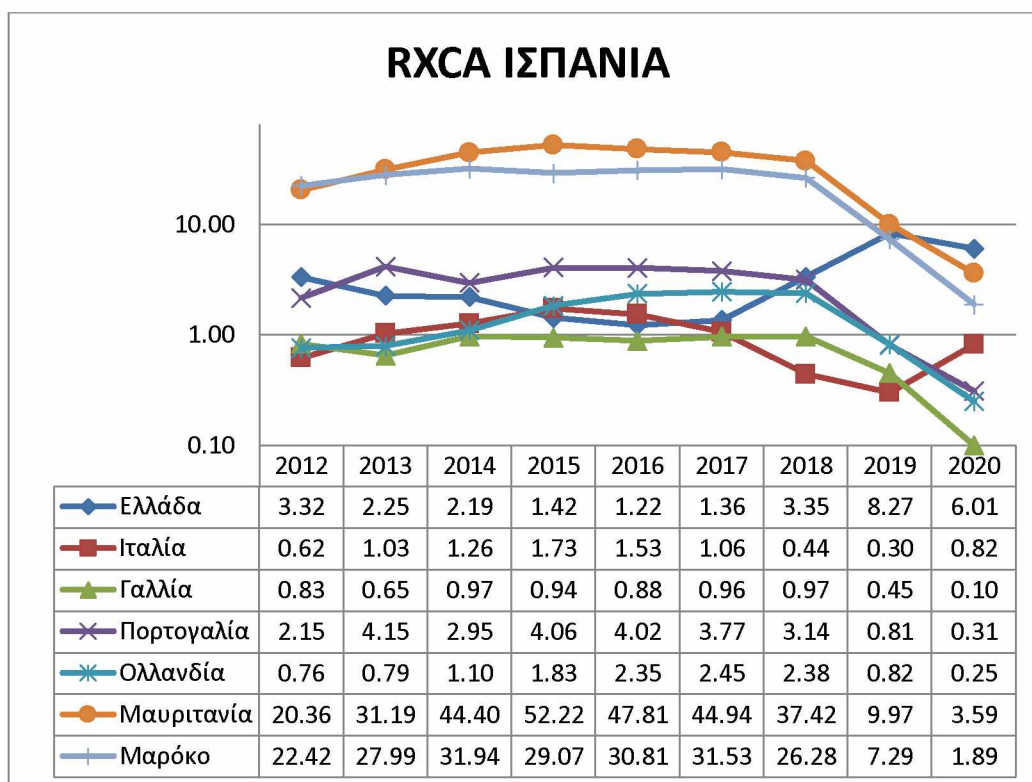
χαμηλότερες τιμές να εμφανίζονται την τριετία (2015-2017). Το γαλλικό φαγκρί παρουσιάζει ανταγωνιστικό μειονέκτημα με τιμές του δείκτη μικρότερες της μονάδας. Τα υπόλοιπα κράτη εμφανίζουν τιμές μεγαλύτερες της μονάδας σε κάποια από τα έτη μελέτης και δεν παρουσιάζουν σταθερότητα. Τα δύο εξωευρωπαϊκά κράτη Μαυριτανία και Μαρόκο παρουσιάζουν τιμές δείκτη RXCA πολύ υψηλότερο της μονάδας γεγονός που τα καθιστά πολύ ανταγωνιστικά με εξαίρεση τα τελευταία δύο χρόνια όπου ο δείκτης έχει μειωθεί αισθητά. Αξιοσημείωτο είναι επίσης πως η Ελλάδα είναι η χώρα με τον υψηλότερο δείκτη RXCA το 2020 και παρουσιάζει το μεγαλύτερο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα από όλες τις υπόλοιπες ανταγωνιστικές χώρες στην αγορά της Ισπανίας. Το 2020 η Ελλάδα ήταν η πλέον ανταγωνιστική χώρα σε φαγκρί στην αγορά της Ισπανίας ακολουθούμενη από την Μαυριτανία και το Μαρόκο. Όλες οι υπόλοιπες χώρες παρουσίασαν ανταγωνιστικό μειονέκτημα.

Πίνακας 3.13: Δείκτης RXCA για την αγορά της Ισπανίας

	Ελλάδα	Ιταλία	Γαλλία	Πορτογαλία	Ολλανδία	Μαυριτανία	Μαρόκο
2012	3,32	0,62	0,83	2,15	0,76	20,36	22,42
2013	2,25	1,03	0,65	4,15	0,79	31,19	27,99
2014	2,19	1,26	0,97	2,95	1,10	44,40	31,94
2015	1,42	1,73	0,94	4,06	1,83	52,22	29,07
2016	1,22	1,53	0,88	4,02	2,35	47,81	30,81
2017	1,36	1,06	0,96	3,77	2,45	44,94	31,53
2018	3,35	0,44	0,97	3,14	2,38	37,42	26,28
2019	8,27	0,30	0,45	0,81	0,82	9,97	7,29
2020	6,01	0,82	0,10	0,31	0,25	3,59	1,89
M.O.	3,27	0,98	0,75	2,82	1,41	32,43	23,25
MIN	1,22	0,30	0,10	0,31	0,25	3,59	1,89
MAX	8,27	1,73	0,97	4,15	2,45	52,22	31,94
τυπική απόκλιση	2,40	0,48	0,30	1,44	0,84	17,45	11,06

Πηγή : eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Οι διακυμάνσεις των τιμών του δείκτη RXCA για τις υπό μελέτη ανταγωνιστικές χώρες στην αγορά της Ισπανίας φαίνονται στο διάγραμμα του σχήματος 3.16. Εφαρμόζοντας τον λόγο αξία προς ποσότητα προκύπτει ο πίνακας 3.14 όπου φαίνονται οι τιμές του φαγκριού στην αγορά της Ισπανίας των τελευταίων ετών. Από τον πίνακα αυτόν βλέπουμε πως η τιμή της ελληνικού φαγκριού έφτασε την μέγιστη τιμή της το 2015 στα 5,24€/κιλό.

Σχήμα 3.6 : Τιμές του δείκτη RXCA για το φαγκρί στην αγορά της Ισπανίας

Πίνακας 3.14 Τιμές πώλησης φαγκριού που εισάγονται στην αγορά της Ισπανίας και προέρχονται από τις παρακάτω χώρες (τιμές σε €/κίλο)

Έτος	Ελλάδα	Ιταλία	Γαλλία	Πορτογαλία	Ολλανδία	Μαυριτανία	Μαρόκο
2012	4,03	4,44	5,02	4,10	4,78	4,76	7,04
2013	4,29	3,66	5,19	3,84	4,43	5,13	7,31
2014	4,67	4,26	5,93	3,39	4,17	4,78	7,42
2015	5,24	4,81	5,44	4,22	3,70	4,51	8,72
2016	4,90	4,83	4,88	4,11	4,42	4,59	8,71
2017	4,62	5,18	5,17	3,50	5,13	5,29	8,70
2018	4,05	4,23	5,49	4,24	5,74	5,41	9,16
2019	4,71	5,06	5,26	8,13	5,35	5,16	9,57
2020	4,65	4,93	4,93	6,17	6,32	5,00	8,80
M.O.	4,57	4,60	5,26	4,64	4,89	4,96	8,38
MIN	4,03	3,66	4,88	3,39	3,70	4,51	7,04
MAX	5,24	5,18	5,93	8,13	6,32	5,29	9,57

Πηγή: eurostatκαι υπολογισμοί συγγραφέα

Τις καλύτερες τιμές πώλησης πετυχαίνει το Μαρόκο σχεδόν διπλάσιες από τις υπόλοιπες χώρες. Γενικά οι τιμές όλων των χωρών κυμαίνονται κοντά στα 5,00 €/κίλο με κάποιες αυξομειώσεις. Το ελληνικό και το ιταλικό φαγκρί πωλούνται στην χαμηλότερη τιμή στην αγορά της Ισπανίας.

3.2.2.3 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Ιταλίας

Η δεύτερη μεγαλύτερη αγορά που εισάγει ελληνικό φαγκρί έπειτα από εκείνη της Ισπανίας είναι η αγορά της Ιταλίας με μέσο όρο της εξεταζόμενης περιόδου κοντά στα 2,2 εκ. ευρώ ενώ αθροιστικά για όλα τα χρόνια πλησιάζει τα 20 εκ. ευρώ. Ταυτόχρονα η Ιταλία αποτελεί και την δεύτερη σημαντικότερη αγορά πίσω από εκείνη της Γαλλίας για τα προϊόντα της υποκατηγορίας “0302” με μέσο όρο εισαγωγών δεκαετίας από της ΕΕ κοντά στα 800 εκ. ευρώ. Η Ιταλία προμηθεύεται κυρίως φαγκρί από την Ισπανία με μέσο όρο 9ετίας κοντά στα 3,5 εκ. ευρώ, ακολουθεί όπως προείπαμε η Ελλάδα με 2,2 εκ. ευρώ κι έπειτα η Γαλλία με 1,7 εκ. ευρώ. Η Ιταλία εισάγει σε φαγκρί πολύ μικρότερες ποσότητες από όλες τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές και εξωευρωπαϊκές χώρες καθώς είναι και η ίδια παραγωγός χώρα σε σημαντικές ποσότητες. Ακολουθούν η Ολλανδία, η Πορτογαλία, το Μαρόκο ενώ τελευταία από τις 7 κυριότερες χώρες από τις οποίες εισάγει φαγκρί η Ιταλία είναι η Δανία.

Πίνακας 3.15: Εισαγωγές Ιταλίας σε φαγκρί από Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Πορτογαλία Ολλανδία, Δανία και Μαρόκο (αξία σε €) - Επτά κυριότερες χώρες από τις οποίες εισάγει φαγκρί η Ιταλία και εξετάζονται ως προς την ανταγωνιστικότητα

Έτος	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Πορτογαλία	Ολλανδία	Δανία	Σύνολο (ΕΕ)	Μαρόκο
2012	2.635.460	2.804.054	1.934.436	183.410	318.750	41.574	8.091.761	38.393
2013	1.337.049	3.179.347	1.559.613	218.094	274.809	29.214	6.775.751	248.728
2014	1.633.893	3.218.938	1.259.273	383.054	275.559	26.698	7.129.279	254.429
2015	1.848.490	3.355.248	1.560.054	415.070	361.653	91.041	7.752.797	290.791
2016	2.072.015	4.348.550	1.826.532	277.432	381.672	84.557	9.230.122	161.611
2017	1.885.822	4.500.873	1.790.020	313.802	382.538	119.531	9.217.892	181.891
2018	2.137.921	3.254.118	1.711.394	470.189	350.918	89.732	8.141.349	189.366
2019	3.015.140	4.385.441	2.259.625	537.229	582.265	203.721	11.667.993	139.929
2020	2.987.493	2.261.897	1.384.948	350.848	639.586	153.918	7.844.378	36.786
Μ.Ο.	2.172.587	3.478.718	1.698.433	349.903	396.417	93.332	8.427.925	171.325

Πηγή : eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Η Ιταλία το 2019 έφτασε στο μέγιστο της αξίας εισαγωγών σε φαγκρί ελληνικής προέλευσης (αξία πάνω από τα 3 εκ. ευρώ), ενώ η Ελλάδα κατά το 2020 ήταν η πρώτη χώρα από την οποία εισήγαγε φαγκρί η Ιταλία ξεπερνώντας και την Ισπανία (3 εκ. ευρώ περίπου έναντι 2,3 εκ. ευρώ της Ισπανίας). Όλα τα στοιχεία παρατίθενται

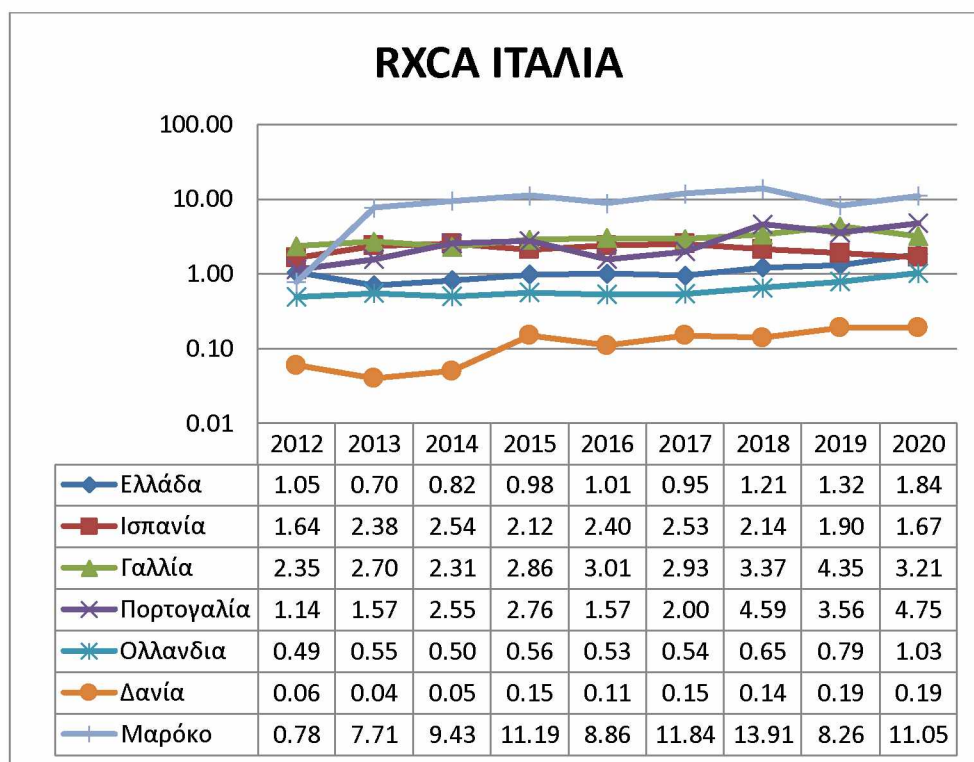
αναλυτικά στον πίνακα 3.15. Οι τρεις αυτές χώρες δηλαδή Ελλάδα, Ισπανία και Γαλλία προμηθεύουν την Ιταλία σε φαγκρί σε ποσοστό που ξεπερνάει το 85% ανά έτος. Από τις εξωευρωπαϊκές χώρες η Ιταλία εισάγει από το Μαρόκο φαγκρί αξίας 170 χιλ. ευρώ (μ.ο. 9ετίας) δηλαδή αρκετά μικρότερο από τις άλλες κύριες ανταγωνιστικές χώρες, ενώ οι εισαγωγές φαγκριού προέλευσης Μαυριτανίας είναι αμελητέες και για το λόγο αυτό δεν συμπεριλαμβάνονται στον πίνακα 3.15 .

Από τα αποτελέσματα εφαρμογής του δείκτη RXCA προκύπτει ότι η Ελλάδα παρουσιάζει τιμές δείκτη υψηλότερες της μονάδας κατά την τελευταία τριετία (2018-2020) καθώς και για τα έτη 2012 και 2016. Γενικά όλα τα κράτη παρουσιάζουν δείκτη RXCA μεγαλύτερο της μονάδας πλην της Ολλανδίας και της Δανίας γεγονός που κάνει την αγορά της Ιταλίας αρκετά περίπλοκη ως προς την ανταγωνιστικότητα στην αγορά φαγκριού. Γενικά η Ισπανία που αποτελεί και την μεγαλύτερη εξαγωγώ χώρα σε φαγκρί προς την αγορά της Ιταλίας παρουσιάζει όλα τα χρόνια δείκτη $RXCA > 1$ και σε σχέση με τις ποσότητες που εξάγει την κάνει αρκετά ανταγωνιστική στην αγορά της Ιταλίας καθώς παρουσιάζει μια σταθερότητα τόσο ως προς τον όγκο των εξαγωγών όσο και ως προς τον δείκτη RXCA. Υψηλό δείκτη ανταγωνιστικότητας εμφανίζει το Μαρόκο ακολουθούμενο από την Γαλλία και Πορτογαλία. Στην αγορά της Ιταλίας πέντε από τα επτά κράτη που εξετάζονται ως προς την ανταγωνιστικότητα παρουσιάζουν δείκτη RXCA μεγαλύτερο της μονάδας. Το ελληνικό φαγκρί στην αγορά της Ιταλίας είναι ανταγωνιστικό μόνο κατά την τελευταία τριετία (2018-2020), αλλά ο βαθμός ανταγωνισμού είναι ο μικρότερος.

Πίνακας 3.16 Δείκτης RXCA για την αγορά της Ιταλίας

	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Πορτογαλία	Ολλανδία	Δανία	Μαρόκο
2012	1,05	1,64	2,35	1,14	0,49	0,06	0,78
2013	0,70	2,38	2,70	1,57	0,55	0,04	7,71
2014	0,82	2,54	2,31	2,55	0,50	0,05	9,43
2015	0,98	2,12	2,86	2,76	0,56	0,15	11,19
2016	1,01	2,40	3,01	1,57	0,53	0,11	8,86
2017	0,95	2,53	2,93	2,00	0,54	0,15	11,84
2018	1,21	2,14	3,37	4,59	0,65	0,14	13,91
2019	1,32	1,90	4,35	3,56	0,79	0,19	8,26
2020	1,84	1,67	3,21	4,75	1,03	0,19	11,05
Μ.Ο.	1,10	2,15	3,01	2,72	0,63	0,12	9,23
MIN	0,70	1,64	2,31	1,14	0,49	0,04	0,78
MAX	1,84	2,54	4,35	4,75	0,79	0,19	13,91
τυπική απόκλιση	0,33	0,35	0,61	1,32	0,18	0,06	3,72

Πηγή : eurostatκαι υπολογισμοί συγγραφέα

Σχήμα 3.7 : Τιμές του δείκτη RXCA για το φαγκρί στην αγορά της Ιταλίας

Από τις τιμές ανά κιλό που υπολογίσθηκαν στην αγορά της Ιταλίας βλέπουμε πως υψηλές τιμές πώλησης φαγκριού πετυχαίνουν το Μαρόκο και η Πορτογαλία. Η Πορτογαλία πέτυχε την υψηλότερη τιμή από όλες τις χώρες το 2018 στα 16,27€/κιλό. Όμως οι ποσότητες των χωρών αυτών όπως είδαμε στον πίνακα 3.15 είναι σχετικά μικρές με αποτέλεσμα να έχουν πολύ μικρό μερίδιο αγοράς στην αγορά της Ιταλίας

Πίνακας 3.17 Τιμές πώλησης φαγκριού που εισάγεται στην αγορά της Ιταλίας και προέρχονται από τις παρακάτω χώρες (τιμές σε €/κιλό)

Έτος	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Πορτογαλία	Ολλανδία	Δανία	Μαρόκο
2012	5,53	7,64	4,88	14,44	5,99	4,52	12,80
2013	5,54	7,26	5,08	12,05	6,08	4,36	11,52
2014	5,74	6,89	5,53	11,61	6,12	4,11	12,92
2015	5,90	6,03	5,36	11,37	4,65	7,46	13,59
2016	4,41	6,69	5,91	11,14	5,84	8,63	12,34
2017	4,54	9,05	7,15	10,64	5,56	7,03	13,78
2018	6,95	8,53	7,26	16,27	6,70	7,48	13,92
2019	7,67	5,95	7,16	10,47	7,12	8,71	14,43
2020	5,90	7,70	7,36	14,62	7,19	9,00	14,15
Μ.Ο.	5,80	7,31	6,19	12,51	6,14	6,81	13,27
MIN	4,41	5,95	4,88	10,47	4,65	4,11	11,52
MAX	7,67	9,05	7,36	16,27	7,19	9,00	14,43

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

3.2.2.4 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Πορτογαλίας

Από τις εισαγωγές φαγκριού στην αγορά της Πορτογαλίας και σύμφωνα με τον πίνακα 3.18 παρατηρούμε ότι ο κύριος προμηθευτής της, είναι η Ισπανία η οποία προμηθεύει την αγορά της Πορτογαλίας σε φαγκρί σε ποσοστό που αγγίζει το 85% . Η Πορτογαλία δε, εισάγει φαγκρί προέλευσης Ισπανίας σε ποσοστό 98% επί του συνόλου όλων των χωρών ΕΕ-28 που προμηθεύουν την Πορτογαλία σε φαγκρί γεγονός που την καθιστά μοναδική ευρωπαϊκή χώρα που προμηθεύει την Πορτογαλία σε φαγκρί. Δηλαδή το 98% του εισαγόμενου φαγκριού στην αγορά της Πορτογαλίας προερχόμενο από τις χώρες της ΕΕ-28 είναι Ισπανικό. Η Πορτογαλία αποτελεί την έκτη σημαντικότερη αγορά της ΕΕ-28 μετά την Γαλλία, την Ιταλία, την Ισπανία, την Πολωνία και την Γερμανία σε εισαγωγές των προϊόντων της υποκατηγορίας των νωπών ψαριών “0302”.

Την Ισπανία ακολουθούν σε πολύ μικρότερες ποσότητες η Μαυριτανία (8 φορές μικρότερες ποσότητες σε αξία και το Μαρόκο 28 φορές μικρότερες ποσότητες σε αξία κατά μέσο όρο 9ετίας). Οι εισαγωγές της Πορτογαλίας σε φαγκρί προέλευσης Μαρόκου έχουν μηδενισθεί την τελευταία τετραετία παρόλο που το 2014 ανήλθαν στις 524 χιλ. ευρώ. Όπως φαίνεται και από τα στοιχεία του πίνακα 3.18 οι εισαγωγές της Πορτογαλίας σε φαγκρί προέλευσης τόσο Μαυριτανίας όσο και Μαρόκου από το 2012 έως το 2015 παρουσίασαν αξιόλογες τιμές, ειδικά η Μαυριτανία που ξεπέρασε τα 0,9 εκ. ευρώ το 2013. Από το 2016 κι έπειτα παρουσίασαν συνεχή πτώση εξαγωγών σε φαγκρί προς την αγορά της Πορτογαλίας, με το Μαρόκο να μην εξάγει καθόλου ενώ η Μαυριτανία το 2020 έφτασε να εξάγει φαγκρί αξίας 200 χιλ. ευρώ, αρκετά χαμηλότερο από τις τιμές της τετραετίας 2012-2015 που κυμάνθηκαν από 920 χιλ. ευρώ έως 529 χιλ. ευρώ.

Η Πορτογαλία εισάγει από την Ελλάδα αμελητέες ποσότητες σε φαγκρί οι οποίες ξεκίνησαν μόλις τα δύο τελευταία χρόνια 2019 και 2020 ενώ το 2015 είχε εισάγει ξανά φαγκρί αξίας 20 χιλ. ευρώ. Σε όλα τα υπόλοιπα χρόνια της περιόδου μελέτης δεν υπήρχαν εισαγωγές από την Πορτογαλία σε φαγκρί προέλευσης Ελλάδας. Γενικά όπως επισημάναμε και στην αρχή της παραγράφου η Ισπανία είναι ο κύριος προμηθευτής της χώρας σε φαγκρί με αξία εισαγωγών που κυμάνθηκε από 3,7 εκ. €

έως 4,05 εκ. € (2015-2018) που ήταν το μέγιστο των εισαγωγών. Το 2018 η εισαγωγές της Πορτογαλίας σε φαγκρί προέλευσης Ισπανίας άγγιξε σχεδόν το 100% της παγκόσμιας αγοράς.

Πίνακας 3.18.: Εισαγωγές Πορτογαλίας σε φαγκρί από Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία, Μαυριτανία και Μαρόκο (αξία σε €) - Επτά κυριότερες χώρες από τις οποίες εισάγει φαγκρί η Πορτογαλία και εξετάζονται ως προς την ανταγωνιστικότητα

Έτος	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Ιταλία	Ολλανδία	Σύνολο (ΕΕ)	Μαυριτανία	Μαρόκο
2012	0	434.865	4.779	0	0	439.644	920.448	88.761
2013	0	1.168.574	0	0	0	1.168.574	909.830	188.979
2014	0	2.137.736	0	0	0	2.137.736	696.030	524.445
2015	20.345	3.730.566	0	112.882	132.611	3.996.404	528.839	248.166
2016	0	3.945.701	0	28.254	0	3.974.776	0	3.487
2017	0	4.019.674	0	0	0	4.020.088	176	0
2018	0	4.046.405	0	0	0	4.046.405	10.496	0
2019	4.654	3.693.059	26.456	0	0	3.724.169	42.942	0
2020	48.356	3.589.605	515	0	0	3.638.476	212.233	0
Μ.Ο.	8.151	2.974.021	3.528	15.682	14.735	3.016.252	368.999	117.093

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Από τα αποτελέσματα που προέκυψαν χρησιμοποιώντας τον δείκτη του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (RXCA) για την αγορά της Πορτογαλίας για τα έτη 2012-2020, προκύπτει ότι τιμή του δείκτη μεγαλύτερη της μονάδας $RXCA > 1$ εμφανίζει σταθερά μόνο η Ισπανία και ο οποίος κυμαίνεται κοντά στο 2. Η Μαυριτανία παρουσιάζει υψηλές τιμές δείκτη RXCA πλην δύο ετών. Ο δείκτης RXCA του Μαρόκου παρουσιάζει υψηλές τιμές κατά τα έτη 2012-2016 ενώ από το επόμενο έτος σταμάτησαν οι εισαγωγές φαγκριού προέλευσης Μαρόκου. Σε όλα τα υπόλοιπα κράτη ο δείκτης RXCA είναι μηδενικός ή κοντά στο μηδέν γεγονός που τα κάνει μη ανταγωνιστικά στην αγορά της Πορτογαλίας. (πίν. 3.19).

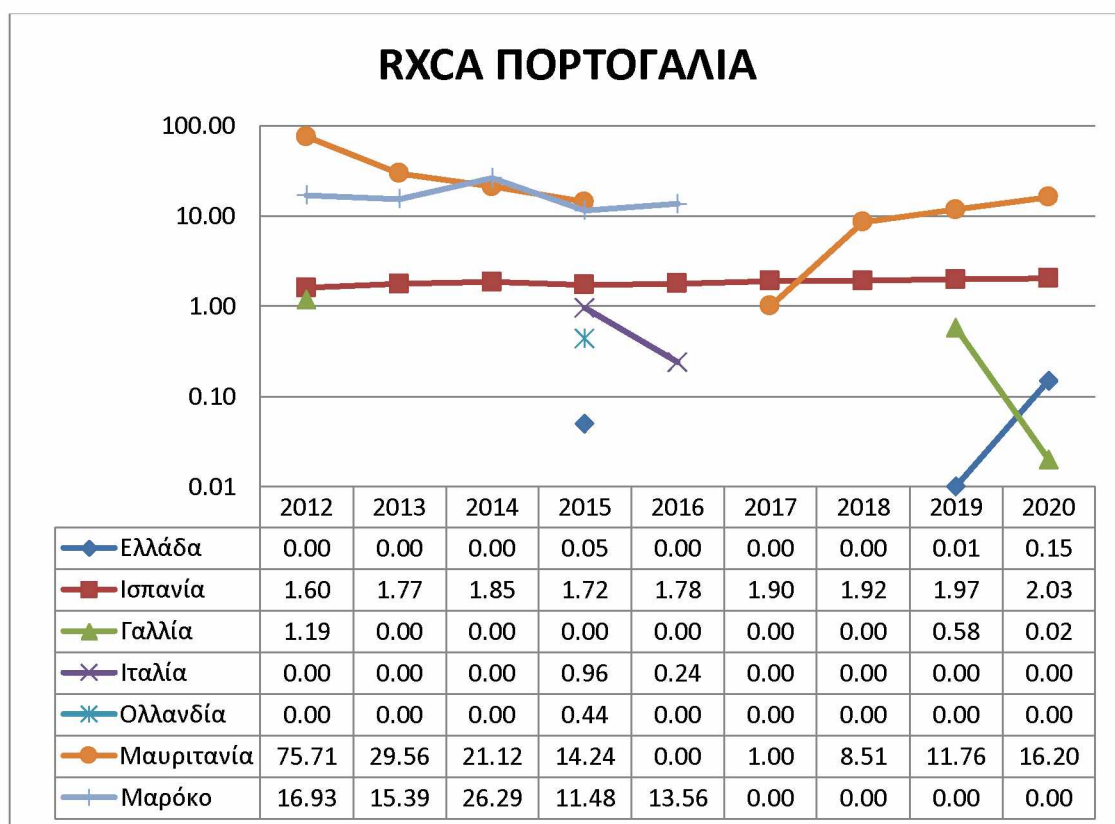
Ανταγωνιστικές χώρες στην αγορά της Πορτογαλίας σε φαγκρί είναι η Μαυριτανία, το Μαρόκο (έως το 2016) και η Ισπανία. Η Ισπανία παρουσιάζει σταθερά δείκτη $RXCA > 1$ όλα τα χρόνια αλλά επίσης και η ποσότητες φαγκριού προέλευσης Ισπανίας που εισάγονται από την Πορτογαλία κυμαίνονται μεταξύ 90%-100% των εισαγωγών με την τελευταία 3τία να πλησιάζουν στο 100%. Οι υπόλοιπες χώρες είναι μη ανταγωνιστικές ενώ για το Μαρόκο δεν μπορούμε να εξάγουμε συμπεράσματα καθώς εξάγει σποραδικά μόνο στην αγορά της Πορτογαλίας. Ο δείκτης της Ισπανίας

ακολουθεί μικρές αυξομειώσεις παραμένει όμως σταθερά κοντά στο 2. Ο δείκτης της Μαυριτανίας παρουσιάζει μεγάλες αυξομειώσεις

Πίνακας 3.19 Δείκτης RXCA για την αγορά της Πορτογαλίας

	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Ιταλία	Ολλανδία	Μαυριτανία	Μαρόκο
2012	0,00	1,60	1,19	0,00	0,00	75,71	16,93
2013	0,00	1,77	0,00	0,00	0,00	29,56	15,39
2014	0,00	1,85	0,00	0,00	0,00	21,12	26,29
2015	0,05	1,72	0,00	0,96	0,44	14,24	11,48
2016	0,00	1,78	0,00	0,24	0,00	0,00	13,56
2017	0,00	1,90	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00
2018	0,00	1,92	0,00	0,00	0,00	8,51	0,00
2019	0,01	1,97	0,58	0,00	0,00	11,76	0,00
2020	0,15	2,03	0,02	0,00	0,00	16,20	0,00
Μ.Ο.	0,02	1,84	0,20	0,13	0,05	19,79	9,29
MIN	0,00	1,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
MAX	0,15	2,03	1,19	0,96	0,44	75,71	26,29
τυπική απόκλιση	0,05	0,13	0,42	0,32	0,15	22,92	9,70

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Σχήμα 3.8 : Τιμές του δείκτη RXCA για το φαγκρί στην αγορά της Πορτογαλίας

Οι τιμές πώλησης φαγκριού στην αγορά της Πορτογαλίας φαίνονται στον πίνακα 3.20. Όπως μπορούμε εύκολα να διαπιστώσουμε η μοναδική χώρα που εξάγει ανελλιπώς στην αγορά της Πορτογαλίας είναι η Ισπανία. Οι τιμές του φαγκριού που προκύπτουν από το πηλίκο της διαίρεσης της συνολικής αξίας εισαγωγών προς την συνολική ποσότητα παρουσιάζουν μια σταθερότητα που κατά μέσο όρο της περιόδου παρατήρησης κυμαίνεται κοντά στα 4,50 €/κιλό παρουσιάζοντας μια μεταβολή της τάξης -28.86% μεταξύ 2012-2020. Οι υπόλοιπες χώρες παρουσιάζουν sporadικές εξαγωγές κι έτσι δεν μπορούν να καταγραφούν αξιόλογα συμπεράσματα. Η Μαυριτανία που εμφανίζει εξαγωγές προς την Πορτογαλία σχεδόν όλα τα χρόνια (πλην 2016, 2017) έχει τιμές πώλησης που παραμένουν κοντά σε εκείνες της Ισπανίας και ανέρχονται κατά μέσο όρο στα 4,35 €/κιλό .

Πίνακας 3.20 : Τιμές πώλησης φαγκριού που εισάγονται στην αγορά της Πορτογαλίας και προέρχονται από τις παρακάτω χώρες (τιμές σε €/κιλό)

Έτος	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Ιταλία	Ολλανδία	Μαυριτανία	Μαρόκο
2012	:	5,58	11,95	:	:	4,48	6,78
2013	:	4,97	:	3,84	:	3,98	7,32
2014	:	4,65	:	:	:	3,65	8,54
2015	4,84	4,33	:	3,74	3,87	3,90	8,33
2016	:	4,25	:	4,35	:	:	6,97
2017	:	4,40	:	:	:	:	:
2018	:	4,19	:	:	:	6,17	:
2019	7,76	4,16	7,35	:	:	3,16	:
2020	7,93	4,33	:	:	:	5,01	:
M.O.	6,84	4,54	9,65	3,96	3,87	4,34	7,59
MIN	4,84	4,16	7,35	3,74	3,87	3,16	6,78
MAX	7,93	5,58	11,95	4,35	3,87	6,17	8,54

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

3.2.2.4 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Γερμανίας

Η αγορά της Γερμανίας αποτελεί την τέταρτη αγορά κατά σειρά σπουδαιότητας για το ελληνικό φαγκρί, έπειτα από εκείνες της Ισπανίας, Ιταλίας και Γαλλίας. Βρίσκεται δε στην πέμπτη θέση στην αγορά της ΕΕ-28 από πλευράς σημαντικότητας μετά τη Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία και Πολωνία σε εισαγωγές προϊόντων της υποκατηγορίας των νωπών ψαριών “0302”. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 3.21 όπου παρουσιάζεται η αξία των εισαγωγών της Γερμανίας σε φαγκρί από τις χώρες της Ελλάδας, της Ισπανίας, της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Ολλανδίας του Ηνωμένου Βασιλείου και της Δανίας προκύπτει ότι το ελληνικό φαγκρί κατέχει το σημαντικότερο μερίδιο αγοράς σε σχέση με τις παραπάνω ανταγωνιστικές χώρες και κερδίζει στην περίοδο παρατήρησης 2012-2020 την πρώτη θέση σε ποσότητες εξαγωγών. Αποτελεί δε, και την ανταγωνιστικότερη χώρα όλων όπως θα δούμε στη συνέχεια. Ακολουθούν η Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία και Ολλανδία με την Γαλλία αν και ήταν καθαρά τρίτη μέχρι το 2018 να έχει χάσει την θέση της την τελευταία τριετία καθώς οι εισαγωγές της Γερμανίας σε φαγκρί προέλευσης Γαλλίας μειώθηκαν κατά πολύ σε αντίθεση με εκείνες της Ισπανίας και ακολούθως της Ιταλίας που αυξήθηκαν. Οι εισαγωγές στην αγορά της Γερμανίας ελληνικού φαγκριού άγγιζαν σχεδόν σε αξία τις 242 χιλιάδες ευρώ το 2020, παρουσιάζουν όμως γενικά αυξομειώσεις από έτος σε έτος. Αυτό φαίνεται και από τον παρακάτω πίνακα 3.21 που για τα έτη 2015 και 2018 ξεπέρασαν τις 250 χιλιάδες ευρώ, ενώ το 2012 (πρώτο έτος που διαθέτουμε στοιχεία για το φαγκρί με την συγκεκριμένη κωδικοποίηση) ήταν μακράν το έτος με την μεγαλύτερη εισαγωγή ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Γερμανίας με την αξία να ξεπερνά τα 300 χιλιάδες ευρώ. Γενικά η Ελλάδα προμηθεύει σε φαγκρί την Γερμανία σε ποσοστό 40% περίπου σε σχέση με το σύνολο των εισαγωγών της σε φαγκρί. Αξιοσημείωτο είναι δε, πως η Γερμανία δεν εισάγει καθόλου φαγκρί από καμία εξωευρωπαϊκή χώρα συμπεριλαμβανομένου και της Μαυριτανίας και το Μαρόκου κάτι που συμβαίνει με άλλες αγορές της Ευρώπης. Στην έκτη και έβδομη θέση ως προμηθευτές φαγκριού στην αγορά της Γερμανίας βρίσκονται η Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο με μικρές όμως ποσότητες. Η Δανία κινείται με αυξητικές τάσεις την τελευταία πενταετία ενώ το Ην. Βασίλειο με πολύ πτωτικές τάσεις οι οποίες μετά το Brexit προφανώς και θα μηδενισθούν καθώς οι εξαγωγές για την χώρα αυτή δεν θα

διέπονται πια από καθεστώς ελεύθερης αγοράς. Το Ην. Βασίλειο συμπεριλαμβάνεται στον πίνακα 3.21 ως η 7^η χώρα που εξετάζεται ως προς την ανταγωνιστικότητα, σαφώς όμως θα μπορούσε να παραληφθεί από τον πίνακα καθώς η αξία εισαγωγών της Γερμανίας από το Ην. Βασίλειο σε φαγκρί είναι λίγο πάνω από 1.000 ευρώ πλην των ετών 2012, 2013 και 2017 που ήταν σχετικά αξιόλογες.

Πίνακας 3.21: Εισαγωγές Γερμανίας σε φαγκρί από Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία, Ην. Βασίλειο και Δανία (αξία σε €) –Επτά κυριότερες χώρες από τις οποίες εισάγει φαγκρί η Γερμανία και εξετάζονται ως προς την ανταγωνιστικότητα

Έτος	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Ιταλία	Ολλανδία	Ην. Βασίλειο	Δανία	Σύνολο (ΕΕ)
2012	303.163	37.930	22.176	54.063	76.635	54.832	14.874	508.948
2013	215.131	47.339	45.517	46.123	94.373	87.873	3.846	462.323
2014	144.514	48.100	90.532	113.627	176.323	7.644	2.744	598.433
2015	260.053	75.247	180.503	67.021	116.529	4.651	7.658	710.644
2016	147.125	111.590	153.233	83.240	190.352	3.897	43.321	728.861
2017	180.909	40.215	64.892	78.823	162.791	19.429	34.676	563.296
2018	254.312	44.555	26.380	41.427	143.310	1.702	86.827	597.463
2019	198.357	64.371	8.588	31.633	92.504	1.924	115.151	511.646
2020	241.843	79.896	18.899	68.788	89.843	1.373	49.771	550.095
Μ.Ο.	216.156	61.027	67.858	64.972	126.962	20.369	39.874	581.301

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

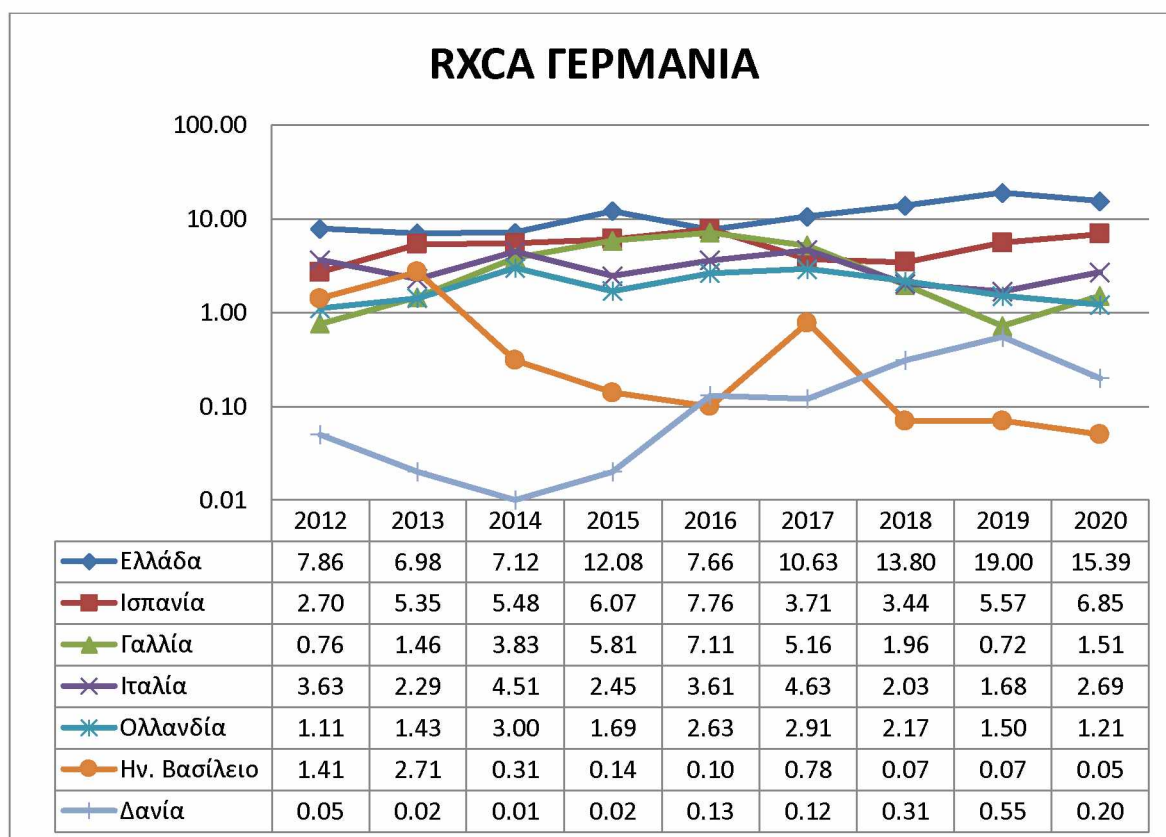
Στη συνέχεια υπολογίστηκε ο δείκτης RXCA για την αγορά της Γερμανίας τα αποτελέσματα του οποίου φαίνονται στον πίνακα 3.22. Από τα αποτελέσματα εφαρμογής του δείκτη RXCA προκύπτει ότι η Ελλάδα εμφανίζει τον υψηλότερο δείκτη RXCA στην αγορά της Γερμανίας γεγονός που την φέρνει στην πρώτη θέση από πλευράς ανταγωνιστικότητας. Ακολουθούν Ισπανία, Γαλλία Ιταλία και Ολλανδία που παρουσιάζουν κι αυτές δείκτη μεγαλύτερο της μονάδας. Το Ην. Βασίλειο και η Δανία παρουσιάζουν τιμές δείκτη μικρότερες έως πολύ μικρότερες της μονάδας υποδηλώνοντας την έλλειψη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος στο φαγκρί για τις χώρες αυτές στην αγορά της Γερμανίας. Η Ελλάδα παρουσιάζει σταθερά τιμές του δείκτη RXCA πολύ μεγαλύτερες της μονάδας για όλη την περίοδο μελέτης. Ο δείκτης της Ελλάδας λαμβάνει τη μέγιστη τιμή 19,00 το 2019 και τη μικρότερη των 6,98 το 2013 και καταλήγει το 2020 στις 15,39 μονάδες. Κατά συνέπεια όλες οι χώρες πλην του Ην. Βασιλείου και της Δανίας είναι ανταγωνιστικές στην αγορά της Γερμανίας με την χώρα μας να είναι η ανταγωνιστικότερη όλων και

σε συνάρτηση και με τις αξίες εισαγωγών προς την Γερμανία σε φαγκρί η Ελλάδα αποτελεί την κυρίαρχη χώρα σε φαγκρί στην αγορά της Γερμανίας.

Πίνακας 3.22 Δείκτης RXCA για την αγορά της Γερμανίας

	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Ιταλία	Ολλανδία	Ην. Βασίλειο	Δανία
2012	7,86	2,70	0,76	3,63	1,11	1,41	0,05
2013	6,98	5,35	1,46	2,29	1,43	2,71	0,02
2014	7,12	5,48	3,83	4,51	3,00	0,31	0,01
2015	12,08	6,07	5,81	2,45	1,69	0,14	0,02
2016	7,66	7,76	7,11	3,61	2,63	0,10	0,13
2017	10,63	3,71	5,16	4,63	2,91	0,78	0,12
2018	13,80	3,44	1,96	2,03	2,17	0,07	0,31
2019	19,00	5,57	0,72	1,68	1,50	0,07	0,55
2020	15,39	6,85	1,51	2,69	1,21	0,05	0,20
Μ.Ο.	11,17	5,21	3,15	3,06	1,96	0,63	0,16
MIN	6,98	2,70	0,72	1,68	1,11	0,05	0,01
MAX	19,00	7,76	7,11	4,63	3,00	2,71	0,55
τυπική απόκλιση	4,25	1,65	2,39	1,08	0,74	0,90	0,18

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Σχήμα 3.9 : Τιμές του δείκτη RXCA για το φαγκρί στην αγορά της Γερμανίας

Τα αποτελέσματα των υπολογισμών των τιμών πώλησης για το φαγκρί στην αγορά της Γερμανίας παρουσιάζονται στον πίνακα 3.23. Από τον πίνακα προκύπτει ότι το ελληνικό και το ισπανικό φαγκρί πωλούνται σε χαμηλότερες τιμές έναντι των υπολοίπων γεγονός που το κάνει ανταγωνιστικό και συμφωνεί και με τους δείκτες RXCA. Ακολουθούν Ιταλία και Ολλανδία ενώ τις υψηλότερες τιμές εμφανίζουν η Γαλλία το Ην. Βασίλειο και η Δανία. Γενικά η Ελλάδα παρουσιάζει ένα εύρος τιμών μεταξύ 5,00€/κιλό και 5,43€/κιλό που την κάνει εξίσου με την Ισπανία περισσότερο ανταγωνιστική από πλευράς τιμών, με την Ισπανία όμως να εξαγει σε ποσότητες σχεδόν υποτετραπλάσιες σε φαγκρί στην αγορά της Γερμανίας σε σχέση με την Ελλάδα.

Πίνακας 3.23 : Τιμές πώλησης φαγκριού που εισάγονται στην αγορά της Γερμανίας και προέρχονται από τις παρακάτω χώρες (τιμές σε €/κιλό)

Έτος	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Ιταλία	Ολλανδία	Ην. Βασίλειο	Δανία
2012	5,33	4,99	9,24	6,93	7,23	10,54	8,26
2013	5,38	5,26	11,38	6,99	8,28	11,12	5,49
2014	6,10	4,76	11,18	5,98	6,37	8,49	9,15
2015	6,01	5,12	9,76	6,91	8,26	6,64	15,32
2016	5,51	5,61	11,79	7,05	8,61	9,74	14,44
2017	5,11	5,75	13,81	6,62	8,52	12,95	11,19
2018	5,00	6,02	13,19	7,53	8,63	8,51	11,73
2019	5,36	5,07	12,27	7,53	10,39	9,62	10,47
2020	5,12	5,02	9,95	6,61	8,90	13,73	9,22
M.O.	5,43	5,29	11,39	6,91	8,36	10,15	10,58
MIN	5,00	4,76	9,24	5,98	6,37	6,64	5,49
MAX	6,10	6,02	13,81	7,53	10,39	13,73	15,32

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

3.2.2.5 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του φαγκριού στην αγορά της Ελλάδας

Στο τελευταία στάδιο της μεταπτυχιακής διατριβής θα επιχειρήσουμε να εκτιμήσουμε για το φαγκρί τον βαθμό διεισδυτικότητας στην αγορά της Ελλάδας των κυριότερων ανταγωνιστικών χωρών. Η εκτίμηση έγινε χρησιμοποιώντας τις εισαγωγές της Ελλάδας σε φαγκρί (πίν. 3.24) ώστε να υπολογισθεί ο δείκτης του Μεριδίου Εισαγωγών (IS), διερευνώντας την διεισδυτικότητα της Ιταλίας, της Ισπανίας, της Ολλανδίας, Βουλγαρίας, Μαρόκου και Ν. Ζηλανδίας καθώς και των λοιπών χωρών οι οποίες συμμετέχουν σε πολύ μικρότερα ποσοστά όμως την ελληνική αγορά σύμφωνα και με τον σχετικό πίνακα 10 του παραρτήματος. Από τον πίνακα αυτό προκύπτει ότι χώρες όπως η Γαλλία, το Ην. Βασίλειο, η Πορτογαλία, η Γερμανία, η Δανία και η Μαυριτανία ο βαθμός ανταγωνισμού των οποίων εξετάστηκε στις παραπάνω ενότητες ανάλογα με την χώρα εισαγωγής σε φαγκρί (αγορά-στόχος), προμηθεύουν σε αμελητέες ποσότητες την αγορά της Ελλάδας σε φαγκρί και σε συνολικό ποσοστό συμμετέχουν λιγότερο από 1% επί του συνόλου εισαγωγών της χώρας μας σε φαγκρί.

Παρατηρώντας τα στοιχεία του πίνακα 3.24 βλέπουμε πως η ελληνική αγορά εισάγει κυρίως φαγκρί από την Ιταλία με φθίνουσες όμως ποσότητες σε αξία. Την μεγαλύτερη εισαγωγή Ιταλικού φαγκριού στην ελληνική αγορά είχαμε κατά το 2012 που ανήλθε κοντά στα 600 χιλιάδες ευρώ, ενώ το 2019 μειώθηκε στα 76 χιλιάδες ευρώ μείωση της τάξης -87,16%. Πολύ δυναμικά στο πλαίσιο των εξαγωγών φαγκριού προς την Ελλάδα κινείται η Βουλγαρία καθώς από το 2015 κι έπειτα η Ελλάδα εισήγαγε ποσότητες άνω των 100 χιλιάδων ευρώ σε φαγκρί Βουλγαρίας σε ετήσια βάση με κορύφωση το τελευταίο έτος (2020) που ξεπέρασε τις 270 χιλιάδες ευρώ και αποτελεί μακράν η πρώτη χώρα που εξάγει φαγκρί στην ελληνική αγορά κατά την τελευταία διετία. Μετά την Ιταλία και την Βουλγαρία ακολουθεί η Νέα Ζηλανδία που όμως εκτός από την τριετία 2014-2016 που ξεπέρασε τις 100 χιλιάδες ευρώ έκτοτε ακολούθησε πτωτικές τάσεις ενώ το έτος 2020 δεν εισήγαγε η χώρα μας καθόλου φαγκρί προερχόμενο από την Ν. Ζηλανδία. Σε πολύ μικρότερες ποσότητες η ελληνική αγορά εισάγει φαγκρί προερχόμενο από την Ισπανία, το Μαρόκο και την Ολλανδία και ακολουθούν και κάποιες άλλες χώρες με αμελητέες ποσότητες.

Παρατηρούμε επίσης από τον πίνακα 3.24 ότι ενώ η Ελλάδα κατά τα πρώτα χρόνια της περιόδου μελέτης εισήγαγε φαγκρί σχεδόν αποκλειστικά από την Ιταλία σε ποσοστό 75% για το 2012 και 91% για το 2013 (πίνακας 3.25) σταδιακά το ποσοστό αυτό μειώθηκε και το 2020 έφτασε στο 20%, ενώ για την ίδια χρονιά η Ελλάδα έφτασε να εισάγει Βουλγάρικο φαγκρί σε ποσοστό 60% επί του συνόλου των εισαγωγών της σε φαγκρί. Οι εισαγωγές φαγκριού προέλευσης Ν. Ζηλανδίας στην Ελλάδα έγκειται στα πλαίσια των ειδικών εμπορικών διμερών συμφωνιών της χώρας μας με την χώρα αυτή και έχει περιορισμένη δυναμικότητα στην υποκατηγορία “0302”.

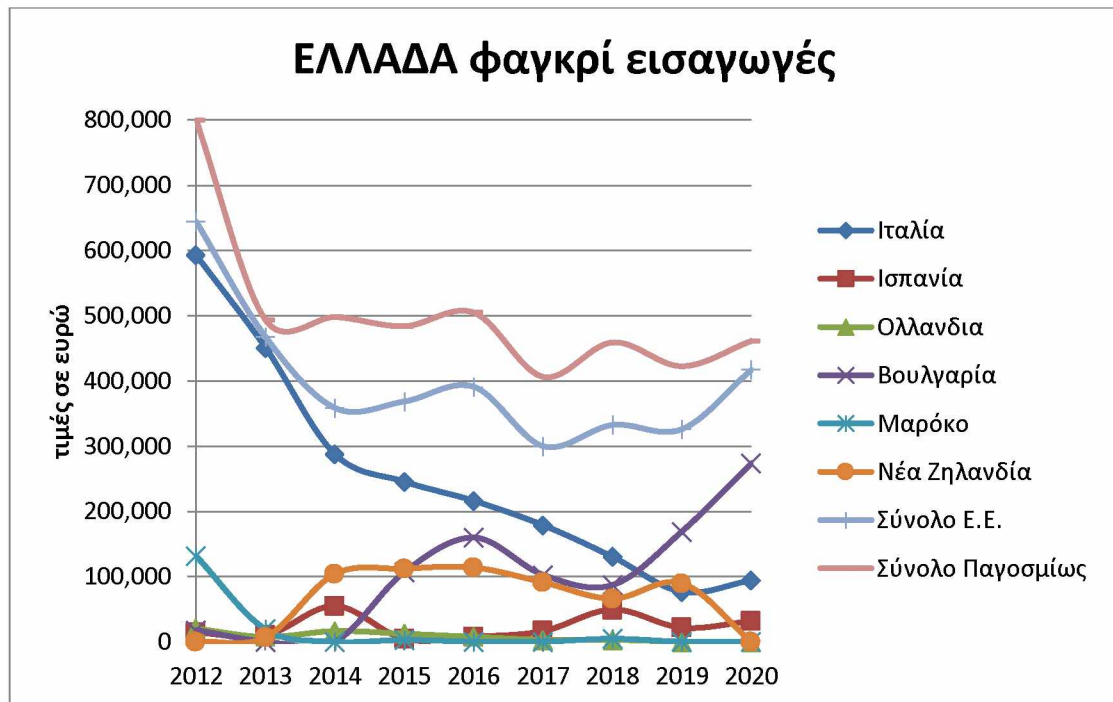
Πίνακας 3.24: Εισαγωγές Ελλάδας σε φαγκρί από κυριότερες χώρες παγκοσμίως (αξία σε €) που προμηθεύουν την χώρας μας με το ψάρι αυτό

Έτος	Ιταλία	Ισπανία	Ολλανδία	Βουλγαρία	Μαρόκο	Νέα Ζηλανδία	Σύνολο (ΕΕ)	Σύνολο παγκοσμίως (και ΕΕ-28)
2012	592.626	13.739	19.926	17.778	131.065	0	644.069	799.351
2013	450.720	9.436	7.166	0	18.989	6.913	467.322	493.224
2014	287.482	54.717	16.210	0	0	103.786	358.409	497.716
2015	245.397	4.176	12.052	106.652	2.614	111.894	368.277	483.699
2016	216.004	7.581	7.356	159.585	0	113.647	390.859	504.506
2017	178.456	16.149	2.737	102.356	0	90.869	299.736	406.082
2018	130.121	49.148	2.770	86.873	4.504	65.964	332.242	458.828
2019	76.367	21.319	0	169.054	0	89.552	325.910	422.387
2020	93.961	31.512	0	273.363	0	0	416.765	461.114
Μ.Ο.	252.348	23.086	7.580	101.740	17.464	64.736	400.399	502.990

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Ο δείκτης των μεριδίων εισαγωγών (πίνακας 3.25) δείχνει ότι η Ιταλία από το 2012 έως το 2017 ήταν ο κύριος προμηθευτής την Ελλάδας σε φαγκρί με σταθερά ποσοστά άνω του 40% παρόλο που τα ποσοστά αυτά έβαιναν μειούμενα από το 2013 κι έπειτα. Ειδικότερα κατά το 2013 Ελλάδα εισήγαγε ιταλικό φαγκρί σε ποσοστό 91% επί του συνόλου εισαγωγών που αποτελεί και το υψηλότερο ποσοστό της περιόδου παρατήρησης, ενώ ο μέσος όρος 9ετίας για την Ιταλία ανέρχεται στο 50% επί του συνόλου εισαγωγών. Ακολουθεί η Βουλγαρία παρέχοντας στην Ελλάδα κατά μέσο όρο 20% επί του συνόλου εισαγωγών σε φαγκρί, το οποίο ποσοστό είναι σχετικά ενισχυμένο κατά την τελευταία πενταετία δείχνοντας ότι η Βουλγαρία μπορεί να αποτελέσει τον κύριο προμηθευτή της Ελλάδας σε φαγκρί στα επόμενα χρόνια, δηλαδή τα ηνία πέρασαν από την Ιταλία στην Βουλγαρία. Ακολουθούν η Ν. Ζηλανδία με μέσο όρο 13%, η Ισπανία με 5%, το Μαρόκο με 3,50% και η Ολλανδία

με μόλις 1,50%. Οι υπόλοιπες χώρες προμηθεύουν αθροιστικά την Ελλάδα σε φαγκρί σε ποσοστό 7% επί του συνόλου εισαγωγών. Τέτοιες χώρες είναι η Γαλλία, η Δανία, η Τουρκία, η Κύπρος, η Πορτογαλία και η Ρουμανία, Συμπερασματικά η Ιταλία παλιότερα και η Βουλγαρία σήμερα αποτελούν τους κύριους προμηθευτές της Ελλάδας σε φαγκρί σε ποσοστό από κοινού κοντά στο 70% για όλα τα χρόνια πλην του 2018 που το ποσοστό αυτό ήταν λίγο λιγότερο από το 50%.

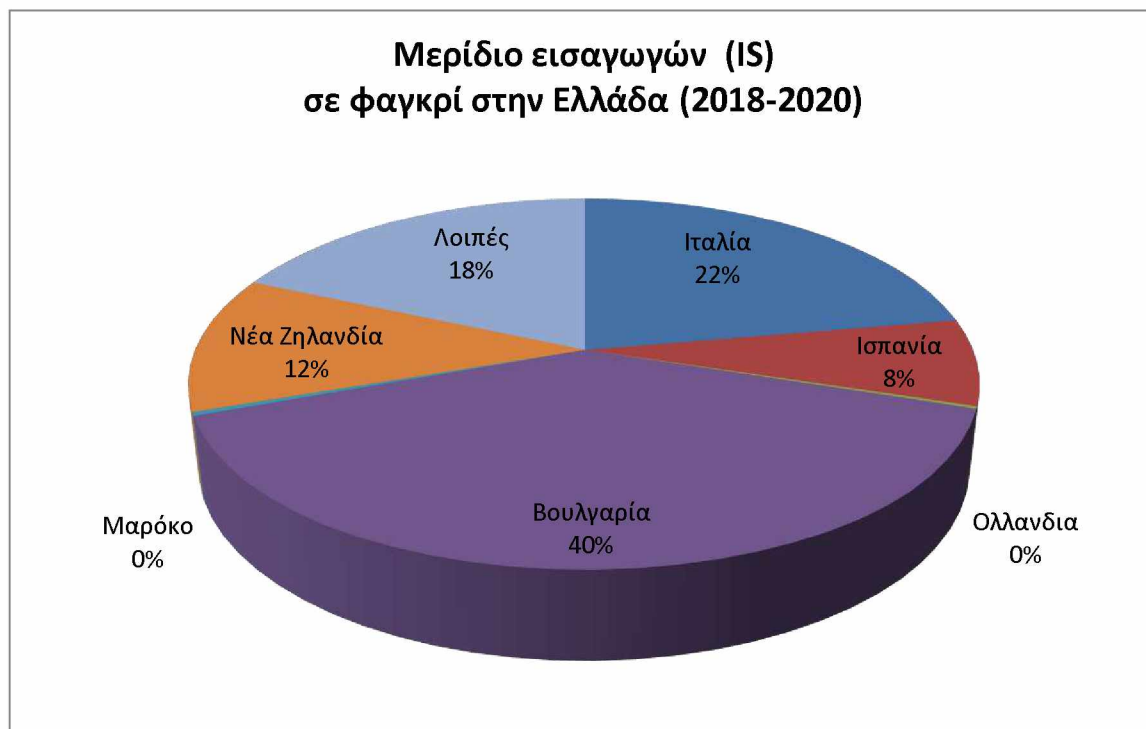

Σχήμα 3.10 :Εισαγωγές Ελλάδας σε φαγκρί από κυριότερες χώρες (αξία σε €)

Πίνακας 3.25: Μερίδιο εισαγωγών στην αγορά της Ελλάδας για το φαγκρί (IS)

Έτος	Ιταλία	Ισπανία	Ολλανδία	Βουλγαρία	Μαρόκο	Νέα Ζηλανδία	Λοιπές
2012	74,14%	1,72%	2,49%	2,22%	16,40%	0,00%	3,03%
2013	91,38%	1,91%	1,45%	0,00%	3,85%	1,40%	0,00%
2014	57,76%	10,99%	3,26%	0,00%	0,00%	20,85%	7,14%
2015	50,73%	0,86%	2,49%	22,05%	0,54%	23,13%	0,19%
2016	42,81%	1,50%	1,46%	31,63%	0,00%	22,53%	0,07%
2017	43,95%	3,98%	0,67%	25,21%	0,00%	22,38%	3,82%
2018	28,36%	10,71%	0,60%	18,93%	0,98%	14,38%	26,03%
2019	18,08%	5,05%	0,00%	40,02%	0,00%	21,20%	15,65%
2020	20,38%	6,83%	0,00%	59,28%	0,00%	0,00%	13,51%
μεταβολή	-84,14%	129,36%	:	1.437%	:	:	157,17%
Μ.Ο.	50,17%	4,59%	1,51%	20,23%	3,47%	12,87%	7,16%

Πηγή: eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

Σχήμα 3.11 : Μερίδιο εισαγωγών (IS) στην αγορά της Ελλάδας για το φαγκρί

Πηγή : eurostat και υπολογισμοί συγγραφέα

4. Συμπεράσματα:

Η παρούσα μελέτη εκπονήθηκε ακολουθώντας συγκεκριμένα στάδια ώστε να φτάσουμε σε ασφαλή συμπεράσματα που θα βοηθήσουν την επιστημονική κοινότητα και κάθε ενδιαφερόμενο ώστε να καταλάβει την δυναμική του ελληνικού φαγκριού στην ευρωπαϊκή αγορά .

1^ο στάδιο: επιχειρήθηκε να διερευνηθεί ο κλάδος των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων, χρησιμοποιώντας τους δείκτες του συγκριτικού πλεονεκτήματος του Vollrath στο σύνολο των κυριότερων υποκατηγοριών (“0301”, “0302”, “0303”, “0304”, “0305”, “0306”, “0307”), στην ενοποιημένη αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28 (EE-28). Μελετήθηκε η κάθε κατηγορία ξεχωριστά με στόχο την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων.

2^ο στάδιο: εντοπίστηκαν οι κυριότερες εισαγωγικές χώρες της υποκατηγορίας “0302”, (νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη ψάρια) αλλά και οι κυριότερες εισαγωγικές χώρες της EE-28 σε φαγκρί. Οι χώρες που εισάγουν σε μεγαλύτερο ποσοστό την υποκατηγορία “0302” είναι η Γαλλία, η Ισπανία, η Ιταλία, η Πολωνία η Γερμανία και η Πορτογαλία. Αντίστοιχα οι χώρες που εισάγουν σε μεγαλύτερο ποσοστό το φαγκρί είναι η Γαλλία, η Ισπανία, η Ιταλία, η Γερμανία η Πορτογαλία και η Ελλάδα.

3^ο στάδιο: εντοπίστηκαν οι κυριότερες ανταγωνιστικές χώρες ως προς το ελληνικό φαγκρί. Οι κύριοι ανταγωνιστές του ελληνικού φαγκριού δεν προέκυψαν μονάχα με βάση τα στοιχεία του τελευταίου έτους αλλά μιας σειράς ετών ώστε να λάβουμε όσο το δυνατόν σωστότερα συμπεράσματα. Έτσι εντοπίστηκαν ως κύριες ανταγωνιστικές χώρες η Ισπανία, η Ιταλία, η Γαλλία, η Πορτογαλία, η Ισπανία, η Ολλανδία, η Δανία, το Ην. Βασίλειο η Μαυριτανία και το Μαρόκο.

4^ο στάδιο: διερευνήθηκε η ανταγωνιστικότητα του ελληνικού φαγκριού σε σχέση με τους ανταγωνιστές της, στις πέντε κυρίαρχες εισαγωγικές χώρες της EE-28 σε φαγκρί δηλαδή τις Ισπανία, Ιταλία, Γαλλία, Γερμανία, και Πορτογαλία. Ο βαθμός ανταγωνιστικότητας ερευνήθηκε με την χρήση του δείκτη του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος RXCA. Υπολογίστηκε επίσης και η τιμή του φαγκριού σε κάθε αγορά-στόχο για κάθε μία από τις ανταγωνιστικές χώρες. Η τιμή προέκυψε από το πηλίκο της διαίρεσης συνολικής αξίας εισαγωγών προς

συνολικής ποσότητας εισαγωγών. Αυτή είναι η λεγόμενη τιμή εισαγωγής και ενδεχομένως να μεταβάλλεται στην λιανική πώληση καθώς υπεισέρχονται και άλλοι παράγοντες στην εσωτερική αγορά που θα καθορίσουν την τελική τιμή πώλησης. Σαφώς όμως αποτελεί μια βασική και αναμφισβήτητη ένδειξη για το που κινούνται οι τιμές. Η τιμή του φαγκριού σε κάθε αγορά-στόχο έγινε με σκοπό να διερευνηθεί η σχέση τιμής-ανταγωνιστικότητας.

5^ο στάδιο: στο στάδιο αυτό που αφορά μόνο στην Ελληνική αγορά χρησιμοποιήθηκε ο δείκτης του Μεριδίου Εισαγωγών IS (Import Share) , για να υπολογισθεί η διεισδυτική ικανότητα των ανταγωνιστικών ως προς το φαγκρί χωρών, στην αγορά της χώρας μας.

χρήσεις δεικτών: η χρήση του δείκτη του Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (RXA) στις επτά υποκατηγορίες των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων μας έδειξε ότι η μοναδική υποκατηγορία η οποία παρουσιάζει τιμή δείκτη RXA μεγαλύτερη της μονάδας, (γεγονός που υποδηλώνει έντονο συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των υπολοίπων έξι υποκατηγοριών), είναι η υποκατηγορία “0302” (νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη ψάρια) ή πιο απλά φρέσκα ψάρια. Οι τιμές του δείκτη του Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA) των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων είναι μεγαλύτερες της μονάδας για τις υποκατηγορίες “0301”, “0303”, “0305”, “0306”, “0307” φανερώνοντας ότι αυτές οι υποκατηγορίες παρουσιάζουν εισαγωγικό πλεονέκτημα, έναντι των υποκατηγοριών “0302” και “0304” που παρουσιάζουν τιμές δείκτη μικρότερο της μονάδας. Οι δύο αυτές υποκατηγορίες εμφανίζουν χαμηλή διεισδυτική ικανότητα στην αγορά της Ελλάδας, παρουσιάζουν λοιπόν σχετικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων πέντε υποκατηγοριών. Οι τιμές του δείκτη του Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος (RTA), [(RTA=RXA-RMA)] ήταν κάτω του μηδενός σε όλες τις υποκατηγορίες πλην της “0302” γεγονός που φανεώνει πως όλες οι υποκατηγορίες, εμφανίζουν συγκριτικό μειονέκτημα πλην της “0302”. Η υποκατηγορία “0302” δίνει τιμές δείκτη RTA μεγαλύτερο από το 0 κι εμφανίζει έτσι συγκριτικό πλεονέκτημα.. Η υποκατηγορία “0302”, λοιπόν είναι η μοναδική από τις υποκατηγορίες που παρουσιάζει ενδιαφέρον για περαιτέρω έρευνα. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι όλα της τα προϊόντα παρουσιάζουν συγκριτικό πλεονέκτημα. Εφαρμόζοντας τον δείκτη

RXCA στις αγορές-στόχους για το ελληνικό φαγκρί προέκυψαν τα εξής συμπεράσματα:

Αγορά της Γαλλίας: Στην αγορά της Γαλλίας, το ελληνικό φαγκρί παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα καθώς για όλα τα χρόνια περιόδου μελέτης ο δείκτης RXCA είναι μεγαλύτερος της μονάδας εκτός του 2020 που είναι λίγο κάτω από ένα. Αποτελεί δε, την μοναδική χώρα της ΕΕ που παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για το φαγκρί στην αγορά της Γαλλίας. Η Μαυριτανία και το Μαρόκο είναι οι ανταγωνιστικότερες όλων καθώς παρουσιάζουν πολύ υψηλές τιμές δείκτη RXCA και ακολουθεί η Ελλάδα. Οι υπόλοιπες χώρες είναι μη ανταγωνιστικές.

Αγορά της Ισπανίας: Η Ισπανική αγορά είναι μακράν η μεγαλύτερη αγορά εισαγωγέας ελληνικού φαγκριού από τις χώρες της ΕΕ-28. Ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην αγορά της Ισπανίας εμφανίζουν όλες οι ανταγωνίστριες χώρες πλην της Γαλλίας της οποίας ο δείκτης RXCA είναι μικρότερος της μονάδας για όλα τα χρόνια μελέτης. Ανταγωνιστικότερες όλων είναι η Μαυριτανία και το Μαρόκο. Η Πορτογαλία, Ιταλία και Ολλανδία είναι ανταγωνιστικές μόνο για κάποια χρόνια ενώ τα τελευταία χρόνια παρουσιάζουν τιμές δείκτη κάτω του ένα γεγονός που τις καθιστά μη ανταγωνιστικές. Η Ελλάδα όμως είναι η ανταγωνιστικότερη όλων το τελευταίο έτος (2020) με τιμή δείκτη $RXCA=6,01$ υψηλότερο από όλες τις ανταγωνίστριες χώρες. Ανάλογα υψηλά αποτελέσματα παρουσίασε και το 2019 όντας η δεύτερη ανταγωνιστικότερη χώρα στην αγορά της Ισπανίας μετά την Μαυριτανία. Όλα αυτά δείχνουν πως η Ελλάδα κινείται πλέον πολύ δυναμικά στην αγορά της Ισπανίας.

Αγορά της Ιταλίας: Στην αγορά της Ιταλίας το ελληνικό φαγκρί είναι ανταγωνιστικό μόνο κατά την τελευταία τριετία με τον σχετικό δείκτη να βαίνει αυξανόμενος αλλά με πολύ αργούς ρυθμούς. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό πως η Ελλάδα προμηθεύει την αγορά της Ιταλίας σε φαγκρί στην δεύτερη θέση μετά την Ισπανία δείχνει την υψηλή δυναμικότητα της χώρας μας στην αγορά της Ιταλίας. Ανταγωνιστικότερη χώρα όλων φαίνεται να είναι το Μαρόκο το οποίο όμως προμηθεύει την αγορά της Ιταλίας με τις μικρότερες ποσότητες έναντι των υπολοίπων χωρών. Γενικά η αγορά της Ιταλίας είναι περίπλοκη ως προς την ανταγωνιστικότητα των χωρών καθώς και η Ισπανία, Γαλλία, Πορτογαλία παρουσιάζονται εξίσου ανταγωνιστικές. Δανία και Ολλανδία, είναι μη ανταγωνιστικές

Αγορά της Πορτογαλίας: Στην αγορά της Πορτογαλίας η Ισπανία και η Μαυριτανία εμφανίζουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Όμως η Ισπανία είναι πιο σταθερή από την Μαυριτανία καθώς εμφανίζει όλα τα χρόνια μελέτης δείκτη $RXCA > 1$ και χαμηλή τυπική απόκλιση έναντι της Μαυριτανίας παρόλο που ο δείκτης $RXCA$ της Ισπανίας είναι σημαντικά χαμηλότερος έναντι εκείνου της Μαυριτανίας. Το Μαρόκο τα τελευταία χρόνια εμφανίζει $RXCA = 0$ καθώς δεν εξάγει φαγκρί στην αγορά της Πορτογαλίας. Τα υπόλοιπα κράτη όπως και η Ελλάδα, είναι μη ανταγωνιστικά σε φαγκρί στην αγορά της Πορτογαλίας.

Αγορά της Γερμανίας: Η Ελλάδα αποτελεί τον κύριο προμηθευτή σε φαγκρί στην αγορά της Γερμανίας με την τελευταία χρονιά να εκτοξεύει τις εξαγωγές της προς την χώρα αυτή. Αξιοσημείωτο επίσης αποτελεί το γεγονός ότι η Γερμανία δεν εισάγει καθόλου φαγκρί προέλευσης Μαυριτανίας και Μαρόκου. Η Ελλάδα εμφανίζει τον υψηλότερο δείκτη $RXCA$ από όλες τις χώρες γεγονός που την φέρνει στην πρώτη θέση από πλευράς ανταγωνιστικότητας έναντι των υπολοίπων χωρών. Ανταγωνιστικό πλεονέκτημα εμφανίζουν επίσης η Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία και Ολλανδία. Ην. Βασίλειο και Δανία είναι μη ανταγωνιστικές. Η Ελλάδα από το 2017 κι έπειτα εμφανίζει πολύ υψηλό δείκτη ($RXCA > 10$) γεγονός που την καθιστά απόλυτο κυρίαρχο σε φαγκρί στην αγορά της Γερμανίας.

Συμπερασματικά το ελληνικό φαγκρί έχει εισχωρήσει δυναμικά σε όλες τις αγορές-στόχους της ΕΕ-28 πλην της Πορτογαλίας. Παρουσιάζει υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας σε όλες τις αγορές καθώς παρουσιάζει σε όλες δείκτη $RXCA > 1$. Η Ελλάδα είναι η ανταγωνιστικότερη όλων ως προς το φαγκρί στην αγορά της Γερμανίας, τρίτη ανταγωνιστικότερη στην αγορά της Γαλλίας (αλλά αποτελεί την μόνη ανταγωνιστική χώρα της ΕΕ-28 στην αγορά της Γαλλίας σε φαγκρί), είναι πρώτη στην αγορά της Ισπανίας κατά την τελευταία διετία, και αρκετά ανταγωνιστική στην πολύπλοκη αγορά της Ιταλίας. Μεγάλο βαθμό διεισδυτικότητας και ανταγωνιστικότητας εμφανίζουν στις αγορές-στόχους η Μαυριτανία και το Μαρόκο ιδιαίτερα στις χώρες της Ιβηρικής χερσονήσου. Η Ελλάδα όμως σε αξία εξαγωγών φαγκριού στις αγορές-στόχους βρίσκεται πάντα στις πρώτες θέσεις έναντι των υπολοίπων ανταγωνιστριών χωρών. Σε όλα τα παραπάνω πρέπει να συνυπολογισθεί και η τιμή πώλησης του φαγκριού σε μια αγορά καθώς συνήθως όσο χαμηλότερη είναι η τιμή τόσο ανταγωνιστικότερο είναι το προϊόν, με την επισήμανση όμως ότι

όταν ο υψηλός βαθμός ανταγωνιστικότητας μιας χώρας συνδυάζεται και με την χαμηλότερη τιμή πώλησης του προϊόντος, υπάρχει πιθανότητα μείωσης της κερδοφορίας και τα βιωσιμότητας των επιχειρήσεων αυτής της χώρας.

Αγορά της Ελλάδας: όσον αφορά τις εισαγωγές φαγκριού στην ελληνική αγορά από όλες τις χώρες παγκοσμίως και σύμφωνα με τον πίνακα 10 του παραρτήματος η Ελλάδα εισάγει φαγκρί κυρίως από την Ιταλία, την Βουλγαρία και την Νέα Ζηλανδία. Δεν εισάγει καθόλου από Μαυριτανία, εισάγει ελάχιστο από το Μαρόκο με μηδενικές εισαγωγές τα τελευταία χρόνια. Άλλες χώρες που προμηθεύουν την Ελλάδα σε φαγκρί είναι η Ισπανία, η Δανία, η Ολλανδία και η Ρουμανία και κάποιες άλλες σε ελάχιστες ποσότητες. Η Βουλγαρία την τελευταία διετία αποτελεί την κύρια χώρα από την οποία εισάγει η Ελλάδα φαγκρί με το μερίδιο αγοράς του βουλγαρικού φαγκριού στην αγορά της Ελλάδας να ανέρχεται στο 60%. Όσο αφορά στο εμπορικό ισοζύγιο φαγκριού η χώρα μας εισήγαγε κατά μέσο όρο της περιόδου μελέτης (2012-2020) φαγκρί αξίας 500 χιλ. ευρώ ενώ την ίδια περίοδο οι εξαγωγές της ανήλθαν στα 11 εκ. ευρώ με το τελευταίο έτος 2020 να ξεπερνούν τα 52 εκ. ευρώ και άρα εμφανίζει θετικό εμπορικό ισοζύγιο και μάλιστα με πολύ μεγάλη διαφορά εισαγωγών εξαγωγών σε αξία. Έτσι λοιπόν το φαγκρί συμβάλει στην αύξηση των εσόδων της χώρας μας

Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας δείχνουν πως το ελληνικό φαγκρί είναι ένα ψάρι πολλά υποσχόμενο στην ευρωπαϊκή αγορά καθώς έχει εισχωρήσει σε όλες τις κύριες ευρωπαϊκές αγορές. Ειδικά την τελευταία διετία οι εξαγωγές έχουν αυξηθεί κατακόρυφα γεγονός που αποτελεί προεξόχηση για μια δυναμική πορεία στο μέλλον. Η ελληνική ιχθυοκαλλιέργεια οφείλει να αφογκρασθεί τις νέες τάσεις και να δώσει στο φαγκρί την ευκαιρία που του αναλογεί με μια σειρά ενεργειών όπως την αύξηση της παραγωγής του, την αριστοποίηση της ποιότητας και των οργανοληπτικών χαρακτηριστικών του, την προώθηση του μέσω των λειτουργιών του μάρκετινγκ ώστε ν' ακολουθήσει τα δύο κυριότερα εξαγωγίμα είδη ελληνικού ψαριού που είναι η τσιπούρα και το λαβράκι. Ιδιαίτερα για το φαγκρί σε σχέση με την τσιπούρα και το λαβράκι η καλύτερη πληροφόρηση για την κατάσταση της διεθνούς αγοράς ιδιαίτερα της ευρωπαϊκής και η αυξημένη συνεργασία με ερευνητικά κέντρα μπορεί προωθήσουν το συγκεκριμένο ψάρι καθώς το φαγκρί «κρατάει» καλύτερες τιμές πώλησης.

Επειδή υπάρχουν ακόμη χώρες της ΕΕ που οι εισαγωγές τους σε ελληνικό φαγκρί είναι χαμηλές ή μηδαμινές θεωρούμε περιττό να αναφέρουμε ότι παράλληλα με την παραγωγή του από τις μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας θα πρέπει και ο ιδιωτικός τομέας σε συνεργασία με το κράτος να προβούν σε μια σειρά ενεργειών προβολής και διαφήμισης. «Ο προσανατολισμός στην περαιτέρω ανάπτυξη μεταποιητικών δραστηριοτήτων, η βελτίωση των λειτουργιών του μάρκετινγκ γενικότερα, σε συνδυασμό με την εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας, αποτελεί τη δυναμικότερη αντίδραση, ενόψει των ευρωπαϊκών και διεθνών προκλήσεων για τα ψάρια ιχθυοκαλλιέργειας» (Πολύμερος, Κ. και Αρβανιτογιάννης, Ι.,2003).

Έτσι όπως το ελληνικό κράτος δαπανά και ορθώς το πράττει μεγάλα ποσά για την τουριστική προβολή της χώρας μας σε διεθνή μέσα μαζικής επικοινωνίας έντυπα και ηλεκτρονικά, παράλληλα στην ίδια διαφημιστική καμπάνια θα μπορούσε να προβάλλει το ελληνικό ψάρι ως μία ιδανική τροφή για τον κάθε άνθρωπο. Η διοργάνωση συνεδρίων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό η συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις του κλάδου οι επαναλαμβανόμενες δράσεις τόνωσης της εικόνας του ελληνικού ψαριού είτε λέγεται τσιπούρα είτε λαβράκι είτε φαγκρί οποιοδήποτε μέσο διαφήμισης αποτελούν δράσεις προς την σωστή κατεύθυνση.

Τέλος, θα πρέπει να τονισθεί ότι σε σχέση με τα δύο κύρια εξαγωγίμα ελληνικά ψάρια τσιπούρα, λαβράκι, το φαγκρί δεν θα πρέπει να το οδηγήσουμε προς ανταγωνιστική δράση αλλά προς συμπληρωματική. Δεν μας ενδιαφέρει δηλαδή η αύξηση των εξαγωγών του φαγκριού σε βάρος της τσιπούρας-λαβρακιού αλλά η προώθηση του φαγκριού στην αγορά που ήδη η τσιπούρα-λαβράκι είναι εδραιωμένη αλλά και σε νέες αγορές καθώς το κάθε ψάρι μπορεί να καλύψει διαφορετικές διατροφικές ανάγκες του καταναλωτή. Το φαγκρί ως ένα πιο ακριβό ψάρι σε σχέση με την τσιπούρα και το λαβράκι θα μπορούσε να καλύψει τις διατροφικές απαιτήσεις των υψηλότερων εισοδημάτων.

Μόνο η απρόσκοπτη συνεργασία ιδιωτικού-δημοσίου τομέα , επιχειρηματία-κράτους θα μπορέσει να φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα και στον τομέα των εξαγωγών των ιχθύων, των ζωικών προϊόντων γενικότερα αλλά και κάθε ελληνικού προϊόντος του πρωτογενή τομέα που παράγεται στην ελληνική γη και την ελληνική θάλασσα. Η ελληνική θάλασσα είναι συνέχεια της ελληνικής γης και ως εκ τούτου τα αγροτικά προϊόντα στο σύνολο τους είναι ποιοτικά άριστα λόγω των κλιματολογικών

συνθηκών κάτω από τους οποίους παράγονται. Ας μην τα αδικούμε πρώτα εμείς οι ίδιοι οι έλληνες καταναλωτές και ας τα κάνουμε περισσότερο αξιόπιστα κατοχυρώνοντας ονομασία προέλευσης όπου αυτό είναι εφικτό και τότε είναι σίγουρο πως θα έρθει το επιθυμητό αποτέλεσμα και θα εδραιωθούν τόσο στην ευρωπαϊκή όσο και την παγκόσμια αγορά συμβάλλοντας έτσι στην αύξηση των εσόδων της χώρας μας συνολικά αλλά και στην αύξηση του εισοδήματος τόσο των επιχειρήσεων όσο και του έλληνα αγρότη.

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Balassa B.,(1965). Trade liberalization and revealed comparative advantage. The Manchester School of Economic and Social Studies. 1, 99 -123.

Bognec S. and Ferto I. (2009). Agro-food trade competitiveness of Central European and Balkan countries. Food Policy, 34: 417-425.

Han, X., Wen, Y., Kant, S. (2009). The global competitiveness of the Chinese wooden furniture industry. Forest Policy and Economics, 11: 561–569.

Havrila, I. and Gunawardana P. (2003). Analysing Comparative Advantage and Competitiveness: an Application to Australia’s Textile and Clothing Industries. Australian Economic Papers, 42 (1), 103-117.

Hinloopen J.,Marrewijk C. (2001) On the Empirical Distribution of the Balassa Index. Weltwirtschaftliches Archiv,137:1-35.

Kaimakoudi, E., Polymeros K. and Batzios Ch., (2014). "Investigating export performance of Balkan and Eastern European fisheries sector "Elsevier, Procedia Economics and Finance. Reference: FINE576. DOI:10.1016/S2212- 5671(14)00023-9. (2014), pp. 219-230. . The Economies of Balkan and Eastern Europe Countries in the Changed World (EBEEC 2013).

Karagounis, C. and Polymeros K., (2011). “Investigating the competitiveness of Greek sea bass in the E.U. market”. Proceedings of the 4th International Symposium on Hydrobiology and Fisheries, p. 208-211.

Kim, D. and Marion, B. W. (1997). Domestic Market Structure and Performance in Global Markets: Theory and Empirical Evidence from U.S. Food Manufacturing Industries, Review of Industrial Organization 12: 335-354. Lee, J. (1995). Comparative Advantage in Manufacturing as a Determinant of Industrialization: the Korean Case. World Development, 23(7):1195-1214.

Polymeros K. and Katrakilidis K. (2008). The Dynamic Characteristics of Competitiveness in the E.U Fish Market. The International Journal of Economic Issues, Volume 1, (1), pp. 25-42.

Porter, M. (1998). The Competitive Advantage of Nations: with a new introduction. London: MacmillanPress, pp 11-15, 33-39, 602.

Rodas-Martini P. (1998) Intra-Industry Trade and Revealed Comparative Advantage in the Central American Common Market'. World Development, 26(2):337-344.

Roo, F.J., Socorro, J., Izquierdo, M.S., Caballero, M.J., Hernandez-Cruz, C.M., Fernandez, A., & Fernandez-Palacios, H. (1999). Development of red porgy *Pagruspagrus* visual system in relation with changes in the digestive tract and larval feeding habits. Aquaculture 179(1-4): 499-512.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εργολάβου, Α. (2008). Μυϊκή κυτταρότητα σε φαγκρί *Pagruspagrus* (Linnaeus, 1758) από εντατική μονάδα εκτροφής. Μεταπτυχιακή διατριβή, Τμήμα Κτηνιατρικής, Πανεπιστήμιου Θεσσαλίας, Βόλος

Καραγκούνης Χρ. (2011). Οι προοπτικές των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεταπτυχιακή διατριβή, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιου Θεσσαλίας, Βόλος,

Καραγκούνης, Χ. και Πολύμερος Κ., (2012). "Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης". Πρακτικά 11ου Πανελληνίου Συνεδρίου Αγροτικής Οικονομίας, Θεσσαλονίκη.

Κοντογιάννης Γεώργιος. (2016) «Ανάλυση των προοπτικών της ελληνικής τσιπούρας και του λαβρακιού στην αγορά της ΕΕ. Μεταπτυχιακή διατριβή, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιου Θεσσαλίας, Βόλος

Λιόλιου, Μ. (2009). Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεταπτυχιακή διατριβή. Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος,

Οικονόμου Αθηνά (2014) «Διερεύνηση της ανταγωνιστικής θέσης της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης Μεταπτυχιακή διατριβή, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιου Θεσσαλίας, Βόλος

Πολύμερος, Κ. και Αρβανιτογιάννης, Ι. (2003). "Μεταποίηση-Διακίνηση και Εμπορία Αλιευτικών Προϊόντων". Πρακτικά 1ου Πανελληνίου Συνεδρίου Υδροβιολογίας – Αλιείας, (Αλιεία-υδατοκαλλιέργειες αντικρουόμενες ή παράλληλες δραστηριότητες.

Πολύμερος, Κ., Λοΐζου , Ε. Και Τσακιρίδου, Ε. (2005). "Εκτίμηση Δεικτών Ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών Αλιευτικών Προϊόντων". Πρακτικά 8ου Πανελληνίου Συνεδρίου Αγροτικής Οικονομίας, Εκδόσεις Αγροτύπος.α.ε., (σελ. 44-52).

ΣΕΘ –Σύνδεσμος Ελληνικών Θαλασσοκαλλιεργειών –ετήσια έκθεση 2020

Τσακλαγκάνος Α., (2004). Βασικές αρχές του Μάρκετινγκ. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη.

Τσακνάκης Αθανάσιος (2017) «Ανάλυση των προοπτικών των αλιευτικών προϊόντων στην διεθνή αγορά» Μεταπτυχιακή διατριβή, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιου Θεσσαλίας, Βόλος

Χαβέλας, Κ. (2016) Η ιχθυοκαλλιέργεια στην Ελλάδα και Παγκοσμίως. Αθήνα: Νηρέυς Υδατοκαλλιέργειες.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<http://www.aquamedia.org>

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/newxtweb/>

<http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

https://ec.europa.eu/info/index_el

<http://www.fao.org/>

<http://www.feap.info/feap/>

<http://www.fishportal.gr/index.php>

<https://www.greekaffair.news>

<http://www.statistics.gr>

<http://www.wikipedia.org>

<http://gr.euronews.com>

<http://www.oecd.com> Organization for Economic Cooperation and Development,

<http://selonda.com/site/proionta/fresko-psari/fagkri-selonda/>

<https://www.weforum.org> World Economic Forum

ABSTRACT

The increasing demand of aquacultural products in the world due to the increase of the world population, and the fact that the collector fishing tackles more and more restrictions, is making aquaculture as the only viable option to meet growing demand for animal protein products of high biological value. The main aim of this study was the Analysis of the Export Dynamics of the Greek Red Porgy fish (*Pargus Pargus*) in the European Union market EU-28 and the investigation of the competitive position of exports. The Red Porgy is a new specie in export products of Greece, and is trying to, reinforcing exports and improving its Balance of Trade. Greece holds an important position in trade in fisheries and aquaculture products, both in the European Union market and the world market. Initially, the major importing countries-markets and the main competing countries, in terms of exports, were identified. Then, the competitive position and the evolution of the level of competitiveness of the Greek Red Porgy in each of the major importing markets were evaluated. The study performed using the index of Revealed Export Competitive Advantage (RXCA) and Import Share (IS), in the Greek market. Results revealed that the main importing markets of Greek Red Porgy in the EU-28 are Italy, France, Portugal, Spain and Germany. The main competitive to Greek exports countries seem to be Spain, France, Italy, Portugal, The Netherlands, Morocco and Mauritania. Finally, the assessment of the degree of penetration in the Greek market, using Import Share (IS) index, regarding Red Porgy from the major competing countries revealed that Spain, Italy, The Netherlands, Bulgaria and Morocco, constitute the main suppliers. Especially Bulgaria is a high rising country. Therefore, marketing strategies of Greek exports should be cautiously planned and specialized depending on the particularities of each introductive countries, aiming not only to improve individual characteristics of the products that are intended for exports in this countries but also approaching new European markets.

Keywords: fisheries and aquaculture product, red porgy, competitiveness, Greece, European Union

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1: Αξία εισαγωγών κατηγοριών ζωικών προϊόντων της Ελλάδας (GR) από την αγορά της ΕΕ-28 (αξία σε €)

Κατηγορία	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
"01"	109.544.354	88.594.313	59.029.881	58.844.422	62.564.919	50.745.901	49.118.065	58.417.150	58.742.097	70.600.229	62.722.928
"02"	1.012.653.627	1.040.505.472	1.068.487.267	1.035.747.207	1.016.069.624	996.729.947	1.040.738.123	1.130.367.576	1.134.107.419	1.221.065.880	1.050.563.867
"03"	193.913.896	218.398.101	185.887.382	175.642.551	199.170.657	193.623.083	212.656.252	201.148.616	207.935.967	204.607.012	140.402.544
"04"	786.564.943	808.068.188	759.374.071	827.664.297	827.925.733	737.696.970	730.535.426	836.263.130	804.060.006	827.665.393	777.340.837
"05"	10.284.687	13.341.170	10.426.344	18.490.194	19.274.794	20.509.305	24.227.442	30.545.904	24.064.077	21.033.284	20.778.557
ΣΥΝΟΛΟ	2.112.961.507	2.168.907.244	2.083.204.945	2.116.388.671	2.125.005.727	1.999.305.206	2.057.275.308	2.256.742.376	2.228.909.566	2.344.971.798	2.051.808.733

Πηγή: Eurostat 2021

*Για το 2020 τα στοιχεία είναι προσωρινά και ενδέχεται να μεταβληθούν κατά ένα ποσοστό

Πίνακας 2: Αξία εξαγωγών κατηγοριών ζωικών προϊόντων της Ελλάδας (GR) προς την αγορά της ΕΕ-28 (αξία σε €)

Κατηγορία	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
"01"	3.342.409	6.049.908	2.487.818	2.237.301	2.244.513	3.077.973	2.835.153	2.267.231	2.341.892	3.236.977	3.536.661
"02"	40.197.430	45.331.269	43.749.132	45.319.609	51.693.253	50.749.159	57.064.727	66.570.567	76.925.630	83.853.358	76.637.871
"03"	485.507.538	560.895.336	544.090.825	501.080.294	518.883.082	548.919.313	603.450.037	628.115.992	637.713.787	629.480.414	656.355.911
"04"	272.235.116	293.890.036	310.747.532	356.608.937	413.206.975	485.939.984	502.077.512	547.117.959	586.497.166	618.426.402	602.099.250
"05"	2.651.821	4.037.529	4.275.945	4.400.217	6.061.147	4.653.115	5.743.726	6.108.568	6.918.112	6.906.330	7.264.833
ΣΥΝΟΛΟ	803.934.314	910.204.078	905.351.252	909.646.358	992.088.970	1.093.339.544	1.171.171.155	1.250.180.317	1.310.396.587	1.341.903.481	1.345.894.526

Πηγή: Eurostat 2021

*Για το 2020 τα στοιχεία είναι προσωρινά και ενδέχεται να μεταβληθούν κατά ένα ποσοστό

Πίνακας 3: Αξία εξαγωγών των κυριότερων υποκατηγοριών **Ευρωπαϊκών (ΕΕ-28)** αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων στην αγορά της ΕΕ-28 (αξία σε €)

Κατηγορία	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0301	270.876.362	323.532.706	266.142.196	272.898.184	255.545.877	288.742.051	323.920.758	312.405.456	315.927.212	304.869.735	281.064.988
0302	4.102.187.325	4.142.161.998	4.221.927.374	4.972.220.529	5.479.788.898	6.002.156.673	7.095.626.471	7.085.762.836	7.362.445.226	7.325.829.711	5.860.796.645
0303	1.073.422.366	1.269.800.093	1.216.791.461	1.189.685.283	1.244.833.802	1.429.785.790	1.608.056.079	1.649.204.189	1.602.612.888	1.629.017.096	1.387.646.251
0304	2.742.569.200	2.962.885.135	2.927.268.532	3.120.561.709	3.238.831.227	3.479.933.909	4.008.692.539	4.296.111.985	4.444.948.117	4.534.850.067	4.112.425.293
0305	1.498.065.234	1.726.429.958	1.733.823.515	1.825.139.736	1.938.026.085	2.171.336.890	2.383.435.426	2.466.071.302	2.553.000.033	2.701.422.640	2.436.808.861
0306	1.467.200.132	1.653.448.198	1.746.808.989	1.805.438.676	1.998.057.918	2.046.859.049	2.185.630.550	2.293.110.370	2.234.177.895	2.141.780.667	1.680.144.342
0307	1.303.671.930	1.497.375.978	1.341.045.802	1.288.099.731	1.459.252.096	1.651.114.672	1.894.092.787	2.047.758.374	2.078.143.189	1.978.512.335	1.453.401.855
03	13.074.076.685	14.158.555.587	13.991.242.423	15.022.331.009	16.274.337.766	17.645.528.641	1.985.996.931	20.517.386.051	21.051.126.213	21.031.430.069	19.084.654.142

Πηγή: Eurostat 2021

*Για το 2020 τα στοιχεία είναι προσωρινά και ενδέχεται να μεταβληθούν κατά ένα ποσοστό

Πίνακας 4: Αξία εξαγωγών των κυριότερων υποκατηγοριών **Ελληνικών (GR)** αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων στην αγορά της ΕΕ-28 (αξία σε €)

Κατηγορία	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0301	13.986.523	12.377.583	9.579.358	7.865.876	6.412.293	9.298.292	13.135.206	8.661.255	8.246.732	5.821.685	5.812.424
0302	388.031.551	434.645.608	409.877.720	395.520.717	414.431.718	430.585.929	465.554.130	489.661.103	476.670.302	477.766.309	517.331.519
0303	11.014.883	4.231.213	3.643.904	4.367.235	4.479.288	5.523.074	6.645.961	7.109.527	8.067.071	8.395.515	7.531.235
0304	16.701.575	25.998.437	35.963.564	22.696.991	14.714.209	15.409.440	19.167.454	29.660.172	32.016.870	24.589.502	17.473.269
0305	8.950.113	38.349.148	45.798.348	33.019.727	35.891.869	37.275.879	45.621.355	43.493.636	60.251.133	57.279.146	60.022.825
0306	11.799.359	11.395.098	7.481.811	10.492.819	11.860.688	16.328.286	16.800.824	12.954.136	13.488.902	15.955.931	14.710.451
0307	27.694.978	28.770.415	28.236.497	22.855.880	25.209.448	25.359.426	31.115.424	29.989.240	31.128.478	29.995.289	25.074.468
03	485.507.538	561.281.857	544.522.200	501.266.017	518.883.082	548.919.313	603.450.037	628.115.992	637.713.787	629.480.414	656.355.911

Πηγή: Eurostat 2021

*Για το 2020 τα στοιχεία είναι προσωρινά και ενδέχεται να μεταβληθούν κατά ένα ποσοστό

Πίνακας 5 : Αξία εισαγωγών της **Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ-28)** σε αλιευτικά και υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα από την αγορά της ΕΕ-28 (αξία σε €)

Κατηγορία	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0301	189.698.600	209.324.670	221.277.112	218.430.133	209.976.142	227.867.996	287.208.275	296.071.256	283.326.313	288.472.332	237.469.580
0302	3.884.406.415	4.022.332.609	3.973.980.688	4.624.028.005	4.961.490.988	5.323.645.364	6.404.702.139	6.375.555.978	6.556.563.174	6.669.795.987	5.290.285.361
0303	1.204.203.852	1.287.043.710	1.324.512.697	1.231.071.771	1.269.310.548	1.362.530.955	1.555.621.888	1.678.612.418	1.645.130.699	1.642.589.427	1.392.265.408
0304	2.447.745.290	2.697.774.235	2.721.954.923	2.896.564.415	3.128.361.674	3.322.413.701	3.689.603.618	3.980.935.776	4.046.418.356	4.105.547.980	3.552.249.794
0305	1.562.094.529	1.705.506.714	1.725.822.547	1.853.803.486	2.002.535.428	2.126.125.144	2.380.503.220	2.531.348.739	2.582.641.806	2.608.708.386	2.232.284.294
0306	1.525.021.077	1.602.334.582	1.732.071.282	1.715.136.696	1.885.586.453	1.943.376.190	2.195.155.457	2.205.521.697	2.123.696.062	2.003.407.527	1.522.199.353
0307	1.227.595.728	1.414.355.170	1.298.539.677	1.274.592.288	1.358.206.444	1.520.412.640	1.782.994.955	1.918.521.707	1.934.519.989	1.906.034.146	1.384.516.396
03	12.575.527.549	13.531.649.763	13.522.871.625	14.398.129.050	15.504.147.153	16.653.813.858	18.889.025.819	19.691.368.140	20.032.915.579	2.001.208.517	15.942.424.220

Πηγή: Eurostat 2021

*Για το 2020 τα στοιχεία είναι προσωρινά και ενδέχεται να μεταβληθούν κατά ένα ποσοστό

Πίνακας 6 :Αξία εισαγωγών της Ελλάδας(GR) σε αλιευτικά και υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα από την αγορά της ΕΕ-28 (αξία σε €)

Κατηγορία	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0301	6.029.655	8.378.523	8.775.054	5.076.429	2.966.348	3.036.619	5.145.277	3.509.644	3.579.279	5.515.242	5.233.309
0302	38.836.477	39.847.484	26.574.520	28.027.090	40.822.107	37.981.952	41.665.062	39.039.326	35.405.731	35.861.261	31.288.342
0303	29.549.076	56.217.963	49.294.699	48.844.697	44.381.144	46.762.137	54.877.166	43.701.042	56.478.193	28.420.841	15.020.246
0304	17.209.425	17.255.773	16.299.194	15.570.198	17.170.098	14.943.432	13.993.744	16.698.115	17.779.986	19.186.196	11.148.501
0305	42.697.596	36.384.236	36.639.399	30.586.222	36.559.658	30.505.373	32.362.630	29.003.503	30.208.179	45.217.253	34.528.512
0306	25.917.200	24.081.258	19.456.939	20.544.649	25.859.041	25.071.361	27.567.846	26.481.860	21.876.092	21.311.520	12.186.582
0307	27.403.148	31.590.575	23.312.870	20.913.710	24.568.660	26.050.945	28.394.543	33.896.867	32.677.658	37.077.295	20.148.816
03	193.913.896	218.398.101	185.887.382	175.642.551	199.170.657	193.623.083	212.656.252	201.148.616	207.935.967	204.607.012	140.402.544

Πηγή: Eurostat 2021

*Για το 2020 τα στοιχεία είναι προσωρινά και ενδέχεται να μεταβληθούν κατά ένα ποσοστό

Πίνακας 7: Αξία εισαγωγών [(οκτώ (8) κυριότερες χώρες-ΕΕ-28 και Ελλάδα)] προϊόντων υποκατηγορίας “0302” από την ΕΕ-28 (αξία σε €)

	Γαλλία (1)	Ιταλία (2)	Ισπανία (3)	Πολωνία (4)	Γερμανία (5)	Πορτογαλία (6)	Ολλανδία (7)	Ην. Βασίλειο (8)	Ελλάδα (18)
2011	870.038.986	676.999.534	643.526.671	362.398.877	243.101.750	213.930.569	162.990.200	169.062.024	39.847.484
2012	838.736.319	604.050.136	596.165.735	467.478.675	236.150.823	214.990.137	166.736.697	163.143.682	26.574.520
2013	965.228.123	648.346.036	648.950.836	646.320.229	286.058.418	223.106.329	173.719.963	223.806.207	28.027.090
2014	970.199.524	687.896.714	714.283.680	652.355.607	362.087.368	250.497.694	197.237.031	217.548.771	40.822.107
2015	1.013.429.520	765.170.204	799.595.317	678.872.366	378.553.128	287.834.102	193.945.327	243.103.136	37.981.952
2016	1.251.911.773	900.351.267	900.099.226	849.399.172	475.409.245	294.012.035	336.745.918	290.524.976	41.665.062
2017	1.281.725.495	921.084.946	900.220.957	664.274.034	519.334.402	309.713.393	341.472.419	307.570.709	39.039.326
2018	1.332.302.170	946.417.068	862.152.654	874.214.005	471.620.228	317.523.595	355.785.006	313.418.517	35.405.731
2019	1.353.560.331	1.005.756.803	948.996.690	837.964.973	490.727.635	315.456.638	328.996.126	337.097.047	35.861.261
2020	974.565.581	814.423.160	857.264.929	791.173.196	411.093.991	313.336.991	272.020.120	44.195.216	31.288.342
Μ.Ο.	1.085.169.782	797.049.587	787.125.670	682.445.113	387.413.699	274.040.148	252.964.881	230.947.029	35.651.288
Μ.Ο. 3ετίας	1.220.142.694	922.199.010	889.471.424	834.450.725	457.813.951	315.439.075	318.933.751	231.570.260	34.185.111

Πηγή: Eurostat 2021

Η Πολωνία αν και εμφανίζεται 4η σε εισαγωγή προϊόντων υποκατηγορίας “0302” εντούτοις σε φαγκρί δεν εισάγει μεγάλες ποσότητες

Η Ελλάδα βρίσκεται στην 18^η θέση (μ.ο. 10ετίας) σε εισαγωγή προϊόντων υποκατηγορίας “0302” προέλευσης ΕΕ-28

Πίνακας 8 : Εισαγωγές ανά χώρα ΕΕ-28 προϊόντων υποκατηγορίας “0302” (αξία σε €) κατά την τελευταία 10ετία

Πηγή: Eurostat 2021

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	M.O.
ΕΕ-28	4.022.332.609	3.973.980.688	4.624.028.005	4.961.490.988	5.323.645.364	6.404.702.139	6.375.555.978	6.556.563.174	6.669.795.987	5.290.285.361	5.420.238.029
ΑΥΣΤΡΙΑ	31.726.894	34.485.018	45.299.066	52.055.477	57.574.185	69.599.711	60.911.174	54.486.371	47.384.999	35.483.272	48.900.617
ΒΕΛΓΙΟ	109.305.532	111.789.261	118.971.072	126.396.271	132.763.271	144.876.630	147.574.103	145.419.720	140.536.299	103.606.266	128.123.843
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	10.394.305	11.066.250	13.668.021	16.041.576	16.714.893	15.778.719	18.730.280	17.792.337	22.347.405	20.074.654	16.260.844
ΚΥΠΡΟΣ	3.294.196	3.445.187	3.285.112	3.621.952	4.166.538	4.962.230	4.856.245	6.069.068	6.083.004	5.542.739	4.532.627
ΤΣΕΧΙΑ	24.105.592	27.070.356	32.592.523	39.825.395	46.917.301	74.834.632	80.140.158	71.028.364	54.381.799	54.424.578	50.532.070
ΓΕΡΜΑΝΙΑ (5)	243.101.750	236.150.823	286.058.418	362.087.368	378.553.128	475.409.245	519.334.402	471.620.228	490.727.635	411.093.991	387.413.699
ΔΑΝΙΑ	123.230.156	106.656.913	130.878.354	129.083.407	131.043.623	128.317.484	121.586.693	115.441.514	128.511.193	77.556.885	119.230.622
ΕΣΤΟΝΙΑ	35.728.961	39.420.320	53.794.108	64.636.546	67.127.255	36.306.929	42.256.923	32.945.875	38.146.484	32.664.815	44.302.822
ΙΣΠΑΝΙΑ (3)	643.526.671	596.165.735	648.950.836	714.283.680	799.595.317	900.099.226	900.220.957	862.152.654	948.996.690	857.264.929	787.125.670
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	62.870.444	54.211.130	67.695.300	76.702.195	72.359.408	73.676.884	91.867.194	79.849.007	61.926.138	50.802.021	69.195.972
ΓΑΛΛΙΑ (1)	870.038.986	838.736.319	965.225.123	970.199.524	1.013.429.520	1.251.911.773	1.281.725.495	1.332.302.170	1.353.560.331	974.565.581	1.085.169.482
ΗΝΩΜ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	169.062.024	163.143.682	223.806.207	217.548.771	243.103.136	290.524.976	307.570.709	313.418.517	337.097.047	44.195.216	230.947.029
ΕΛΛΑΔΑ	39.847.484	26.574.520	28.027.090	40.822.107	37.981.952	41.665.062	39.039.326	35.405.731	35.861.261	31.288.342	35.651.288
ΚΡΟΑΤΙΑ	2.373.059	2.360.582	4.755.695	8.326.968	9.307.263	13.174.936	13.800.409	12.691.044	14.215.514	10.556.189	9.156.166
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	1.406.706	2.626.394	4.702.230	7.158.760	7.761.190	8.850.926	7.679.325	8.604.411	7.026.703	5.080.730	6.089.738
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	31.112.008	36.321.135	40.602.800	47.570.286	58.679.474	63.539.712	70.173.218	72.990.673	71.466.028	39.049.514	53.150.485
ΙΤΑΛΙΑ (2)	676.999.534	604.050.136	648.346.036	687.896.714	765.170.204	900.351.267	921.084.946	946.417.068	1.005.756.803	814.423.160	797.049.587
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	96.041.081	112.105.080	119.826.066	160.918.427	179.952.126	253.595.457	266.086.695	255.250.964	251.450.975	200.292.226	189.551.910
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	12.808.274	13.870.569	14.824.280	16.242.773	18.257.530	21.315.576	21.909.801	22.133.195	22.359.212	19.130.485	18.285.170
ΛΕΤΟΝΙΑ	40.843.920	48.815.098	58.592.304	42.618.641	45.094.771	62.057.769	51.067.373	51.143.509	49.374.165	37.082.781	48.669.033
ΜΑΔΤΑ	2.280.637	856.306	1.476.653	2.514.536	1.433.492	1.676.561	1.879.620	2.315.240	2.247.454	1.448.750	1.812.925
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	162.990.200	166.736.697	173.719.963	197.237.031	193.945.327	336.745.918	341.472.419	355.785.006	328.996.126	272.020.120	252.964.881
ΠΟΛΩΝΙΑ (4)	362.398.877	467.478.675	646.320.229	652.355.607	678.872.366	849.399.172	664.274.034	874.214.005	837.964.973	791.173.196	682.445.113
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ (6)	213.930.569	214.990.137	223.106.329	250.497.694	287.834.102	294.012.035	309.713.393	317.523.595	315.456.638	313.336.991	274.040.148
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	22.459.682	18.880.196	24.650.530	26.204.717	34.018.292	43.157.462	42.725.921	47.655.970	55.121.610	49.577.380	36.445.176
ΣΟΥΗΔΙΑ	24.720.813	29.588.731	35.259.864	31.626.640	24.410.919	29.489.155	26.682.180	29.390.781	21.779.689	20.289.251	27.323.802
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	7.045.966	7.039.899	8.740.879	9.431.463	10.630.931	13.677.481	13.982.533	16.131.935	15.182.864	13.456.351	11.532.030
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	1.061.347	1.706.121	2.118.700	7.586.462	6.947.850	5.695.211	7.210.452	6.384.222	5.836.948	4.804.948	4.935.226

Πίνακας 9: Αξία εισαγωγών χωρών (κυριότερες χώρες) και Τουρκία της υποκατηγορίας “0302” προερχόμενες από την Ελλάδα (αξία σε €)

	Ιταλία	Ισπανία	Γαλλία	Πορτογαλία	Ην. Βασίλειο	Γερμανία	Ολλανδία	Βουλγαρία	Ρουμανία	ΛΟΙΠΕΣ (ΕΕ-28)	Σύνολο (ΕΕ-28)	Τουρκία
2011	201.446.271	60.769.353	50.703.812	25.748.967	28.896.122	11.948.302	6.060.426	5.144.232	4.017.583	8.718.604	403.453.672	695.836
2012	187.679.687	55.373.982	48.537.528	26.589.614	33.764.139	16.156.720	6.832.455	4.253.332	3.904.063	9.190.284	392.281.804	609.146
2013	182.562.698	70.645.531	45.130.228	27.015.515	23.762.418	16.017.408	6.208.844	5.659.039	3.914.141	8.031.604	388.947.426	287.250
2014	192.766.886	62.120.670	45.417.944	23.920.054	9.930.170	12.129.270	5.662.145	5.030.052	3.808.073	7.809.224	368.594.488	98.768
2015	185.656.631	53.404.819	47.748.865	31.669.888	7.748.483	11.397.182	5.303.354	5.484.191	4.431.383	8.265.704	361.110.500	634.475
2016	199.229.114	65.708.379	48.389.527	38.060.400	5.184.115	12.451.478	9.940.738	5.029.869	5.853.653	7.994.940	397.842.213	104.861
2017	198.368.751	64.865.012	51.205.210	48.701.384	4.448.509	15.172.193	11.309.264	6.456.353	7.584.681	7.550.089	415.661.446	294.611
2018	204.658.668	61.728.804	51.778.413	48.591.487	3.946.602	14.478.101	13.649.002	6.943.150	9.277.599	9.934.938	424.986.764	313.146
2019	196.277.793	87.821.314	50.248.087	34.426.133	3.593.778	9.963.021	11.502.233	8.136.687	10.213.780	10.482.887	422.665.713	298.947
2020	168.567.625	129.585.676	47.448.625	27.674.223	122.664	11.466.885	11.609.399	8.390.292	12.452.834	9.794.673	427.112.896	116.114
Μ.Ο.	191.721.412	71.202.354	48.660.824	33.239.767	12.139.700	13.118.056	8.807.786	6.052.720	6.545.779	8.777.295	400.265.692	345.315
Μ.Ο. Ζετίας	189.834.695	93.045.265	49.825.042	36.897.281	2.554.348	11.969.336	12.253.545	7.823.376	10.648.071	10.070.833	424.921.791	242.736

Πηγή: Eurostat 2021

Όπως φαίνεται και από τον ως άνω πίνακα η Τουρκία εισάγει από την Ελλάδα μικρές ποσότητες της υποκατηγορίας “0302” (αξία σε €), ενώ μακράν πρώτη είναι η Ιταλία που εισάγει σχεδόν το 50% του συνόλου υποπροϊόντων “0302” που εξάγονται από την Ελλάδα.

Πίνακας 10:Εισαγωγές Ελλάδας σε φαγκρί από χώρες της ΕΕ-28και λοιπές χώρες (αξία σε €)

Έτος	Ιταλία	Ισπανία	Γαλλία	Πορτογαλία	Ην. Βασίλειο	Γερμανία	Ολλανδία	Βουλγαρία	Ρουμανία	Δανία	Λοιπές	Σύνολο (ΕΕ)	Τουρκία	Μαυριτανία	Μαρόκο	Νέα Ζηλανδία	Σύνολο παγκοσμίως
2012	592.626	13.739	0	0	0	0	19.926	17.778	0	0	0	644.069	0	0	131.065	0	799.351
2013	450.720	9.436	0	0	0	0	7.166	0	0	0	0	467.322	0	0	18.989	6.913	493.224
2014	287.482	54.717	0	0	0	0	16.210	0	0	0	0	358.409	3.869	0	0	103.786	497.716
2015	245.397	4.176	0	0	0	0	12.052	106.652	0	0	0	368.277	914	0	2.614	111.894	483.699
2016	216.004	7.581	333	0	0	0	7.356	159.585	0	0	0	390.859	0	0	0	113.647	504.506
2017	178.456	16.149	0	38	0	0	2.737	102.356	0	0	0	299.736	0	0	0	90.869	406.082
2018	130.121	49.148	0	0	0	0	2.770	86.873	24.924	38.406	0	332.242	0	0	4.504	65.964	458.828
2019	76.367	21.319	0	0	0	0	0	169.054	9.646	49.524	0	325.910	0	0	0	89.552	422.387
2020	93.961	31.512	0	2.929	0	0	0	273.363	0	0	15.000	416.765	44.343	0	0	0	461.114
Μ.Ο .	252.348	23.086	:	:	:	:	7.580	101.740	3.841	9.770	:	400.399	5.458	:	:	83.232	502.990

Πηγή: Eurostat 2021

Πίνακας 11 : Κύριες χώρες της ΕΕ-28 με τις μεγαλύτερες εισαγωγές σε φαγκρί προερχόμενο από την ΕΕ-28 (αξία σε €)

	Ιταλία	Ισπανία	Γαλλία	Πορτογαλία	Γερμανία	Ελλάδα	Ρουμανία	Ην. Βασίλειο	Ολλανδία	Βουλγαρία	Λοιπές	Σύνολο ΕΕ-28
2012	8.091.761	3.437.621	3.477.362	439.644	563.780	644.069	3.177	28.080	744	255	212.069	16.898.562
2013	6.775.751	3.643.677	2.233.353	1.168.574	550.196	467.322	65.116	39.828	12.824	30.434	419.560	15.406.635
2014	7.129.279	3.434.675	2.039.272	2.137.736	606.077	358.409	49.521	30.193	13.050	61.184	199.270	17.858.666
2015	7.752.797	3.617.514	2.017.182	3.996.604	715.295	368.277	64.131	41.316	3.200	115.480	565.380	19.257.176
2016	9.230.122	4.234.467	1.492.585	3.974.776	733.465	390.859	91.693	44.677	39.082	125.807	882.261	21.245.794
2017	9.217.892	4.220.249	2.067.251	4.020.088	582.725	299.736	182.933	38.570	3.565	93.034	907.495	21.633.538
2018	8.141.349	5.001.072	2.276.112	4.046.405	600.089	332.242	256.515	1.051	3.807	21.019	762.983	21.442.644
2019	11.667.993	19.401.003	2.209.838	3.724.171	514.098	325.910	168.063	0	83.542	23.471	598.569	38.716.658
2020	7.844.378	53.092.037	1.621.987	3.638.476	556.717	416.765	179.560	225	403.400	32.398	249.797	68.035.740
Μ.Ο.	8.427.925	11.120.257	2.159.438	3.016.275	602.494	400.399	117.857	27.993	62.579	55.898	533.043	26.666.202
Μ.Ο. Ζετίας	9.580.831	25.575.836	1.774.803	3.779.141	601.427	379.845	146.439	22.451	175.341	60.559	537.116	42.499.533

Πηγή: Eurostat 2021

Πίνακας 12: Εισαγωγές χωρών ΕΕ-28 σε φαγκρί από την Ελλάδα (αξία σε €)

	Ιταλία	Ισπανία	Γαλλία	Πορτογαλία	Ην. Βασίλειο	Γερμανία	Ολλανδία	Βουλγαρία	Ρουμανία	Κύπρος	Κροατία	Πολωνία	Σλοβενία	Βέλγιο	Σύνολο ΕΕ-28
2012	2.635.460	1.060.942	2.035.930	0	5.145	303.163	0	255	2.884	5.405	6.890	0	0	0	6.056.074
2013	1.337.049	893.027	1.209.297	0	16.513	215.131	0	28.813	445	19.587	585	0	0	0	3.720.447
2014	1.633.893	655.595	1.260.135	0	0	144.514	0	61.184	8.749	1.005	0	79.317	0	0	3.844.392
2015	1.848.490	344.051	1.082.876	79.317	0	260.653	0	110.449	6.852	18.724	0	0	0	0	3.751.412
2016	2.072.015	378.010	748.833	0	0	147.125	28.363	119.082	6.592	51.560	0	0	0	0	3.551.580
2017	1.885.822	413.928	945.737	0	0	180.909	0	93.034	45.709	3.987	51	0	52.644	0	3.621.821
2018	2.137.921	1.200.885	854.252	0	0	254.312	0	21.019	68.861	14.387	4.698	0	29.421	222	4.585.978
2019	3.015.140	14.847.474	793.964	4.656	0	198.357	0	23.471	87.727	30.564	27.350	0	6.950	7.447	19.043.100
2020	2.987.493	48.216.486	422.290	48.356	225	241.843	0	32.398	102.288	83.341	87.617	0	42.463	0	52.264.800
Μ.Ο.	2.172.587	7.556.711	1.039.257	14.703	2.431	216.223	3.151	54.412	36.679	25.396	14.132	8.813	14.609	852	11.159.956
Μ.Ο. Ζετίας	2.713.518	21.421.615	690.169	17.671	75	231.504	0	25.629	86.292	42.764	39.888	0	26.278	2.556	25.297.959

Πηγή: Eurostat 2021

Πίνακας 13: Εισαγωγές Γαλλίας σε φαγκρί προερχόμενο από Ελλάδα, Ισπανία, Ολλανδία, Ην. Βασίλειο, Δανία, Μαυριτανία και Μαρόκο (αξία σε €)- Επτά κυριότερες χώρες από τις οποίες εισάγει φαγκρί η Γαλλία και διερευνώνται ως προς την ανταγωνιστικότητα

ΓΑΛΛΙΑ

Έτος	Ελλάδα	Ισπανία	Ολλανδία	Ην. Βασίλειο	Δανία	Σύνολο (ΕΕ)	Μαυριτανία	Μαρόκο
2012	2.035.930	935.310	128.918	134.554	141.529	3.477.362	1.358.814	79.172
2013	1.209.297	875.560	51.250	30.297	23.196	2.233.353	1.118.287	124.435
2014	1.260.135	538.730	75.766	70.058	72.631	2.039.272	2.063.444	101.564
2015	1.082.876	749.134	27.251	80.817	56.904	2.017.182	2.450.982	133.707
2016	748.833	609.183	4.016	35.248	24.931	1.492.585	3.442.705	42.757
2017	945.737	796.960	10.209	53.356	44.724	2.067.251	2.337.803	94.569
2018	854.252	1.000.995	94.812	216.522	34.259	2.276.112	1.704.610	120.862
2019	793.964	858.079	61.112	11.955	48.275	2.209.838	1.515.500	33.133
2020	422.290	802.768	269.447	8.585	79.268	1.621.987	1.045.297	306
Μ.Ο.	1.039.257	796.302	80.309	71.266	58.413	2.159.438	1.893.049	81.167

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 14: Εισαγωγές Γαλλίας σε “0302” προερχόμενο από τις χώρες που διερευνώνται ως προς την ανταγωνιστικότητα στην αγορά της Γαλλίας

ΓΑΛΛΙΑ

Έτος	Ελλάδα	Ισπανία	Ολλανδία	Ην. Βασίλειο	Δανία	Μαυριτανία	Μαρόκο
2012	48.537.228	84.301.798	37.018.853	163.449.701	121.017.600	3.238.434	86.810
2013	45.130.228	76.597.103	43.493.895	200.457.802	147.542.483	2.896.673	864.230
2014	45.417.944	75.220.162	59.584.060	232.920.358	108.810.873	2.488.345	729.871
2015	47.748.865	85.825.131	69.140.229	243.419.443	101.430.308	2.990.483	548.327
2016	48.389.527	84.640.865	68.293.854	302.607.374	118.827.648	4.541.142	222.827
2017	51.205.210	82.741.703	77.560.203	331.207.147	111.134.346	2.973.945	352.814
2018	51.778.413	84.443.140	71.444.453	316.033.190	107.887.844	2.391.941	336.967
2019	50.248.087	78.172.770	83.928.058	391.868.736	113.027.428	2.405.395	152.909
2020	47.448.625	80.426.673	83.380.769	355.044.562	120.478.423	1.341.485	1.875

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 15: Εισαγωγές **Ισπανίας** σε φαγκρί προερχόμενο από Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία, Πορτογαλία Ολλανδία, Μαυριτανία και Μαρόκο (αξία σε €) -Επτά κυριότερες χώρες από τις οποίες εισάγει φαγκρί η Ισπανία και διερευνώνται ως προς την ανταγωνιστικότητα

ΙΣΠΑΝΙΑ

Έτος	Ελλάδα	Ιταλία	Γαλλία	Πορτογαλία	Ολλανδία	Σύνολο (ΕΕ)	Μαυριτανία	Μαρόκο
2012	1.060.942	95.079	674.735	1.139.121	146.821	3.476.621	2.826.194	5.704.274
2013	893.027	172.840	587.476	1.727.051	144.974	3.643.677	5.056.914	7.095.031
2014	655.595	205.673	822.310	1.102.561	181.180	3.434.675	6.503.387	7.209.778
2015	344.051	283.597	855.652	1.639.369	248.783	3.617.514	9.879.426	6.458.755
2016	378.010	228.190	881.957	1.729.262	312.730	4.234.467	10.502.025	7.388.786
2017	413.928	144.399	946.738	1.780.640	323.520	4.220.249	8.722.677	8.558.860
2018	1.200.885	61.702	1.130.696	1.658.733	381.123	5.001.072	8.717.333	8.971.476
2019	14.847.474	169.488	1.824.656	1.830.873	560.123	19.401.303	7.162.829	8.466.447
2020	48.216.486	1.110.170	1.030.322	1.861.393	502.057	53.092.038	7.409.866	5.831.417
Μ.Ο.	7.556.711	274.571	972.727	1.607.667	311.257	11.124.624	7.420.072	7.298.314

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 16: Εισαγωγές **Ισπανίας** σε “0302” προερχόμενο από τις χώρες που διερευνώνται ως προς την ανταγωνιστικότητα στην αγορά της Ισπανίας

ΙΣΠΑΝΙΑ

Έτος	Ελλάδα	Ιταλία	Γαλλία	Πορτογαλία	Ολλανδία	Μαυριτανία	Μαρόκο
2012	55.373.982	26.383.018	141.675.245	92.052.778	33.531.134	24.068.852	44.125.719
2013	70.645.531	29.950.363	160.750.912	74.090.977	32.833.841	28.880.381	45.148.564
2014	62.120.670	34.009.115	176.477.033	77.686.797	34.289.385	30.459.350	46.947.748
2015	53.404.819	36.215.002	200.350.528	89.349.245	29.979.555	41.813.411	49.117.192
2016	65.708.379	31.708.713	212.508.048	91.419.791	28.333.415	46.691.504	50.974.274
2017	64.865.012	29.164.448	210.237.761	100.691.611	28.157.583	41.406.820	57.903.498
2018	61.728.804	24.364.890	199.973.789	91.178.679	27.608.221	40.160.638	58.850.634
2019	87.821.314	27.692.816	197.524.616	110.630.829	33.265.244	35.140.858	56.795.338
2020	129.552.094	21.990.272	163.329.433	97.819.103	31.926.638	33.302.490	49.798.497

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 17: Εισαγωγές **Ιταλίας** σε φαγκρί προερχόμενο από Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Πορτογαλία Ολλανδία, Δανία και Μαρόκο (αξία σε €) -Επτά κυριότερες χώρες από τις οποίες εισάγει φαγκρί η Ιταλία και διερευνώνται ως προς την ανταγωνιστικότητα

ΙΤΑΛΙΑ

Έτος	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Πορτογαλία	Ολλανδία	Δανία	Σύνολο (ΕΕ)	Μαρόκο
2012	2.635.460	2.804.054	1.934.436	183.410	318.750	41.574	8.091.761	38.393
2013	1.337.049	3.179.347	1.559.613	218.094	274.809	29.214	6.775.751	248.728
2014	1.633.893	3.218.938	1.259.273	383.054	275.559	26.698	7.129.279	254.429
2015	1.848.490	3.355.248	1.560.054	415.070	361.653	91.041	7.752.797	290.791
2016	2.072.015	4.348.550	1.826.532	277.432	381.672	84.557	9.230.122	161.611
2017	1.885.822	4.500.873	1.790.020	313.802	382.538	119.531	9.217.892	181.891
2018	2.137.921	3.254.118	1.711.394	470.189	350.918	89.732	8.141.349	189.366
2019	3.015.140	4.385.441	2.259.625	537.229	582.265	203.721	11.667.993	139.929
2020	2.987.493	2.261.897	1.384.948	350.848	639.586	153.918	7.844.378	36.786
Μ.Ο.	2.172.587	3.478.718	1.698.433	349.903	396.417	93.332	8.427.925	171.325

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 18: Εισαγωγές **Ιταλίας** σε “0302” προερχόμενο από τις χώρες που διερευνώνται ως προς την ανταγωνιστικότητα στην αγορά της Ιταλίας

ΙΤΑΛΙΑ

Έτος	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Πορτογαλία	Ολλανδία	Δανία	Μαρόκο
2012	187.679.687	127.772.088	61.569.366	12.011.985	48.999.522	53.010.162	3.668.764
2013	182.562.698	127.794.357	55.374.116	13.295.881	47.504.544	64.426.419	3.085.929
2014	192.766.886	122.052.588	52.649.072	14.500.779	53.330.775	54.564.445	2.604.635
2015	185.656.631	155.898.747	53.798.094	14.825.612	63.768.275	58.526.415	2.563.798
2016	199.229.114	176.603.188	59.106.551	17.257.091	70.044.486	76.673.114	1.779.734
2017	198.368.751	177.996.945	61.083.209	15.692.166	70.484.273	81.292.436	1.534.921
2018	204.658.668	176.782.020	59.068.532	11.904.685	62.641.905	73.005.199	1.582.652
2019	196.277.793	198.609.995	52.492.618	13.025.561	63.670.812	94.062.205	1.459.923
2020	168.567.625	140.994.919	44.762.680	7.670.629	64.646.030	83.965.549	345.677

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 19: Εισαγωγές **Πορτογαλίας** σε φαγκρί προερχόμενο από Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία, Μαυριτανία και Μαρόκο (αξία σε €) -Επτά κυριότερες χώρες από τις οποίες εισάγει φαγκρί η Πορτογαλία και διερευνώνται ως προς την ανταγωνιστικότητα

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Έτος	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Ιταλία	Ολλανδία	Σύνολο (ΕΕ)	Μαυριτανία	Μαρόκο
2012	0	434.865	4.779	0	0	439.644	920.448	88.761
2013	0	1.168.574	0	0	0	1.168.574	909.830	188.979
2014	0	2.137.736	0	0	0	2.137.736	696.030	524.445
2015	20.345	3.730.566	0	112.882	132.611	3.996.404	528.839	248.166
2016	0	3.945.701	0	28.254	0	3.974.776	0	3.487
2017	0	4.019.674	0	0	0	4.020.088	176	0
2018	0	4.046.405	0	0	0	4.046.405	10.496	0
2019	4.654	3.693.059	26.456	0	0	3.724.169	42.942	0
2020	48.356	3.589.605	515	0	0	3.638.476	212.233	0
Μ.Ο.	8.151	2.974.021	3.528	15.682	14.735	3.016.252	368.999	117.093

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 20: Εισαγωγές **Πορτογαλίας** σε “0302” προερχόμενο από τις χώρες που διερευνώνται ως προς την ανταγωνιστικότητα στην αγορά της Πορτογαλίας

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Έτος	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Ιταλία	Ολλανδία	Μαυριτανία	Μαρόκο
2012	26.589.614	132.672.663	1.971.853	8.623.008	12.934.420	5.945.532	2.564.396
2013	27.015.515	126.161.779	2.224.646	7.837.848	12.907.901	5.877.145	2.343.638
2014	23.920.054	135.758.595	2.442.497	6.392.808	13.819.039	3.862.496	2.337.516
2015	31.669.888	156.316.364	5.128.052	8.510.287	21.940.333	2.673.788	1.557.121
2016	38.060.400	163.640.701	4.755.290	8.576.094	16.737.483	0	19.020
2017	48.701.384	162.582.203	3.111.453	10.644.511	15.063.477	13.588	0
2018	48.591.487	165.735.914	3.331.361	10.185.184	24.917.627	96.809	0
2019	34.426.133	158.476.975	3.879.705	12.192.381	35.666.661	309.347	0
2020	27.720.324	152.363.287	2.794.066	13.301.651	45.050.054	1.128.488	0

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 21: Εισαγωγές Γερμανίας σε φαγκρί προερχόμενο από Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία, Ην. Βασίλειο και Δανία (αξία σε €) -Επτά κυριότερες χώρες από τις οποίες εισάγει φαγκρί η Γερμανία και διερευνώνται ως προς την ανταγωνιστικότητα

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Έτος	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Ιταλία	Ολλανδία	Ην. Βασίλειο	Δανία	Σύνολο (ΕΕ)
2012	303.163	37.930	22.176	54.063	76.635	54.832	14.874	508.948
2013	215.131	47.339	45.517	46.123	94.373	87.873	3.846	462.323
2014	144.514	48.100	90.532	113.627	176.323	7.644	2.744	598.433
2015	260.053	75.247	180.503	67.021	116.529	4.651	7.658	710.644
2016	147.125	111.590	153.233	83.240	190.352	3.897	43.321	728.861
2017	180.909	40.215	64.892	78.823	162.791	19.429	34.676	563.296
2018	254.312	44.555	26.380	41.427	143.310	1.702	86.827	597.463
2019	198.357	64.371	8.588	31.633	92.504	1.924	115.151	511.646
2020	241.843	79.896	18.899	68.788	89.843	1.373	49.771	550.095
Μ.Ο.	216.156	61.027	67.858	64.972	126.962	20.369	39.874	581.301

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 22: Εισαγωγές Γερμανίας σε “0302” προερχόμενο από τις χώρες που διερευνώνται ως προς την ανταγωνιστικότητα στην αγορά της Γερμανίας

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Έτος	Ελλάδα	Ισπανία	Γαλλία	Ιταλία	Ολλανδία	Ην. Βασίλειο	Δανία
2012	16.156.720	5.878.529	12.239.813	6.238.682	28.808.861	16.318.654	113.481.604
2013	16.017.408	4.603.206	16.204.702	10.468.098	34.283.758	16.854.304	128.817.287
2014	12.129.270	5.248.196	14.116.532	15.048.903	35.115.181	14.627.895	177.074.149
2015	11.397.182	6.561.297	16.433.685	14.481.292	36.562.162	17.138.954	179.694.518
2016	12.451.478	9.320.138	13.978.038	14.945.548	46.894.995	25.935.358	221.828.481
2017	15.172.193	9.650.127	11.198.291	15.160.087	49.913.833	22.279.790	257.309.112
2018	14.478.101	10.192.981	10.601.961	16.047.273	52.019.687	20.326.778	218.163.829
2019	9.963.021	11.027.395	11.437.583	17.931.587	58.965.348	25.886.423	201.394.748
2020	11.607.108	8.608.101	9.264.705	18.869.852	54.677.793	19.946.828	184.096.186

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα